

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

WARD ROBZEN, Leegstand en verwaarlozing van bedrijfs-
ruimten in het Vlaamse Gewest 481

Rechtspraak

1. **Hoven en rechtbanken** – Exceptie van illegaliteit – Art. 159 Gw. – Draagwijdte – 2. **Gemeenschap en gewest** – Gemeenschap – Bevoegdheid – Vestigingswaarden Arbitragehof, 21 december 1995 496

Gemeenschap en gewest – Bevoegdheid – Vestigingswaarden – Wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestiging Arbitragehof, 5 maart 1996 497

Werkloosheid – Recht op uitkering – Langdurige werkloosheid – Schorsing van het recht – Nationale administratieve commissie – Administratief beroep – Ambtshalve gegrondheid – Onvrijwillige deeltijds werknemer – Lage scholing – Scholing – Begrip – Arbeidsmarkt Cass., 18 september 1995 498

Arbeidsongeval – Vergoeding – Bepalingen – Omzetting rente in kapitaal – Openbare orde Cass., 18 september 1995 498

Wegverkeer – Verkeersborden die het parkeren toelaten of regelen – Beperking – Categorie van voertuigen – Grondwet – Gelijkheid Cass., 30 januari 1996 499

Arbeidsongeval – 1. Arbeidsongevallenfonds – Art. 59 *quinquies* A.O.W. – In kapitaal omgezette rente te storten aan het Arbeidsongevallenfonds – Gegevens tot berekening – 2. Vergoeding – Basisloon – Art. 39 A.O.W. – Indexering – Afschaffing dubbele indexering Cass., 15 april 1996 499

Bevoegdheid en aanleg – Arbeidsrechtbank – Bevoegdheid – Geschillen betreffende de toepassing van C.A.O.'s – Art. 578, 1° en 3°, Ger. W. – C.A.O. Bouwbedrijf – Beoordeling – Beroepsbekwaamheid – Loonschalen – Werkgever Cass., 15 april 1996 500

Nachtgerucht – Verantwoordelijkheid Hof Antwerpen, 22 december 1993 500

Zeerecht – Charterpartij – Toegevoegde clausules – Aansprakelijkheid van vervoerder – Omschrijving Hof Gent, 1 februari 1996 501

Arbeidsovereenkomst – Ondergeschiedtheid – Begrip – Gezag van werkgever – Arbeid verrichten – Loon – Geneesheer-radioloog – Werkzaamheid uitsluitend in het ziekenhuis Arbh. Antwerpen, 16 februari 1996 (*met noot*) 502

Sociale zekerheid werknemers – Europese Gemeenschappen – Verordening 1408/71 – Detachering – Ondergeschiedtheid – Bewijs – Europese detachingsformulier – Bewijswaarde – Schijnzelfstandigen – Arbeidsrechtbank – Bevoegdheid

Arbrb. Tongeren, 11 januari 1996 506

Voorrechten – Verhuurder – Huurschade – Rente – Gerechtskosten

Kh. Hasselt, 29 juni 1995 507

Faillissement – Lopende contracten – Beëindiging – Handelsuur

Vred. Antwerpen, 27 juli 1994 (*met noot*) 508

Rechtspraak in kort bestek

Werkloosheid – Recht op uitkeringen – Vereist aantal arbeidsdagen – Gelijkgestelde dagen – Jaarlijkse-vakantiedagen genomen na einde van de arbeidsovereenkomst – Geen gelijkstelling

Cass., 6 mei 1996 510

Werkloosheid – Recht op uitkeringen – Toekenningsvoorwaarden – Werkloze die met een zelfstandige samenwoont – Geen aangifte vereist als werkloze niet instaat is de zelfstandige aanmerkelijk te helpen – Rechter die werkloze toestaat te bewijzen dat hij de zelfstandige geen daadwerkelijke hulp verleende – Onwettigheid

Cass., 6 mei 1996 (*met noot*) 510

Stedebouw – Burgerlijke partij – Vlaams Gewest – Niet ter vrijwaring van het algemeen belang

Cass., 7 mei 1996 (*met noot*) 511

Gemeentebelasting – Belasting verschuldigd door de leden van ieder gezin die op 1 januari van het belastingjaar ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters – Niet de effectieve woonplaats maar de inschrijving in de bevolkingsregisters determineren

Cass., 9 mei 1995 511

Inkomstenbelastingen – Verlengde aanslagtermijn – Niet aangegeven belastbare inkomsten – Uitgewezen door een rechtsvordering – Begrip – Strafvordering – Draagwijdte Cass., 9 mei 1996 511

Wetgeving in kort bestek

Vakbondsoverleg – Belgische krijgsmachten 512

Heffing leegstand en verkrotting 512

Fiscale bepalingen – Roerende inkomsten 512

Toepassing K.B. nr 230 in administratie 513

Werkloosheidsreglementering 513

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

Opgericht in 1931. Hoofredacteurs: René Victor (1931-1984), Edgar Boonen (1984-1993)

VERSCHIJNT IEDERE WEEK VAN SEPTEMBER TOT JUNI

Redactie: C. Caenepeel, J.R. Rauws,
A. Vandeplas, A. Van Oevelen

Redactiesecretaris: Mevr. C. Meeusen

Redactieadres: V.Z.W. Rechtskundig Weekblad
Mechelsesteenweg 210 bus 6
2018 Antwerpen
Tel. 03/248.49.84
Fax 03/248.08.70

Vaste medewerkers:

A. Alen
P. Arnou
R. Boes
Gh. Dhaeyer
J. Erauw
J. Gerlo
P. Humblet
J. Laenens
W. Lambrechts
P. Lemmens
H. Nys
I. Opdebeek
W. Pintens
W. Rauws
D. Simoens
G. Suetens-Bourgeois
L.P. Suetens (†)
M. van Damme
J. Wouters

Abonnementen, advertenties: INTERSENTIA UITGEVERS N.V., Volhardingstraat 27, 2020 Antwerpen
Tel.: 03/248.74.54 - Fax: 03/248.83.82 Abonnementenprijs: 4.550 f., voor studenten 2.950 f..

Wedertewerkstelling werklozen	513
Adviescommissie Buitenlandse Handel – Brussels	
Hoofdstedelijk Gewest	513
Ambulante activiteiten en openbare markten	514
Milieutaks	514
Registratie van zeeschepen	514
Roerende voorheffing – Effecten	515
Advocaat – Toegang tot het beroep voor	
EG-onderdanen	515
Voor de bouw bestemde producten – Omzetting	
Richtlijn	515
Bescherming landschappen	516
Statuut reisbureaus	516
Privacywet – Uitvoeringsbesluiten	516
Fonds gezondheid en productie dieren	517
Gemengde verdragen – Samenwerkingsakkoord	517
Belegging in effecten – Transacties buiten een	
gereguleerde markt	518
Ambtenarenrecht	518

Wetenschappelijk onderzoek	518
Radio-omroep en televisie – Vlaamse geschillenraad	519

Boeken

P. Beghin en K. Flamant, Handboek vennootschapsbelasting (door S. Huysman)	519
J. Bublot, Le régime fiscale de l'automobile (door S. Huysman)	519
J.J. Couturier en B. Peeters, Het Belgisch belastingrecht in hoofdlijnen (door S. Huysman)	519

Mededelingen

Bericht van het Interuniversitair Centrum voor Gerechtelijk Recht	520
Studiedag: Borgtocht en garantie	520

— UNIFORMIER —

Kledingfabrikanten en specialisten in toga's

DIRK NEVENS

Nieuwe steenweg 8 - 1731 Zellik ☎ (02) 466 09 05

Fax (02) 466 63 24

Molenstraat 23 - 9300 Aalst ☎ (053) 21 47 77

rue du Midi 175 - 1000 Bruxelles ☎ (02) 511 88 06

LEEGSTAND EN VERWAARLOZING VAN BEDRIJFSRUIMTEN IN HET VLAAMSE GEWEST*

I. INLEIDING

1. De Vlaamse decreetgever heeft reeds meerdere (fiscale) initiatieven genomen om leegstand en verwaarlozing van het onroerend vermogen te bestrijden. Zo is er de beperking van de kwijtschelding of vermindering van onroerende voorheffing wegens onproductiviteit.¹ Een meer ingrijpend decreetaal optreden dateert van 1995. Toen heeft de Vlaamse decreetgever de nefaste spiraalbeweging² die leidt tot een stedelijk verval, willen doorbreken door een dubbel initiatief: enerzijds via het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten³ en anderzijds via het decreet van 22 december 1995 (houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996) waarbij de leegstand en de verkrotting van gebouwen en woningen worden bestreden.⁴

* Met welgemeende dank aan G. Straetmans (K.U.Leuven) voor de verrijkende discussie. De tekst werd afgesloten op 1 september 1996.

¹ Voor aanslagjaar 1992 werd de mogelijkheid van kwijtschelding of vermindering wegens onproductiviteit volledig afgeschaft (artt. 50 en 51, Decreet Vlaamse Raad van 25 juni 1992; *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1992, nr. 186/1, 30; zie Arbitragehof, nr. 78/93, 9 november 1993, *B.S.*, 15 december 1993, 26.695; *Arr.Arb.*, 1993, 891, *F.J.F.*, 94/3). Deze regeling wordt enigszins versoepeld vanaf aanslagjaar 1993 (artt. 60 en 61, Decreet Vlaamse Raad van 22 december 1993; *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 415/1, 23): er kan geen kwijtschelding of vermindering van onroerende voorheffing toegekend worden wanneer het onroerend goed langer dan twaalf maanden, rekening houdend met het vorige aanslagjaar, niet in gebruik is genomen. Samengevat, voor niet-gemeubileerde gebouwen, de onroerende goederen, gelegen in het Vlaamse Gewest, kan de onroerende voorheffing enkel worden kwijtgescholden of verminderd wegens onproductiviteit indien (1) er in de loop van het jaar gedurende ten minste 90 dagen volstrekt geen ingebruikneming is, (2) het gebouw tijdens de periode van onproductiviteit volstrekt geen inkomsten heeft opgebracht, (3) de niet-ingebruikneming niet langer duurt dan twaalf maanden, rekening houdende met het vorige aanslagjaar en (4) de onproductiviteit onvrijwillig is (wet van 12 april 1995) (zie *Circ. nr. Ci.RH. 222/457.501* van 23 maart 1995, *Bull. Bel.*, 1995, nr. 749, p. 1207).

² Een dergelijke spiraalbeweging wordt o.m. veroorzaakt door een herlocatie van bedrijven om uitbreidings- of milieuhygiënische redenen (*Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591, 1), wat op haar beurt kan leiden tot de uittocht van meer welvarende bevolkingsgroepen en het achterblijven van de resterende bevolkingsgroepen in een kansarm milieu (*Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1995-96, nr. 147, 16).

³ *B.S.*, 13 september 1995, 26062, hierna Decreet; uitgevoerd bij besluit van 10 mei 1995, *B.S.*, 13 september 1995, 26075, hierna Besluit. Het Decreet trad in werking op 13 september 1995 (art. 51), het Besluit op 1 januari 1996 (art. 26). Zie ook de circulaire van 16 juni 1995 betreffende de toepassing van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten en het uitvoeringsbesluit van 15 mei 1995, *B.S.*, 4 juli 1995, 18845.

⁴ *B.S.*, 30 december 1995, 36113; uitgevoerd bij besluit van 2 april 1996, *B.S.*, 1 mei 1996, 10779. De bepalingen van het decreet tra-

den in werking op 1 januari 1996 (art. 83 voormeld Decreet). Het uitvoeringsbesluit trad in werking op 1 mei 1996 (art. 21 voormeld Besluit). Zie ook de circulaire van 29 april 1996 betreffende de heffing ter bestrijding van leegstand en verkrotting van gebouwen en/of woningen, *B.S.*, 1 juni 1996, 15182.

2. Hoewel de concrete uitwerking van die decreten in belangrijke mate verschilt, zijn doel en middelen gelijklopend. Het doel van de leegstandbelasting is drievoudig: ⁵ regulerend (de belasting moet tot gevolg hebben dat eigenaars hun gebouwen tijdig renoveren zodat de verwaarlozing of leegstand wordt vermeden ⁶), bestraffend (in die zin dat de maatschappelijke kosten van de verloederen ten dele worden verhaald op de «medeveroorzakers») ⁷ en tot slot inkomstengenererend (zoals elke belasting). Om dat drievoudig doel te bereiken, wordt een «heffing» opgelegd, waarvan de opbrengst rechtstreeks ⁸ of onrechtstreeks ⁹ kan worden aan-

den in werking op 1 januari 1996 (art. 83 voormeld Decreet). Het uitvoeringsbesluit trad in werking op 1 mei 1996 (art. 21 voormeld Besluit). Zie ook de circulaire van 29 april 1996 betreffende de heffing ter bestrijding van leegstand en verkrotting van gebouwen en/of woningen, *B.S.*, 1 juni 1996, 15182.

⁵ Decreet van 19 april 1995: *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 2 en 4; decreet van 22 december 1995: *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1995-96, nr. 147/1, 16.

⁶ Het gevolg van het regulerend karakter is dat het uiteindelijk doel van de belasting «zelfuitdovend» is (*Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 2). Van Houtte schreef reeds in 1956 over «moraliserende» (regulerende) belastingen (in casu belastingen op spel en weddenschappen): «De ondervinding leert immers dat, zodra de opbrengst van een belasting op het spel b.v. begint te dalen, omdat ze haar prohibitief effect bereikt, er uitgezien wordt naar een vermindering van het belastingpercent of naar een wijziging van de aanslagmodaliteiten om aldus de opbrengst te handhaven, ten koste van de prohibitieve werking» (VAN HOUTTE, J., *Beginnels van het Belgisch belastingrecht*, Antwerpen, Standaard-Boekhandel, 1956, p. 28, nr. 27). Dit werd recentelijk nogmaals bevestigd (zie o.m. Deketelaere, K. en Van Humbeeck, P., «Milieufiscaliteit: suggesties voor de ontwikkeling van een algemene beleidsvisie», *T.M.R.*, 1994, p. 91, nr. 25).

⁷ Dit is een toepassing van het beginsel «de vervuiler betaalt» (art. 130R, 2, E.G.-Verdrag), hetgeen inhoudt «that the cost of pollution clean-up should not be borne by the tax-payer, but by the person responsible for the pollution» (Kramer, L., «Community Environmental Law under the Maastricht Treaty on European Union and the Fifth Environmental Action Programme», in *Recent Economic and Legal Developments in European Environmental Policy*, ABRAHAM, F., DEKETELAERE, K. en STUYCK, J., (red.), Leuven, University Press, 1995, 81). Hoewel het duidelijk is dat een economisch of sociaal doel een fiscaal beleid kan bepalen (zie bijvoorbeeld R.v.S., 9 januari 1992, *F.J.F.*, n° 92/111, dat bevestigt dat de 19e-eeuwse stellingregel «l'impôt n'est qu'un pourvoyeur du Trésor» (Stourm) reeds lang is verlaten), kan erop gewezen worden dat «het sociaal hoogst onwenselijk is dat een belasting door burgers wordt aangevoeld of aangezien als een straf. Het penaal aspect van de belasting verhoogt het pijnlijk karakter van haar betaling, wanneer juist de fiscale politiek er moet op gericht zijn dit pijnlijk karakter tot een minimum te herleiden» (LINDEMANS, J., «Moraliserende Belastingen: een misbruik van de wetgever», *A.F.T.*, 1951-52, nr. 1, p. 4).

⁸ De opbrengst van de belasting op de leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten wordt integraal gestort in het «Vernieuwingsfonds» (art. 17, § 3, 2°, Decreet), dat werd opgericht ter financiële ondersteuning van de (private) saneringswerken van verwaarloosde bedrijfsruimten (art. 17, § 2, Decreet).

gewend om sanering te ondersteunen of te stimuleren. Beide «heffingen» (zowel inzake bedrijfsruimten als inzake woningen en gebouwen) moeten beschouwd worden als belastingen (en niet als retributies)¹⁰ en meer in het bijzonder als bestemmingsbelastingen.¹¹ Men had dan ook beter gesproken over de «belasting».¹²

3. Ook het Brussels Hoofdstedelijk Gewest overweegt thans, na de kwijtschelding of vermindering van onroerende voorheffing wegens onproductiviteit (vanaf 1 januari 1995) sterk te hebben beperkt,¹³ een (algemene) gewestbelasting op de leegstand van gebouwde onroerende goederen in te voeren.¹⁴ Deze studie is evenwel beperkt tot het decreet inzake bedrijfsruimten.¹⁵

⁹ De opbrengst van de belasting op de leegstaande of verwaarloosde woningen of gebouwen wordt gestort in het Sociaal Impulsfonds «dat de opdracht heeft om het gemeentelijk beleid inzake herstel van de leef- en omgevingskwaliteit van de achtergestelde buurten en de steden en het gemeentelijk beleid inzake de bestrijding van de kansarmoede te ondersteunen» (art. 23, § 1, Decreet van 22 december 1995).

¹⁰ Zie over het onderscheid tussen belastingen en retributies o.m. PEETERS, B., «De begrippen belasting, last en retributies in de artikelen 100 en 113 van de Grondwet», *R.W.*, 1987-88, 242-250; KIRKPATRICK, J. en GLINEUR, P., «La distinction entre l'impôt et rétribution régie par l'article 113 de la Constitution», in *Présence du droit public et des droits de l'homme. Mélanges offerts à J. Vêlu*, Brussel, Bruylant, 1992, 547-579.

¹¹ LOECKX, F., VAN DIONANT, R. en NEYENS, G., *Overzicht van de Belastingwetenschap*, Ministerie van Financiën, 1962, II, p. 243; TIBERGHEN, A., *Inleiding tot het Belgisch fiscaal recht*, Antwerpen, Lluwer rechtswetenschappen, 1986, p. 12, nr. 16.

¹² Advies van de Raad van State inzake het decreet van 22 december 1995: *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1995-96, nr. 147/1, 101.

¹³ Zie hieromtrent COUTURIER, J.J. en PEETERS, B., *Het Belgisch Belastingrecht in hoofdlijnen*, Antwerpen, Maklu, 1996, 369-370; VAN DYCK, J., «Brussel beperkt drastisch kwijtschelding of vermindering OV», *Fiskoloog*, 1995, nr. 524, pp. 1-4; VAN DYCK, J., «Brussel: het geheim van de nieuwe gebouwen opgelost», *Fiskoloog*, 1995, nr. 525, pp. 1-3.

¹⁴ Het voorontwerp van ordonnantie (art. 20) voorziet in de opheffing van de (nooit uitgevoerde) fiscale bepalingen van de ordonnantie van 13 april 1995 betreffende de herinrichting van de niet-uitgebate of verlaten bedrijfsruimten (omtrent deze ordonnantie LEVERT, Ph., «Le réaménagement des sites d'activité économique en région de Bruxelles-Capitale», *Amén.*, 1996, 54-64; OSTYN, E., «Brussels Hoofdstedelijke Gewest: Het juridisch kader inzake leegstaande, verwaarloosde en verkrotte gebouwen, woningen en bedrijfsruimten», in *Leegstand, verwaarlozing en verkrotting van gebouwen, woningen en bedrijfsruimten*, DEKETELAERE, K., (red.), Brugge, die Keure, 1996, 141-154).

¹⁵ Zie omtrent dit decreet BEHAEGHE, I. e.a., «Fiscaal Jaaroverzicht 1995», *De Fiscale Koerier*, 1996, 125-134; COUTURIER, J.J. en PEETERS, B., o.c., 743; DEKETELAERE, K., «De Vlaamse heffingen inzake leegstaande, verwaarloosde en verkrotte gebouwen, woningen en bedrijfsruimten», in *Leegstand, verwaarlozing en verkrotting van gebouwen, woningen en bedrijfsruimten*, DEKETELAERE, K., (red.), Brugge, die Keure, 1996, 84-112; HUBEAU, B., «Het niet-fiscaal juridisch kader inzake leegstaande, verwaarloosde en verkrotte gebouwen, woningen en bedrijfsruimten: het nieuw juridisch kader in het Vlaamse Gewest», in *Leegstand, verwaarlozing en verkrotting van gebouwen, woningen en bedrijfsruimten*, DEKETELAERE, K., (red.), Brugge, die Keure, 1996, 7-16; OSTYN, E., «Vlaamse en Brusselse wetgeving inzake de bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten», *Milieuwet Info*, 1995, nr. 9, pp. 14-17;

II. STRUCTUUR VAN HET DECREET

4. Het Decreet wil «de eigenaars van leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten ertoe aanzetten om deze gebouwen te recupereren of ze opnieuw op de markt te brengen met eerbied voor de ruimtelijke ordening van het grondgebied».¹⁶ Met dit voor ogen wordt aan de eigenaars een belasting opgelegd, waarvan de opbrengst wordt aangewend om nieuwe eigenaars van verwaarloosde bedrijfsruimten te stimuleren tot vernieuwing. Beide middelen (belasting en subsidie) worden mogelijk gemaakt via een inventaris van leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten. De opname in de inventaris is niet alleen relevant voor het verschuldigd zijn van de belasting,¹⁷ maar eveneens voor de toekenning van financiële steun.¹⁸ Als ultieme maatregel in deze «strijd» voorziet het decreet in de onteigening van geregistreerde bedrijfsruimten.¹⁹

Uit het voorgaande volgt dat de inventaris het basisinstrument is. Hij is gebaseerd op lijsten van de leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten die jaarlijks door de Vlaamse gemeenten opgemaakt worden (art. 3, § 1, Decreet). Het is evenwel de Administratie voor Ruimtelijke Ordening die uiteindelijk beslist of de op de lijsten vermelde bedrijfsruimten effectief opgenomen worden in de inventaris (art. 4 Decreet). Jaarlijks zal het Vlaamse Gewest een algemeen overzicht van de verlaten en/of verwaarloosde bedrijfsruimten publiceren (art. 9, tweede lid, Decreet).

III. TOEPASSINGSGEBIED

A. Toepassingsgebied ratiōe personae

5. Het Decreet gaat ervan uit dat de leegstand of verwaarlozing veroorzaakt is door de eigenaar van het onroerend goed. Andere houders van zakelijke rechten worden niet aansprakelijk geacht en vallen bijgevolg niet onder het toepassingsgebied. In het oorspronkelijk ontwerp was dit wel het geval voor de erfpachter, opstalhouder of contractueel vruchtgebruiker.²⁰

Het begrip «eigenaar» wordt omschreven als «degene die een geheel dan wel een gedeeltelijk naakt eigendomsrecht kan laten gelden op het betrokken onroerend goed» (art. 2,

ROBBEN, W., «Fiscale behandeling van leegstand en verwaarlozing in het Vlaamse Gewest», *T. App.*, 1996, ter perse; V.D.S., «Leegstand en verwaarlozing bedrijfsruimten», *R.W.*, 1995-96, 719-720; VAN DIJCK, J., «Nieuwe Vlaamse heffing leidt hopelijk niet tot heksenjacht», *Fiskoloog*, 1995, nr. 537, pp. 6-8; X., «Belasting op leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten», *Fiskoloog*, 1995, nr. 536, pp. 3-4. Voor een bespreking van het decreet inzake de leegstand en verwaarlozing van woningen en gebouwen, kan verwezen worden naar COUTURIER, J.J. en PEETERS, B., o.c., 744; DEKETELAERE, K., o.c., 45-74; HUBEAU, B., o.c., 17-30; ROBBEN, W., l.c., ter perse.

¹⁶ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 2.

¹⁷ Zoals verder zal blijken, is de opname in de inventaris een formele voorwaarde opdat de belasting verschuldigd kan zijn (zie art. 15, § 1, Decreet).

¹⁸ Zie verder onder randnummer 40 e.v.

¹⁹ Zie verder onder randnummer 43.

²⁰ De Raad van State maakte een aantal essentiële opmerkingen aangaande de volledigheid, duidelijkheid en wettigheid van deze bepaling (*Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 62-63).

5°, Decreet). Hieruit volgt dat enkel blote eigenaars door het Decreet worden gevisieerd. «Volle» eigenaars worden dus uitgesloten,²¹ hetgeen uiteraard niet de bedoeling van de decreetgever kan zijn. De memorie van toelichting bevestigt dit laatste, maar stelt (ten onrechte) dat de blote eigenaar enkel in aanmerking komt wanneer deze een «gedeeltelijk» bloot eigendomsrecht (mede-eigendom) kan laten gelden:²² «Het begrip eigenaar wordt omschreven als degene die het volle dan wel een gedeeltelijk naakte eigendomsrecht kan laten gelden op het betrokken onroerend goed.»

6. Dat de blote eigenaar (en niet de vruchtgebruiker) wordt aangeduid als belastingplichtige, is opmerkelijk en bovendien, gelet op het bestraffend karakter van de belasting, in strijd met de geest van het decreet.²³ Leegstand kan immers enkel ontstaan indien de vruchtgebruiker zijn plicht om de zaak als een goed huisvader te beheren, verzaakt.²⁴ Dit geldt eveneens voor verwaarlozing, als zij haar oorzaak vindt in een gebrekkig onderhoud (art. 605 B.W.).²⁵ Aangenomen mag worden dat de blote eigenaar een (burgerrechtelijk) verhaalrecht kan uitoefenen op de vruchtgebruiker. Art. 608 B.W. bepaalt immers dat de vruchtgebruiker, gedurende zijn genot, gehouden is alle jaarlijkse lasten van het erf te dragen, zoals belastingen en andere die volgens het gebruik als lasten van de vruchten beschouwd worden. De rechtsleer neemt aan dat hieronder de uitgaven verstaan worden die regelmatig terugkomen en die voorzienbaar zijn.²⁶ Rekening houdende met art. 15, § 1, Decreet, is het duidelijk dat deze belasting voorzienbaar is en zelfs vermeden kan worden (door de leegstand of de verwaarlozing te beëindigen).

Het voorgaande geldt tevens voor de andere houders van zakelijke rechten, zoals de erfpachter en de opstalhouder. Ook ten aanzien van dergelijke houders kan de eigenaar zijn verhaalrecht uitoefenen.²⁷

B. Toepassingsgebied *ratione materiae*

1° Onderworpen onroerende goederen

7. Enkel leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten worden opgenomen in de inventaris. Art. 2, 1°, Decreet omschrijft deze als «bebouwde onroerende goederen, gele-

gen op een perceel met een minimumoppervlakte van vijf are, die in hoofdzaak gediend hebben voor een economische activiteit en die geheel of gedeeltelijk leegstaan en/of geheel of gedeeltelijk verwaarloosd zijn». De opname is bijgevolg onderworpen aan vier voorwaarden, waarvan de bewijslast bij de administratie ligt.

8. Allereerst kunnen enkel *gebouwde onroerende goederen* geïnventariseerd worden, waaronder wordt verstaan elke «opstand die onderworpen is aan de verplichting tot een bouwvergunning, ongeacht de staat van afwerking en/of verval» (art. 2, § 1, Besluit). De minister geeft hieraan een zeer ruime interpretatie.²⁸ Aldus komen in aanmerking: restanten van een bedrijfsruimte, ongeacht of deze zich boven of onder het maaiveld (zoals bv. niet verwijderde funderingen) bevinden, alsmede nieuwe bedrijfsruimten, ongeacht hun staat van afwerking. Rekening houdende met het doel van de belasting, spreekt het voor zich dat restanten onder het maaiveld enkel in aanmerking kunnen komen indien zij het hergebruik van de ruimte belemmeren.²⁹

9. Het gebouw (opstand) moet gelegen zijn op een perceel waarvan de *oppervlakte* minimaal gelijk is aan vijf are. Het is de kadastrale oppervlakte die daartoe in aanmerking genomen moet worden (art. 2, § 1, Besluit). De ministeriële circulaire³⁰ stelt dat niet alleen rekening gehouden moet worden met de oppervlakte van het kadastraal perceel waarop de bedrijfsruimte is gelegen, maar ook met de oppervlakte van alle aangrenzende percelen die één geheel ermee vormen en die toebehoren aan dezelfde eigenaar. Dit volgt evenwel niet uit het Decreet, noch uit het Besluit. In het Decreet wordt enkel verwezen naar «een perceel met een minimumoppervlakte van 5 are», hetgeen wordt verduidelijkt in het besluit met het begrip «minimum kadastrale oppervlakte van 5 are». Het is dan ook betwistbaar dat de toevoeging van de oppervlakte van alle aangrenzende percelen die één geheel ermee vormen en die toebehoren aan dezelfde eigenaar, wettelijk is. Dit criterium (nl. «aangrenzende percelen die één geheel ermee vormen en die behoren tot dezelfde eigenaar») wordt in art. 16 van het Decreet wel uitdrukkelijk gehanteerd om de *belastbare grondslag* (nl. het kadastraal inkomen van de grond(en), inclusief opstanden) te bepalen. Dit betekent evenwel niet dat de toepassing van dit criterium de werkingsfeer van het Decreet kan uitbreiden. Het is veel eerder een bewijs van het tegendeel.

10. Enkel een onroerend goed (en meer in het bijzonder het hoofdgebouw) dat in hoofdzaak gediend heeft voor een *economische activiteit* komt in aanmerking. Onder economische activiteit wordt verstaan «iedere industriële, ambachtelijke, handels-, diensten-, landbouw- of tuinbouw-, opslag- of administratieve activiteit, uitgeoefend door bedrijven of ondernemingen» (art. 2, 1°, Decreet).³¹ Enkel de laatste hoofdactiviteit mag in aanmerking genomen worden. Voor nieuwe bedrijfsruimten zal de bestemming van het gebouw (zoals opgenomen in de bouwvergunning: art. 2, § 2, Besluit) bepalend zijn (art. 2, 1°, tweede lid, Decreet). Hierdoor wordt meteen duidelijk dat niet alleen «oudere» gebouwen gevisieerd worden, maar eveneens nieuwe, hetgeen

²¹ Tenzij men toepassing zou maken van de regel «Qui peut le plus peut le moins». Rekening houdende met het in het fiscaal recht toepasselijke legaliteitsbeginsel lijkt dit niet mogelijk (TIBERGHIEN, A., o.c., nr. 119bis).

²² *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 9. Zie ook voetnoot 68.

²³ Zie o.m. voetnoot 7.

²⁴ DEKKERS, R., *Handboek Burgelijk recht*, I, Brussel, Bruylant, 1972, nr. 1251: de vruchtgebruiker is ertoe gehouden «een handelszaak te exploiteren, het materiaal en de inrichting bij nieuwe eisen aan te passen».

²⁵ Grove herstellingen te wijten aan een verzuim in het naleven van de onderhoudsplicht voor de gewone herstellingen, zijn ten laste van de vruchtgebruiker.

²⁶ DE PAGE, H. en DEKKERS, R., *Traité élémentaire de droit civil belge*, Brussel, Bruylant, 1953, VI, nr. 358; DEKKERS, R., o.c., nr. 1268.

²⁷ Zie wat betreft de erfpacht DE PAGE, H. en DEKKERS, R., o.c., VI, nr. 705; DERINE, R., «Zakenrecht», in *Het onroerend goed in de praktijk*, I.L.4-6; wat betreft opstal DE PAGE, H. en DEKKERS, R., o.c., VI, nr. 693; DERINE, R., o.c., I.K.5-3 en 4.

²⁸ Ministeriële circulaire van 16 juni 1995, l.c., 18845.

²⁹ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 7-8.

³⁰ Ministeriële circulaire van 16 juni 1995, l.c., 18845.

³¹ Art. 1, § 2, van het Besluit vult dit aan met de «zelfstandigen».

niet blijkt uit de algemene omschrijving van het toepassingsgebied van de belasting (art. 2, 1°, eerste lid, Decreet).³²

Ingevolge art. 4, tweede lid, Decreet, dat bepaalt dat nieuwe, doch leegstaande bedrijfsgebouwen pas in de inventaris worden opgenomen na het verstrijken van een termijn van twee jaar na de eerste betekening van het kadastraal inkomen, zal de concrete toepassing voor nieuwe gebouwen (die nog niet in gebruik zijn genomen) problematisch zijn.³³ Art. 473 W.I.B.92 verplicht de eigenaar, bezitter, erfpachter, opstalhouder of vruchtgebruiker van de nieuw opgerichte gebouwen immers enkel tot aangifte van de ingebruikneming (of de verhuring indien deze de ingebruikneming voorafgaat). Anderzijds bepaalt art. 494, § 5, W.I.B.92 dat het uit een schatting voortspruitend kadastraal inkomen geacht wordt te bestaan vanaf de eerste dag van de maand die volgt op het feit waarvan de aangifte bij artikel 473 is voorgeschreven. De belastingplichtige die het gebouw niet in gebruik neemt, heeft dus geen aangifteplicht, waaruit volgt dat er geen kadastraal inkomen toegekend of betekend kan worden én dat de tweejarige termijn van art. 4, tweede lid, Decreet niet kan aanvangen.³⁴

Wanneer meerdere gebouwen deel uitmaken van een bedrijfscomplex, is de (laatste) bestemming van het hoofdgebouw ter zake bepalend. Ondergeschikte gebouwen waar andere activiteiten plaatsvonden of nog plaatsvinden (zoals een conciërgewoning) zijn daartoe niet relevant.³⁵

11. Ten slotte vallen enkel gebouwde onroerende goederen die (gedeeltelijk) *leegstaan* en/of (gedeeltelijk) *verwaarloosd* zijn onder het toepassingsgebied. Er is sprake van *leegstand* wanneer meer³⁶ dan 50% van de totale vloeroppervlakte³⁷ niet effectief benut wordt (art. 2, 1°, tweede streepje, Decreet). Een loutere opslagactiviteit wordt gerelateerd aan de effectieve vloerbezetting (art. 4 Besluit). In de ministeriële circulaire wordt vereist dat deze opslagactiviteit «rationeel» is: «Het b.v. horizontaal naast elkaar plaatsen van 100 houtspaanderplaten is duidelijk geen rationeel gebruik van de ruimte». De administratie zal bijgevolg geen rekening houden met *manifest* irrationele opslagactiviteiten (marginale toetsing).

³² Art. 2, 1°, eerste lid, Decreet spreekt immers over bebouwde onroerende goederen die gediend *hebben* voor een economische activiteit, waaruit afgeleid zou kunnen worden dat nog niet in gebruik genomen gebouwen niet onder het toepassingsgebied kunnen vallen. Een soortgelijke dubbelzinnigheid vindt men terug in het Besluit: enerzijds bepaalt art. 2, § 3, dat «de economische activiteit moet plaatsvinden of plaatsgevonden *hebben* in het hoofdgebouw», terwijl anderzijds art. 2, § 2, uitdrukkelijk bepaalt dat voor nieuwe bedrijfsruimten de bestemming die aan de gebouwen in de bouwvergunning is gegeven, bepalend is.

³³ VAN DYCK, J., *l.c.*, nr. 557, p. 7.

³⁴ Deze «onnauwkeurigheid» vindt haar oorsprong in de misvatting dat het K.I.K. (automatisch) wordt bepaald «vanaf het ogenblik dat het gebouw is opgetrokken» (*Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/3, 19).

³⁵ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 7.

³⁶ Art. 4 Besluit bepaalt daarentegen dat er reeds sprake is van leegstand «vanaf het ogenblik dat 50% van de totale vloeroppervlakte» niet effectief wordt benut. Het spreekt voor zich dat deze uitbreiding in strijd is met art. 2, 1°, tweede streepje, Decreet.

³⁷ Gemeten binnen de muren (Circulaire van 16 juni 1995, *l.c.*, 18845).

Een belangrijke vraag bij de beoordeling van de leegstand is die naar de afbakening van het onroerend goed waarvan de leegstand beoordeeld moet worden. In art. 2, 1°, tweede streepje, Decreet wordt hieromtrent bepaald dat «de leegstand niet alleen betrekking heeft op het hoofdgebouw, maar ook op alle ondergeschikte gebouwen». Om de 50%-grens te berekenen, moet bijgevolg rekening gehouden worden met het benutten van de vloeroppervlakte van alle gebouwen (inclusief woningen, woongedeelten, bijgebouwen, e.d.) die behoren tot de bedrijfsruimte.³⁸ Een (op zich) niet leegstaand gebouw, dat deel uitmaakt van een complex, kan bijgevolg als leegstaand beschouwd worden indien meer dan 50 % van de totale vloeroppervlakte van het complex leegstaat. Ook omgekeerd kan een leegstaand gebouw niet geregistreerd worden wanneer 50 % van de vloeroppervlakte van het complex effectief wordt benut. Het voorgaande wordt problematisch indien de (afzonderlijke) gebouwen van het complex toebehoren aan afzonderlijke eigenaars. Uit art. 2, 1°, tweede streepje, Decreet kan immers afgeleid worden dat bij de beoordeling van de leegstand geen rekening wordt gehouden met de eigendomsstructuur van de desbetreffend bedrijfsruimte.³⁹

Er is geen termijn verbonden aan de leegstand.⁴⁰ Zodra de bevoegde ambtenaren de leegstand vaststellen, kan de bedrijfsruimte in aanmerking komen voor registratie. Wanneer deze vaststelling moet gebeuren, wordt in het Decreet noch in het Besluit bepaald. De circulaire stelt enkel dat het onderzoek «te velde» afgerond dient te zijn vóór einde februari.⁴¹ De minister is van mening dat de vaststelling het best gebeurt per 1 januari van het kalenderjaar,⁴² wat uiteraard enkel op basis van een fictie mogelijk is.

³⁸ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 7; zie evenwel randnummer 12.

³⁹ Veronderstel een familiebedrijf dat bij overlijden van de bedrijfsleider (oorspronkelijk eigenaar van het geheel) verdeeld wordt onder twee kinderen, van wie slechts één de bedrijfsactiviteit voortzet in het hem (of haar) toegevalen deel. O.i. kan niet aangenomen worden dat een niet leegstaande ruimte, die werd geregistreerd op grond van de leegstand van andere ruimten van het complex (die toebehoren aan een andere eigenaar), onderworpen wordt aan een belasting: dit zou immers in strijd zijn met het bestraffend karakter (zie randnummer 2).

⁴⁰ In het oorspronkelijk ontwerp werd gesteld dat er geen sprake was van leegstand indien (1) 50 % van de vloeroppervlakte effectief werd gebruikt en (2) dit gedurende ten minste zes maanden per jaar. Dit laatste werd geschrapt enerzijds wegens mogelijke bewijsproblemen en anderzijds om te vermijden dat de gemeentelijke ambtenaren een leegstaande bedrijfsruimte tweemaal moeten bezichtigen: *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 7.

⁴¹ Ministeriële circulaire van 16 juni 1995, *l.c.*, 18847: het college van burgemeester en schepenen moet immers vóór 1 maart van het kalenderjaar de lijst van leegstaande onroerende goederen bezorgen aan de gewestelijke administratie (art. 6, § 3, Besluit). Voor het kalenderjaar 1996 wordt uitstel verleend tot 1 maart 1997 (Besluit van 23 mei 1996 tot wijziging van art. 6, § 3, van het Besluit, B.S., 18 juli 1996, 19413).

⁴² *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/3, 7. De minister stelt dit voor «vermits vaak een beroep wordt gedaan op ontwijkingsmechanismen om te ontsnappen aan de leegstandsbelasting, ingevolge het rollend karakter van de datum. De inschrijving in de gemeentelijke reglementen inzake de leegstandsbelasting van een vaste datum met betrekking tot de heffing maakt ontsnappingsclausules onmogelijk».

Een onroerend goed wordt beschouwd als *verwaarloosd* wanneer het uitgesproken gebreken van algemene of beperkte omvang aan de structuur van het gebouw vertoont. Tot de structuur van het gebouw behoren: buitenmuren, schoorstenen, dakbedekking, dakgebinte, buitentimmerwerk, kroonlijst, dakgoten, ... (art. 2, 1°, vierde lid, Decreet).⁴³ Een verwaarlozing is beperkt indien het gebrek betrekking heeft op de helft of minder dan de helft van de oppervlakte, de lengte of de breedte: een beperkte verwaarlozing is m.a.w. plaatselijk, niet-uitgebreid, gelokaliseerd. Zij is algemeen wanneer het gebrek zich voordoet over meer dan de helft van de oppervlakte, de lengte of de breedte. Een registratie vereist minimaal twee beperkte gebreken of één algemeen gebrek. Evenwel vallen bedrijfsruimten met gebreken die de stabiliteit of de veiligheid in gevaar brengen, of die aangetast zijn door vochtindringing steeds onder het toepassingsgebied (art. 5, § 3, Besluit).

2° *Uitgesloten onroerende goederen*

12. De volgende gebouwde onroerende goederen worden uitgesloten van het toepassingsgebied en bijgevolg van de inventarisering:

1) de bedrijfsruimten waarin de woning van de eigenaar(s) een niet-afsplitsbaar onderdeel uitmaakt van het gebouw en door deze laatste(n) zelf nog effectief benut wordt als hoofdverblijfplaats (art. 2, 1°, eerste streepje, Decreet);

Wanneer het woongedeelte van de bedrijfsruimte of een deel ervan verhuurd is, geldt de uitsluiting bijgevolg niet.⁴⁴ Een woning wordt als afsplitsbaar beschouwd ten opzichte van de bedrijfsruimte indien zij na de sloping van de bedrijfsruimte als een afzonderlijke volwaardige woning kan worden beschouwd die voldoet aan de bouwfysische vereisten (art. 3, § 2, Besluit), hetgeen een feitelijke beoordeling vereist.

In de circulaire wordt een concreter, (louter) administratief criterium aangehaald: een woning wordt als niet-afsplitsbaar beschouwd wanneer de kosten, inherent aan de instandhouding van de woning bij sloop van het bedrijfsgebouw tot meer dan 20 % van de venale waarde van het resterend goed zouden oplopen.⁴⁵

2) de bedrijfsruimten waarop een onteigeningsbeslissing rust of waarvoor een gemeenteraadsbeslissing tot onteigening is genomen (art. 4, derde lid, 1°, Decreet);

3) de bedrijfsruimten die in het kader van het decreet van 3 maart 1976 bestemd zijn als monument of als stads- of dorpsgezicht of die bij ministerieel besluit opgenomen zijn in een ontwerp van lijst tot bescherming in het kader van dit decreet (art. 4, derde lid, 2°, Decreet).

⁴³ In het Besluit wordt hieraan nog toegevoegd: voegwerk, trappen en liften (art. 5, § 1). Men kan zich afvragen of voegwerk behoort tot de structuur van het gebouw.

⁴⁴ *Gedr. St., Vlaams Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 7.

⁴⁵ Ministeriële circulaire van 16 juni 1995, *l.c.*, 18846. De minister is zich bewust van het feit dat deze beoordeling moeilijk is en verzoekt de gemeentebesturen daarom «uiterst gereserveerd te werk te gaan en in geval van twijfel, de eigenaar het voordeel van de twijfel te gunnen».

IV. PROCEDURE IN VERBAND MET DE INVENTARIS

A. Samenstelling van de inventaris

13. De inventaris wordt jaarlijks opgemaakt door de Administratie voor de Ruimtelijke Ordening, die zich hierbij baseert op de lijsten⁴⁶ die haar worden toegezonden door de Vlaamse gemeenten. De colleges van burgemeester en schepenen dienen de voormelde lijsten jaarlijks vóór 1 maart van het kalenderjaar⁴⁷ aan de Administratie, alsmede aan de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij van de provincie waartoe de respectieve gemeenten behoren, te bezorgen (art. 6, § 3, Besluit). De beslissing tot registratie moet door de Administratie genomen worden binnen negentig kalenderdagen na ontvangst van de lijst.⁴⁸

B. Beroep tegen de registratie door de eigenaar

14. De eigenaar ontvangt binnen vijftien kalenderdagen na de officiële registratie een gemotiveerd registratieattest bij aangetekend schrijven. Hiertegen kan hij beroep aantekenen bij de Vlaamse regering.⁴⁹ Dit beroep moet binnen dertig kalenderdagen na de betekening van het attest bij aangetekend schrijven plaatsvinden. De Vlaamse regering beschikt over een termijn van zestig kalenderdagen (na betekening van het beroep) om uitspraak te doen. Op niet-naleving van deze termijn staat evenwel geen sanctie. Wel kan de eigenaar in dat geval een aangetekend «herinneringsschrijven» richten aan de Vlaamse regering, in welk geval de beslissingstermijn wordt verlengd met dertig kalenderdagen (ingående na de betekening van het herinneringsschrijven). Indien ook deze termijn niet wordt nageleefd, wordt de registratie in de inventaris voor het lopende jaar als niet bestaande beschouwd (art. 8, § 2, Decreet).

⁴⁶ De gegevens die de gemeenten in deze lijst per bedrijfsruimte moeten opnemen, zijn omvangrijk (art. 6, § 1, Besluit). Hierbij kan men zich de vraag stellen op welke wijze de gemeentelijke ambtenaren bijvoorbeeld «de totale vloeroppervlakte met het werkelijke benuttingspercentage» (art. 6, § 1, 5°, Besluit) kunnen vaststellen, rekening houdende met het feit enerzijds dat er geen uitdrukkelijke aangifteplicht (zie evenwel randnummer 27) bestaat voor de belastingplichtige en anderzijds dat het Decreet aan de gemeentelijke ambtenaren geen bijzondere onderzoeksbevoegdheid heeft toegekend.

⁴⁷ Voor kalenderjaar 1996 werd uitstel verleend tot 1 maart 1997 (zie voetnoot 41). Op afwezigheid, laattijdigheid of onvolledigheid van de toe te zenden lijsten staat op een dubbele wijze een sanctie: enerzijds kan de Administratie de lijst zelf opmaken en hierbij de kosten doorrekenen aan de nalatige gemeenten en anderzijds verliest de gemeente gedurende drie jaar haar aanspraak op de forfaitaire (nl. 20 %) doorstorting van de geïnde heffingen (art. 6, § 5, Besluit).

⁴⁸ In de circulaire wordt daaraan toegevoegd dat deze beslissing vóór 1 juni van het kalenderjaar genomen moet zijn (ministeriële circulaire van 16 juni 1995, *l.c.*, 18847). Zelfs in de veronderstelling dat de gemeente haar lijst op de laatste nuttige dag zou bezorgen (nl. op 28 februari), is voormelde datum niet correct: de 90e dag is immers 29 mei van dat kalenderjaar.

⁴⁹ Het beroepsschrift moet gericht worden aan de Vlaamse minister bevoegd voor de Ruimtelijke Ordening, Zandstraat 3 te 1000 Brussel.

C. Bezwaar tegen niet-registratie door derden

15. De Administratie zendt jaarlijks, uiterlijk op 31 augustus, aan iedere gemeente een uittreksel van de geregistreerde onroerende goederen die op hun grondgebied gelegen zijn. De gemeenten maken (met een aanplakbiljet) gedurende ten minste tien kalenderdagen bekend dat het uittreksel ter inzage ligt.⁵⁰ Binnen dertig kalenderdagen na voormelde bekendmaking (door het aanplakbiljet) kunnen derden bezwaar indienen bij de Vlaamse regering indien zij van mening zijn dat bepaalde leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten ten onrechte niet zijn geregistreerd. Volgens de memorie van toelichting wordt dit bezwaarschrift gecreëerd als een «bijkomende waarborg voor een efficiënte en rechtvaardige opstelling van de inventaris».⁵¹ Het administratief derdenbezwaar wordt dus toegekend in het algemeen belang.⁵²

Binnen dertig dagen wordt de eigenaar en/of⁵³ de gemeente door de Administratie uitgenodigd voor een hoorzitting, alwaar de betrokkenen zich kunnen verdedigen (art. 11, § 2, Besluit). In deze aangetekende uitnodiging wordt de inhoud van het bezwaar kenbaar gemaakt. De Vlaamse regering zal over het derdenbezwaar uitspraak doen binnen zestig dagen en zal de bezwaarindiener daarover aangetekend inlichten. Indien het bezwaarschrift gegrond wordt verklaard, zal de bedrijfsruimte in de inventaris opgenomen worden. Wanneer deze procedure tot gevolg heeft dat de registratie «laattijdig»⁵⁴ geschiedt, zal de registratie uitwerking hebben vanaf de datum van het bezwaarschrift. Aan de eigenaar wordt een registratieattest toegezonden, waartegen hij beroep kan aantekenen onder de hierboven vermelde voorwaarden.⁵⁵

⁵⁰ De aanplakking moet plaatsvinden binnen dertig kalenderdagen na ontvangst van het uittreksel (art. 9 Decreet). Het uittreksel zelf moet uiterlijk op 30 september ter inzage liggen (art. 10 Besluit).

⁵¹ De memorie van toelichting (*Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 12) gaat als volgt verder: «Om evenwel een nodeloze toevloed aan niet-gegronde of niet op basis van dit ontwerp-decreet gesteunde (bv. burenrुzie, naijver, ...) bezwaarschriften in te dijen, wordt een rem ingebouwd door de verplichte betaling van 2.000 fr. dossierkosten. Onbetwistbaar dienen deze kosten terugbetaald te worden aan de bezwaarindiener indien het door hem/haar ingediende bezwaar vooralsnog aanleiding geeft tot wijziging van de inventaris en dus onomstotelijk gegrond is.» In de goedgekeurde tekst werd deze verplichte betaling geschrapt.

⁵² Zoals bekend, wordt een rechtsvordering op basis van het gemeene recht enkel toegelaten indien de eiser een hoedanigheid (en *eigen*) belang heeft om ze in te dienen (art. 17 Ger.W.; Cass., 17 juni 1984, *Arr. Cass.*, 1983-84, 1321).

⁵³ Daaruit volgt dat de Administratie niet verplicht is de eigenaar te informeren.

⁵⁴ Het is niet duidelijk wat hieronder moet worden verstaan. Wellicht wordt verwezen naar de termijn van negentig kalenderdagen (vanaf de ontvangst van de gemeentelijke lijst: art. 7, Besluit) waarbinnen de administratie haar belasting tot registratie moet nemen.

⁵⁵ Zie randnummer 14.

D. Schrapping van de registratie

16. Wanneer de eigenaar van mening is dat het bedrijfsgebouw niet meer voldoet aan de voorwaarden voor registratie, kan hij de Administratie verzoeken de opname in de inventaris te schrappen. Een dergelijk verzoek dient aangevend te gebeuren en een verklaring te bevatten van de burgemeester die de beëindiging van de leegstand en/of de verwaarlozing bevestigt (art. 12 Besluit). De Administratie zal uitspraak doen binnen dertig dagen na de betekening van het verzoek. Indien het verzoek wordt aanvaard, zal de eigenaar een attest ontvangen met vermelding van de datum van schrapping. Bij gebrek aan een tijdige beslissing, wordt het verzoek geacht aanvaard te zijn (art. 13, § 2, Besluit).

V. DE BELASTING

A. Vaststelling van de belasting

17. Alleen het geregistreerd onroerend goed wordt onderworpen aan de (jaarlijkse) belasting (art. 15, § 1, Decreet). Deze is verschuldigd door degene die op 31 december van het jaar waarop de belasting betrekking heeft (d.i. het heffingsjaar), eigenaar⁵⁶ is. De belasting heeft betrekking op het kalenderjaar dat voorafgaat aan het jaar waarin de belasting (aangetekend) wordt betekend. Deze betekening (van het heffingsbiljet dat de grondslag en het bedrag van de belasting bevat) moet plaatsvinden vóór 1 juni van het jaar volgende op het heffingsjaar (art. 17, § 1, Besluit). Indien er meerdere eigenaars zijn voor dezelfde onroerende goederen,⁵⁷ zijn deze hoofdelijk aansprakelijk voor de gehele belasting (art. 15, § 2, Decreet).

De voorgaande regels hebben tot gevolg dat het heffingsbiljet enkel rechtsgeldig betekend kan worden vanaf 1 januari tot en met 31 mei van een bepaald kalenderjaar. Een betekening die later plaatsvindt, bijvoorbeeld 1 juli 1997, zou betrekking hebben op 1996 (zijnde het heffingsjaar: art. 15, § 1, Decreet). Art. 17, § 1, Besluit bepaalt evenwel dat de betekening moet plaatsvinden vóór 1 juni van het jaar volgende op het heffingsjaar, nl. vóór 1 juni 1997. De betekening op 1 juli 1997 kan evenmin betrekking hebben op 1997, aangezien art. 15, § 1, Decreet bepaalt dat de belasting betrekking heeft op het kalenderjaar vóór het jaar van de betekening.

18. De belasting wordt *ingevoerd* vanaf het kalenderjaar dat volgt op de tweede opeenvolgende registratie in de inventaris (art. 15, § 1, Decreet). Een eerste registratie op 15 december 1995 en een tweede in 1996 zou dus tot gevolg hebben dat het goed belastingplichtig wordt in 1997. «Het is diegene die eigenaar is op 31 december 1996, die de heffing verschuldigd is.»⁵⁸ Uit dit laatste kan afgeleid worden

⁵⁶ Zie hieromtrent randnummer 5.

⁵⁷ Het is niet duidelijk waarom het begrip «onroerende goederen» in meervoudsvorm wordt gebruikt. Moet hieruit afgeleid worden dat er enkel hoofdelijkheid bestaat indien twee (of meerdere) personen ten minste twee geregistreerde bedrijfsruimten in mede-eigendom bezitten? Uit een letterlijk lezing volgt althans niet dat de mede-eigenaars van één geregistreerde bedrijfsruimte hoofdelijk gehouden zijn tot de belasting.

⁵⁸ Voorbeeld aangehaald in de memorie van toelichting, *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 13.

dat de belasting betrekking heeft op het *kalenderjaar* 1996 (zijnde het heffingsjaar) en dat een eerste kennisgeving (van de belasting) berekend zou kunnen worden vóór 1 juni 1997. Dit lijkt in strijd met art. 15, § 1, tweede zin, Decreet, dat bepaalt dat de belasting pas kan worden ingevoerd vanaf het kalenderjaar dat volgt op de tweede opeenvolgende registratie. Indien men 1996 aanneemt als heffingsjaar, dan wordt de belasting reeds ingevoerd vanaf het kalenderjaar dat volgt op de eerste registratie. De belasting heeft immers betrekking op het *kalenderjaar* dat het jaar van de betekening van de belasting voorgaat. In casu zou dit inhouden dat (1) het heffingsjaar 1997 is, (2) de eigenaar op 31 december 1997 de belastingplichtige is en (3) de kennisgeving (van de aanslag) vanaf 1 januari tot en met 31 mei 1998 betekend kan worden.

19. De grondslag van de belasting is het kadastraal inkomen van de gronden, inclusief opstanden van het perceel waarop de vervallen en/of verlaten bedrijfsruimte gelegen is, alsook dat van alle aangrenzende percelen die één geheel ermee vormen en die behoren aan dezelfde eigenaar (art. 16, tweede lid, Decreet). De uitbreiding van de belastbare grondslag wil «ontwikkelingsroutes» verhinderen en betreft (volgens de memorie van toelichting) alle percelen waarvan bewezen kan worden dat ze in de bedrijfsexploitatie betrokken zijn of geweest zijn en toebehoren aan dezelfde eigenaar(s) of vervreemd zijn na 1 januari 1994 zonder een herbestemming gekregen te hebben.⁵⁹ Terecht heeft de Raad van State erop gewezen dat het ten zeerste valt te betwijfelen of deze uitbreiding (hetgeen uit het oogpunt van de ruimtelijke ordening beoordeeld moet worden) voldoende precies is in het licht van art. 170 Gw. (legaliteitsbeginsel).⁶⁰ Dit grondwettelijk beginsel vereist (o.m.) dat de vaststelling van de grondslag van de belasting uitsluitend door een decreet kan gebeuren.⁶¹ Bovendien heeft deze uitbreiding tot gevolg dat ook het K.I. van niet leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten, gelegen op aangrenzende percelen die één geheel vormen met de leegstaande en/of verwaarloosde delen, in de belastbare grondslag opgenomen moeten worden. Voor de toepassing van de uitbreiding wordt immers niet vereist dat de opstanden van de aangrenzende percelen leegstaan of verwaarloosd zijn. Het is duidelijk dat dit strijdig is met het doel van de belasting.

Het op het K.I. toe te passen tarief⁶² is degressief:

- op de schijf van het K.I. t.e.m. 500.000 fr.: 150 %;
- op de schijf van het K.I. van 500.001 fr. - 1.500.000 fr.: 125 %;
- op de schijf van het K.I. van 1.500.001 fr. - 3.000.000 fr.: 100 %;
- op de schijf van het K.I. groter dan 3.000.000 fr.: 75 %.

⁵⁹ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 14. Aangezien elke decretale grondslag voor de niet-tegenwerpbaarheid van een vervreemding na 1 januari 1994 ontbreekt, hoeft hiermee verder geen rekening gehouden te worden.

⁶⁰ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 68.

⁶¹ COUTURIER, J.J. en PEETERS, B., o.c., p. 41, nr. 11. In casu kan de uitbreiding van de belastbare grondslag enkel plaatsvinden via een feitelijke beoordeling (in het licht van de «ruimtelijke ordening»).

⁶² Opgemerkt zij dat gemeenten nog opcentiemen mogen heffen op de aldus berekende belasting (art. 20 Decreet).

De aldus berekende belasting mag nooit lager zijn dan 150.000 fr., dan wel 100 fr./m² oppervlakte van het grondvlak van het terrein, als vastgesteld door de diensten van het kadaster. Uit art. 16, tweede lid, Decreet kan niet afgeleid worden dat de in aanmerking te nemen oppervlakte (voor de berekening van de minimumbelasting) verhoogd moet worden met de oppervlakte van de aangrenzende percelen die één geheel ermee vormen en die toebehoren aan dezelfde eigenaar. Deze uitbreiding geldt enkel voor het K.I. als belastbare grondslag.

Tot slot zij erop gewezen dat het decreet een dubbele indexatie invoert: niet alleen moet de belastbare grondslag (nl. het K.I.) jaarlijks geïndexeerd worden (art. 2, 8°, Decreet), maar ook het bedrag van de belasting (art. 16, tweede lid, laatste zin, Decreet). Aldus wordt een reeds geïndexeerd bedrag nogmaals geïndexeerd (indexatie op indexatie).⁶³ Men kan de vraag stellen of de decreetgever dit werkelijk heeft gewild.

B. Opschorting van de belasting

20. In bepaalde omstandigheden kan de belasting (tijdelijk) worden opgeschort. Deze opschorting, die tot doel heeft de sanering van leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimten te stimuleren, is steeds voorwaardelijk: indien bij het verstrijken van de termijn aan de gestelde voorwaarde(n) niet is voldaan, is de belasting (te verhogen met nalatighedsinteressen) alsnog verschuldigd. Men kan vier situaties onderscheiden.

1° Opschorting door vernieuwing (art. 34 Decreet)

21. De belasting wordt opgeschort voor onroerende goederen waarvoor op de datum van de vestiging van de belasting een aanvaarde vernieuwing geldt. Om een dergelijke aanvaarde vernieuwing te krijgen, moet de eigenaar van de bedrijfsruimte een vernieuwingsvoorstel indienen bij de Administratie voor Ruimtelijke Ordening. Dat voorstel omvat een basisstudie.⁶⁴ Binnen vijftien kalenderdagen moet de Administratie de betrokkene om eventueel ontbrekende gegevens vragen, dan wel meedelen dat het voorstel volledig is (bij gebreke waarvan het voorstel geacht wordt volledig

⁶³ Voorbeeld: bij een K.I. van 100.000 fr. zal de belasting minimum gelijk zijn aan 150.000 fr. Bij een inflatie van 2,5 %, zal het geïndexeerd K.I. stijgen tot 102.500 fr. en de (niet-geïndexeerde) belasting tot 153.750 fr. (stijging met 2,5 %). Aangezien ook het bedrag van de belasting geïndexeerd moet worden, zal de uiteindelijk verschuldigde belasting gelijk zijn aan 157.594 fr. Een inflatie van 2,5 % leidt bijgevolg tot een belastingstijging van 5,06 %.

⁶⁴ Onder basisstudie wordt verstaan een gedetailleerd voorstel van de uit te voeren werken, de te realiseren bestemming of herbestemming, alsmede een tijdtabel voor de uitvoering (art. 1, 4°, Besluit). Art. 18, § 2, Besluit somt op wat in deze basisstudie opgenomen moet worden: (1) een situatietekening die het mogelijk maakt de ligging van het goed te bepalen ten opzichte van de omliggende bebouwing; (2) de aard en de omvang van de voorziene werken die de reden van opname in de inventaris moeten opheffen, alsook de kostprijsraming; (3) een beschrijving van de beoogde (her-)bestemming; (4) de voorziene aanvangsdatum en de termijn der werken; (5) de bouwvergunning en de milieuvergunning ingeval deze vereist zijn volgens de aard der werken; (6) de aanvraag tot opschorting.

te zijn). De Administratie moet, binnen dertig kalenderdagen na hiervoor vermeld schrijven van volledigheid, haar standpunt meedelen aan de aanvrager. Deelt zij niets mee (binnen voormelde termijn), dan wordt het voorstel geacht te zijn aanvaard en is de opschorting verkregen.

De opschorting geldt voor een termijn van twee jaar⁶⁵ vanaf de betekening van het voorstel aan de Administratie.

Het behoud van de opschorting is onderworpen aan een dubbele voorwaarde. Enerzijds is vereist dat bij het verstrijken van de termijn de vernieuwing *en/of* de leegstand is beëindigd (art. 41, § 1, Decreet). Gelet op art. 34, § 2, laatste zin, Decreet, moeten beide (de vernieuwing én de leegstand) beëindigd zijn.⁶⁶ Is deze voorwaarde niet vervuld, dan is de opgeschorte belasting alsnog verschuldigd voor deze termijnen, vermeerderd met nalatigheidsinteressen. Anderzijds mag de eigenaar de bedrijfsruimte tijdens de opschortingsperiode niet overdragen. Doet hij dit wel, dan zal de opgeschorte belasting, vermeerderd met de interesten, verschuldigd worden voor de termijn waarvoor de opschorting is verkregen en wel tot de datum van de authentieke akte van overdracht. De vestiging van een recht van opstal, erfpacht of vruchtgebruik of de overdracht van zulk een recht leidt niet tot het verlies van de opschorting.

2° Opschorting voor nieuwe eigenaars (art. 36 Decreet).

22. Een nieuwe eigenaar die het *volle* eigendomsrecht bezit van een aan de belasting onderworpen bedrijfsruimte, krijgt ambtshalve⁶⁷ een tweejarige opschorting vanaf de datum van het verlijden van de authentieke akte.⁶⁸ Tijdens deze periode kan de nieuwe eigenaar een vernieuwingsvoorstel indienen, dat bij aanvaarding leidt tot een nieuwe opschorting van twee jaar.⁶⁹ De opschorting geldt niet wanneer de nieuwe eigenaar een bloed- of aanverwant tot en met de derde graad is, dan wel een vennootschap waarin de vroegere eigenaar (rechtstreeks of onrechtstreeks) participeert voor meer dan 10 % van het aandeelhouderschap.

⁶⁵ In twee gevallen kan de opschortingstermijn van twee jaar met een jaar verlengd worden, nl. wanneer (gevraagde) financiële steun niet is toegekend om budgettaire redenen (zie verder randnummer 40 e.v.), dan wel wanneer de vernieuwing buitengewone werkzaamheden omdat die niet binnen een termijn van twee jaar voltooid kunnen worden (art. 34, § 3 eerste lid, Decreet).

⁶⁶ Het betreft bijgevolg geen alternatief (vernieuwing of leegstand). Zie ook *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591, 19, alwaar bepaald wordt dat de belasting toch «gekend» wordt wanneer de eigenaars «deze opschorting niet hebben aangewend om de leegstand te beëindigen».

⁶⁷ Circulaire van 16 juni 1995, *l.c.*, 18849. Onder meer daartoe wordt de instrumenterende ambtenaar (meestal de notaris) bij de overdracht van een onroerend goed dat in de inventaris is geregistreerd, verplicht om binnen dertig kalenderdagen na het verlijden van de akte de Administratie voor Ruimtelijke Ordening in te lichten (zie voor meer details art. 9 Besluit).

⁶⁸ Deze bepaling maakt duidelijk dat de omschrijving van het begrip «eigenaar» in art. 2, 5°, Decreet (geheel of gedeeltelijk *naakt* eigendomsrecht) onnauwkeurig is (zie ook randnummer 5).

⁶⁹ Aangezien deze laatste opschorting ingaat op het ogenblik van de betekening van het voorstel aan de Administratie (art. 34, § 2, Decreet), wordt optimaal gebruik gemaakt van de opschorting door het vernieuwingsvoorstel net voor het verstrijken van de tweede verjaardag van de authentieke akte te betekenen.

De opschorting vereist niet dat de leegstand is beëindigd bij het verstrijken van de termijn. Indien de nieuwe eigenaar het onroerend goed tijdens deze termijn overdraagt, gaat zij wel verloren.⁷⁰ In dat geval zal de opgeschorte belasting, vermeerderd met de interesten, verschuldigd worden voor de termijn waarvoor de opschorting werd verkregen en wel tot de datum van de authentieke akte van overdracht. De eigenaar die de bedrijfsruimte aldus in (volle) eigendom verkrijgt, komt onder dezelfde voorwaarde wel in aanmerking voor een (nieuwe) opschorting.

23. Voor een bedrijfsruimte die reeds⁷¹ eenmaal in de inventaris is opgenomen en die wordt overgedragen aan een nieuwe eigenaar,⁷² geldt een bijzondere regeling (art. 15, § 3, Decreet). Een dergelijk onroerend goed wordt pas onderworpen aan de belasting na twee jaar na het verlijden van de authentieke akte van overdracht. Het betreft geen opschorting, maar een vrijstelling gedurende twee jaar, die verbonden is aan het onroerend goed. Hieruit volgt dat de vrijstelling behouden blijft, ook indien de leegstand niet is beëindigd na twee jaar of indien de bedrijfsruimte tijdens deze vrijstellingsperiode een tweede maal wordt overgedragen.

3° Opschorting wegens bedrijfseconomische redenen voor leegstaande, maar niet verwaarloosde bedrijfsruimten (art. 38 Decreet)

24. Bedrijfsruimten die in goede staat worden onderhouden zodat een onmiddellijke ingebruikneming mogelijk is,⁷³ maar die ten gevolge van bedrijfseconomische omstandigheden geheel of gedeeltelijk leegstaan, komen in aanmerking voor een opschorting gedurende één jaar.⁷⁴ De eigenaar dient daartoe een aangetekend verzoek in te sturen bij de Administratie voor Ruimtelijke Ordening.

De toepassing van de opschorting vereist dat de leegstand veroorzaakt is door bedrijfseconomische omstandigheden met betrekking tot de economische activiteit die in het on-

⁷⁰ Zoals de opschorting door vernieuwing (zie randnummer 21), zal ook de opschorting voor nieuwe eigenaars behouden blijven indien enkel een recht van opstal, erfpacht of vruchtgebruik wordt gevestigd of overgedragen.

⁷¹ Uit art. 15, § 3, Decreet volgt niet dat enkel het onroerend goed dat «slechts» eenmaal in de inventaris is opgenomen, de vrijstelling kan krijgen. Een onroerend goed dat tweemaal of driemaal is geregistreerd, zou bijgevolg ook in aanmerking komen. Een dergelijke interpretatie wordt evenwel niet gedragen door de wordingsgeschiedenis: «Paragraaf 3 behandelt het geval van een overdracht van een geregistreerd goed dat nog niet aan de heffing onderworpen is.» (*Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 13). Bovendien zou zij elke zin ontnemen aan de opschorting voor nieuwe eigenaars op grond van art. 36 Decreet. Zij kan dan ook niet gevolgd worden.

⁷² De «nieuwe eigenaar» die uitgesloten wordt van de opschortingsregeling (zie randnummer 22) wordt eveneens uitgesloten van deze vrijstelling.

⁷³ Hetgeen moet blijken uit een rapport van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij: zie art. 19, § 2, Besluit.

⁷⁴ Deze (korte) termijn wordt verantwoord door het feit dat een leegstand die langer duurt dan drie jaar (zijnde de termijn van twee jaar, aangehaald in art. 15, § 1, Decreet, verhoogd met de opschortingstermijn van één jaar) veeleer van speculatieve aard is, hetgeen de decreetgever precies wil bestrijden (*Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 19).

roerend goed werd uitgeoefend. Hieruit volgt dat deze omstandigheden moeten bestaan bij de ondernemer die de bedrijfsruimte als laatste heeft gebruikt, en niet (noodzakelijkerwijze) bij de eigenaar. Ook een eigenaar die in het kader van zijn privaatsvermogen een leegstaande bedrijfsruimte bezit, kan zich bijgevolg beroepen op de opschorting, als de leegstand is veroorzaakt door bedrijfseconomische omstandigheden (bij de «laatste gebruiker» van de bedrijfsruimte).

Wat precies verstaan moet worden onder «bedrijfseconomische omstandigheden» is niet geheel duidelijk. De memorie van toelichting stelt dat leegstand die ingegeven is «door bedrijfseconomische motieven en kader(t) in een lange-termijnstrategie van een onderneming (bv. herstructurering, conjunctuurschommelingen, ...)» in aanmerking komt.⁷⁵ Het lijkt ons evenwel dat elke onderneming die een (niet verwaarloosde) bedrijfsruimte verlaat (als huurder of anderszins) of laat leegstaan (als eigenaar), daartoe bedrijfseconomische omstandigheden kan aantonen. Elke stopzetting of verplaatsing van een onderneming wordt immers ingegeven door «bedrijfseconomische omstandigheden». In de memorie van toelichting wordt eveneens gesteld dat het moet gaan om «tijdelijke» bedrijfseconomische redenen.⁷⁶ Hiermee kan niet ingestemd worden, indien aldus een opschorting wordt uitgesloten voor een bedrijfsruimte die leegstaat wegens «definitieve» stopzetting van de onderneming. Een dergelijke voorwaarde wordt immers niet in het decreet gesteld. Het lijkt ons daarentegen juist te stellen dat het gevolg van de bedrijfseconomische omstandigheden (nl. de leegstand) «tijdelijk» moet zijn: de opschorting gaat immers verloren indien de leegstand bij het verstrijken van de termijn niet is beëindigd.

Het behoud van de opschorting is onderworpen aan een dubbele voorwaarde. Enerzijds is vereist dat bij het verstrijken van de termijn de leegstand is beëindigd (art. 41, § 1, Decreet), bij gebreke waarvan de belasting (verhoogd met nalatigheidsinteressen) alsnog verschuldigd wordt. Anderzijds zal de opschorting beëindigd worden indien tijdens deze termijn de bedrijfsruimte wordt overgedragen. In dat geval wordt de opgeschorte belasting (vermeerderd met nalatigheidsinteressen) verschuldigd voor de termijn waarvoor de opschorting is verkregen en wel tot de datum van de authentieke akte van overdracht.⁷⁷ Ook deze opschorting wordt niet beëindigd door de vestiging of overdracht van een recht van opstal, erfpacht of vruchtgebruik.

4° Opschorting ingevolge verzoek tot schrapping (art. 40 Decreet)

25. Wanneer de leegstand of de verwaarlozing is beëindigd, kan de eigenaar de Administratie verzoeken de opname in de inventaris te schrappen.⁷⁸ Tijdens de behandeling

van dat verzoek wordt de belasting (ambtshalve)⁷⁹ opgeschort. Indien de aanvraag wordt geweigerd, zal deze gevolgen sorteren vanaf het aangetekend verzoek tot schrapping, waaruit volgt dat de opschorting retroactief wordt opgeheven.

Indien tijdens de opschorting de bedrijfsruimte wordt overgedragen, is de opgeschorte belasting verschuldigd vanaf de datum van het aangetekend verzoek tot schrapping (art. 41, § 3, Decreet).

C. Vestiging en invordering van de belasting

1° Toepassing van de regels inzake rijksinkomstenbelastingen

26. Als basisprincipe wordt vooropgesteld dat de regels betreffende de invordering, de verwijl- en moratoire interesten, de vervolgingen, de voorrechten, de wettelijke hypotheek, de verjaring en de vestiging inzake de rijksinkomstenbelastingen (W.I.B.), behoudens uitdrukkelijke afwijking, van toepassing zijn op de leegstandbelasting (art. 33 Decreet).⁸⁰ Rekening houdende met de aard van leegstandbelasting (het is een directe belasting), haar jaarlijks karakter en haar belastbare grondslag (kadastraal inkomen), mag deze verwijzing (*in se*) niet verbazen.⁸¹

Nochtans is niet meteen duidelijk of deze bepaling tot gevolg heeft dat de hele titel VII van het W.I.B. (Vestiging en invordering van de belastingen: artt. 297-463), alsmede hoofdstuk III van het K.B.W.I.B. (Vestiging en invordering van de belastingen: artt. 126-229) *mutatis mutandis* van toepassing is. De voorbereidende teksten bewaren hieromtrent het stilzwijgen. Bovendien is de opbouw van art. 33 onlogisch: niet alleen wordt verwezen naar de regels betreffende de invordering (...) alsmede de vestiging (d.i. titel VII van het W.I.B.), maar ook naar de regels inzake de verwijl- en moratoire interesten, de vervolgingen, de voorrechten, de wettelijke hypotheek en de verjaring, zijnde alle onderverdelingen in titel VII van het W.I.B. Zo titel VII helemaal toepasselijk zou zijn, kan men de vraag stellen waarom bijkomend verwezen wordt naar een aantal afdelingen van deze titel.

De voorbereidende teksten van het gelijkkluidende art. 35*septiesdecies*, § 1, van de wet van 26 maart 1971 op de be-

⁷⁹ Circulaire van 16 juni 1995, l.c., 18849.

⁸⁰ Tevergeefs heeft de Raad van State een «dergelijke zeer algemene geformuleerde 'regeling door verwijzing' sterk» afgeraden (*Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 74, punt 10.6).

⁸¹ Aldus dringt de vraag naar de (fiscale) bevoegdheid van het Gewest zich op. Art. 6, § 1, I, 4°, Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 bepaalt dat het gewest bevoegd is voor ruimtelijke ordening en de vernieuwing van afgedankte bedrijfsruimten (zie ook *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 53 (advies Raad van State): «Het lijkt geen twijfel dat de aldus ontworpen regeling in de aldus omschreven bevoegdheden kan worden ingepast»). Inzake de fiscale bevoegdheid van het gewest moet (o.i.) ook verwezen worden naar art. 1 van de wet van 23 januari 1989 dat bepaalt dat het Gewest «niet gemachtigd (is) belastingen te heffen op de materies die het voorwerp uitmaken van een belasting door de Staat». De belastbare materie in het besproken decreet is het kadastraal inkomen (art. 16 Decreet), dat ook een grondslag is voor de inkomstenbelastingen (art. 7 W.I.B.92: d.i. een federale belasting) én voor de onroerende voorheffing (d.i. een gewestelijke belasting: art. 3, 5°, Bijzondere Wet van 16 januari 1989).

⁷⁵ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 519/1, 18 (hetgeen een letterlijke overname is uit het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen: *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 519/1, 39).

⁷⁶ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 519/1, 18.

⁷⁷ Zie art. 41, § 2, waarin ten onrechte wordt verwezen naar het niet bestaande art. «3bis».

⁷⁸ Zie hierboven onder randnummer 16.

scherming van oppervlaktewater tegen verontreiniging⁸² zijn wel duidelijk: zij bevestigen uitdrukkelijk dat met deze bepaling titel VII van het W.I.B. geheel toepasselijk wordt, behoudens een afwijkende regeling in het decreet.⁸³

27. *Strikt* toegepast heeft deze «regeling door verwijzing» verregaande gevolgen. Zo zou de belastingplichtige gehouden zijn tot een jaarlijkse aangifte (artt. 305 e.v. W.I.B.92). Hiermee kan niet ingestemd worden. Allereerst legt art. 25 Decreet de belastingplichtige enkel een (passieve) informatieplicht op: hij moet alle bescheiden en inlichtingen (op verzoek van de bevoegde gewestelijke ambtenaar) voorleggen die nodig zijn om de voldoening of de juistheid van de belasting na te gaan. Dit wordt eveneens bevestigd door de voorbereidende teksten. Uit het antwoord op de opmerking van de Raad van State (naar aanleiding van de bespreking van de retroactieve gevolgen van een gegrond derde-bezwaar) dat er geen aangifteplicht bestaat,⁸⁴ kan eveneens afgeleid worden dat de decreetgever geen (jaarlijkse) aangifteplicht wenst op te leggen.⁸⁵

De verwijzing naar het W.I.B. zou tevens tot gevolg hebben dat op een (gekwalficeerde) overtreding van het decreet of het uitvoeringsbesluit een strafrechtelijke sanctie staat (artt. 449 e.v. W.I.B.92). Ook dit lijkt niet wenselijk, aangezien art. 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 het eensluidend advies van de ministerraad voorschrijft voor de beraadslaging in een gewestregering over het voorontwerp van decreet waarin een straf of een strafbaarstelling is opgenomen waarin boek I van het Strafwetboek niet voorziet. Een dergelijk eensluidend advies is in casu niet verleend.⁸⁶ Een grondwetsconforme interpretatie vereist bij-

gevolg dat de strafbepalingen van het W.I.B. niet van toepassing kunnen zijn.

Andere gevolgen van art. 33 Decreet zijn (o.m.) dat de (gewestelijke) administratie toegang heeft tot de «beroepslokalen» (art. 319 W.I.B.92), dat de belasting wordt opgenomen in jaarlijkse of bijzondere kohieren (art. 365 W.I.B.92)⁸⁷ en dat het beroep tegen de administratieve beslissing over het bezwaar (art. 26, § 4, Decreet) ingeleid moet worden bij het hof van beroep (artt. 377 e.v. W.I.B.92).⁸⁸

2° Betalingstermijn en verzoekschrift tot uitstel of spreading van betaling

28. De belastingplichtige moet de belasting betalen binnen zestig kalenderdagen vanaf de datum van de aangetekende kennisgeving («heffingsbiljet»). Bij te late betaling is een verwijlinteret van 1 % per maand verschuldigd, die op aangetekend verzoek van de belastingplichtige kwijtescholden of verminderd kan worden (art. 29 Decreet). Beroep tegen deze discretionaire beslissing, die behoorlijk gemotiveerd moet worden,⁸⁹ dient, rekening houdende met de bestaande rechtspraak omtrent art. 417 W.I.B.92 (op grond waarvan de gewestelijke directeur der directe belastingen in bijzondere omstandigheden geheel of gedeeltelijke vrijstelling van nalatigheidsinteressen kan toestaan), ingeleid bij de Raad van State.⁹⁰ Het Hof van Cassatie heeft in dezen bevestigd dat de beslissing van de gewestelijke directeur (op basis van art. 417 W.I.B.92) geen jurisdictionele beslissing is. Een voorziening bij het hof van beroep is bijgevolg uitgesloten.⁹¹

Te late betaling leidt eveneens tot een administratieve geldboete, gelijk aan het dubbele van de niet-tijdig betaalde belasting (art. 27 Decreet),⁹² waaromtrent de belasting-

op het Arbitragehof); zie VERDUSSEN, M., «La répression pénale», in *La Belgique fédérale*, DELPÉRÉE, F., (red.), Brussel, Bruylant, 1994, p. 309, nr. 355.

⁸⁷ De inkohiering van de belasting wordt ook (impliciet) bevestigd in art. 26, § 4, Decreet. Dit is belangrijk om de precieze functie van het dwangbevel, waarvan sprake is in art. 30 Decreet te kennen. Het bevestigt immers dat het dwangbevel in feite de eerste akte van tenuitvoerlegging is van het kohier (dat de inningstitel vormt). Bij afwezigheid van een uitvoerbaar verklaard kohier zou het dwangbevel tevens een functie kunnen hebben van inningstitel (zoals inzake B.T.W., registratierechten en successierechten). Zie in dit verband VAN CROMBRUGGE, die terecht gewezen heeft op het belang van dit onderscheid inzake de milieuheffing op waterverontreiniging (VAN CROMBRUGGE, S., «De vestigings-, invorderings- en geschillen-procedure van de heffingen op de waterverontreiniging», in *De juridische en economische aspecten van de heffingen op de waterverontreiniging in Vlaanderen*, Brussel, E. Story-Scientia, 1991, nr. 15).

⁸⁸ Zie verder onder randnummer, 32 e.v.

⁸⁹ Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen.

⁹⁰ R.v.S., 29 juni 1995, *F.J.F.*, 1995, 535; R.v.S., 26 april 1991, *Bull. Bel.*, 1994, 1054; R.v.S., 24 oktober 1990, *F.J.F.*, 1991, 401; R.v.S., 23 juni 1989, *Bull. Bel.*, 1994, 1045; R.v.S., 18 november 1987, *F.J.F.*, 1988, 100.

⁹¹ Cass., 27 februari 1987, *F.J.F.*, 1988, 218.

⁹² De Raad van State wees erop dat ook het opleggen van administratieve geldboeten, die «- wegens de omvang ervan - met straffen moeten worden gelijkgesteld», tot gevolg heeft dat de beraadslaging in de gewestregering over het voorontwerp van decreet (waar-

⁸² Zoals het is ingevoerd bij decreet van 25 juni 1992, *B.S.*, 21 juli 1992. Art. 35septiesdecies, § 1 zou volgens de memorie van toelichting «analoog (zijn) met wat in de wet van 23.12.1986 betreffende de invordering van gemeentelijke en provinciale belastingen werd ingeschreven». Nochtans verschilt voormeld art. 10 in die zin dat er geen verwijzing is opgenomen naar de regels inzake de vestiging, waaruit volgt dat niet de hele titel VII van het W.I.B. toepasselijk is op de gemeentelijke en provinciale belastingen (zie wat die laatste betreft COLPAERT-ARICX, K., «Algemene begrippen», in *Lokale belastingen in de praktijk*, GHYSELS, J., (red.), Brugge, die Keure, 1990, 21).

⁸³ Zie memorie van toelichting betreffende het decreet van 6 juli 1994 (*B.S.*, 23 september 1994), alwaar de ratio legis van art. 35septiesdecies, § 1, zoals het werd ingevoerd bij decreet van 25 juni 1992 (*B.S.*, 21 juli 1992) wordt omschreven (*Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 549/1, 5); zie in dezelfde zin VAN ORSHOVEN, P., «Vlaamse Milieuheffingen op de waterverontreiniging - Procedure - Bezwaar - Beroep», *De Fiscale Koerier*, 1993, 319.

⁸⁴ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 74, punt 10.3: «Vermits er geen aangifteplicht is in hoofde van de eigenaar van een leegstaande of verwaarloosde bedrijfsruimte, kan hij, in tegenstelling met wat in artikel 10, § 5, wordt bepaald, niet worden gesanctioneerd.»

⁸⁵ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 12: «Dat het hier gaat om een laattijdige rechtzetting i.p.v. een sanctionering, moge ook blijken uit het feit dat het retroactief karakter beperkt blijft tot de datum van de indiening van het bezwaarschrift van de derde en niet tot het ogenblik van de opstelling van de gemeentelijke lijsten.»

⁸⁶ De afwezigheid van een dergelijk advies kan voor het Arbitragehof aangevoerd worden als middel tot vernietiging van het desbetreffende decreet (art. 124bis, Bijzondere Wet van 6 januari 1989

plichtige een bezwaarschrift (art. 26, § 4, Decreet) ⁹³ dan wel een aangetekend verzoek tot kwijtschelding of vermindering (art. 29 Decreet) ⁹⁴ kan indienen.

29. De belastingplichtige kan de Administratie voor Ruimtelijke Ordening verzoeken om uitstel of spreiding van betaling (art. 26, § 5, Decreet). Een dergelijk verzoek, dat op straffe van verval binnen een maand na de verzendingsdatum van het heffingsbiljet moet plaatsvinden, schort de betaling van de belasting en de eventuele geldboete op tot de afhandeling van de administratieve procedure. In principe is de ambtenaar gehouden uitspraak te doen binnen drie maanden, zij het dat hij de termijn kan verlengen met twee maanden, indien hij dit gemotiveerd en aangetekend meedeelt aan de verzoeker (art. 26, § 6, Decreet). Indien na deze verlenging geen uitspraak volgt, kan de verzoeker een (aangetekend) herinneringsschrijven richten aan de Vlaamse regering, die binnen dertig kalenderdagen haar beslissing aangetekend kenbaar moet maken. Blijft ook de Vlaamse regering in gebreke, dan wordt het verzoekschrift als ingewilligd beschouwd. Zo nodig kan de belastingplichtige zich wenden tot de Raad van State. ⁹⁵

3° Bezwaar tegen de belasting en/of administratieve geldboete

30. De persoon op wiens naam de belasting is ingekohierd, kan tegen deze belasting, alsmede tegen de opgelegde administratieve geldboete, een bezwaarschrift indienen bij de Administratie voor Ruimtelijke Ordening. Dit bezwaarschrift moet op straffe van verval binnen een maand na de datum van verzending van het heffingsbiljet bij aangetekend schrijven plaatsvinden. De te volgen *administratieve* procedure van bezwaar is identiek aan die inzake het verzoekschrift tot uitstel of spreiding van betaling (zie voorgaand randnummer). Het indienen van een bezwaarschrift schort de verplichting tot betaling van de belasting (of eventuele geldboete), evenals het lopen van de verwijlinteressen niet

in een straf of een strafbaarstelling is opgenomen waarin boek I van het Strafwetboek niet voorziet) een eensluitende advies van de ministerraad vereist (art. 11, Bijzondere Wet van 8 augustus 1980; *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 71; zie randnummer 27). Over een vergelijkbare bepaling heeft het Arbitragehof reeds geoordeeld dat de administratieve geldboete gelijk aan het dubbele van de ontrokken of niet tijdig betaalde belasting, (in het kader van de bevoegdheidsverdeling tussen de federale en regionale overheden) niet beschouwd kan worden als een straf (zie Arbitragehof (nr. 2/94), 13 januari 1994, *B.S.*, 16 februari 1994, r.o. B.5.2., p. 3876; Arbitragehof (nr. 18/95), 2 maart 1995, *Amén.*, 1995, 28, noot M. BOES, *T.M.R.*, 1995, 318, noot J. HEYMAN). In dezelfde zin (reeds in 1991): VAN CROMBRUGGE, S., *l.c.*, nr. 27.

⁹³ Inzake inkomstenbelastingen kan de belastingplichtige een bezwaar aantekenen tegen de hem opgelegde administratieve geldboete (art. 366 W.I.B.92), waartegen een voorziening openstaat bij het hof van beroep. Wanneer het hof aldus regelmatig is geadieerd, kan het niet alleen uitspraak doen over de wettigheid van de administratieve boete, maar ook over de opportuniteit en het bedrag ervan (Cass., 21 april 1988, *R.W.*, 1988-89, 502, *F.J.F.*, 1988, 417). Zie verder onder randnummer 32.

⁹⁴ Rekening houdende met de in voetnoot 89 en 90 aangehaalde rechtspraak, is o.i. een annulatieberoep tegen deze (niet-jurisdictionele) beslissing bij de Raad van State mogelijk.

⁹⁵ Zie voorgaande voetnoot.

op. Wanneer de belastingplichtige in zijn bezwaarschrift tevens om uitstel of spreiding van betaling verzoekt, zal de eisbaarheid wel uitgesteld worden tot de afhandeling van de administratieve procedure.

Mede gelet op het feit dat de afwezigheid van een tijdige beslissing (over het bezwaarschrift) gelijkgesteld wordt met een «impliciet inwilligende beslissing», is ook deze beslissing een administratiefrechtelijke rechtshandeling en geen jurisdictionele. ⁹⁶ Het verbod tot rechtsweigering en de motiveringsplicht sluiten immers uit dat een rechtscollège een impliciet goedkeurende of afwijzende beslissing velt.

31. Opgemerkt zij dat de ambtenaar die bevoegd is om uitspraak te doen over het bezwaarschrift, een ruime onderzoeksbevoegdheid heeft. Hij kan immers niet alleen alle stukken of inlichtingen vragen, ⁹⁷ maar tevens «bij de belastingplichtige alle onderzoeken verrichten die nuttig zijn om over de aanvraag te beslissen» (art. 26, § 6, Decreet). Anderzijds is hij niet bevoegd om belastingsupplementen te vestigen of de opgelegde boeten te verhogen.

4° Hoger beroep tegen de beslissing over het bezwaar

33. Art. 26, § 6, Decreet, bepaalt dat de (administratieve) beslissing de wijze vermeldt waarop zij in rechte kan worden betwist. Bij welke rechtsinstantie dit beroep dient te worden ingeleid, is niet meteen duidelijk. De toelichting in de memorie is zeer summier: «Deze afdeling regelt de effectieve inning van de heffing. De inhoud ervan spreekt voor zich en werd maximaal geconformeerd met de geldende procedures in de Vlaamse milieuwetgeving. Evenwel werd geopteerd voor kortere behandelingstermijnen met de bedoeling de hele procedure haar beslag te laten krijgen binnen eenzelfde kalenderjaar». ⁹⁸ Er lijken o.i. drie mogelijkheden: ofwel wordt de zaak aanhangig gemaakt bij het hof van beroep (op basis van art. 33 Decreet), ofwel bij de Raad van State (op basis van art. 14 (of 17) R.v.St.-Wet) ⁹⁹ ofwel bij de vrederechter (op basis van art. 590 Ger.W.) c.q. de rechtbank van eerste aanleg (op basis van art. 568 Ger.W.).

33. Indien volle werking wordt verleend aan artikel 33 (dat de regels inzake invordering en vestiging inzake inkomstenbelastingen toepasselijk verklaart en meer in het bijzonder art. 377 e.v. W.I.B.92), dan moet de zaak ingeleid worden bij het hof van beroep. De bevoegdheid van het hof van beroep wordt tevens gedragen door de hierboven geciteerde passage uit de voorbereidende teksten, in die zin dat het hof ook

⁹⁶ VAN ORSHOVEN, P., *l.c.*, 320.

⁹⁷ Zoals ook de ambtenaar belast met de controle: zie randnummer 27 (art. 25 Decreet). De strikte toepassing van art. 33 Decreet heeft evenwel tot gevolg dat ook deze ambtenaar (onder de voorwaarden van art. 319 W.I.B.92) toegang heeft tot de beroepslokalen.

⁹⁸ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 16.

⁹⁹ Het spreekt voor zich dat de toepassing van art. 33 Decreet, de bevoegdheid van de Raad van State om kennis te nemen van betwistingen inzake leegstandbelasting, uitsluit. Het recht om niet onrechtmatig te worden aangeslagen (*ius tributi*) wordt immers beschouwd als een politiek en dus subjectief recht, waaromtrent de Raad van State enkel een toegewezen bevoegdheid bezit (MAST, A., DUJARDIN, J., VAN DAMME, M. en VANDELANOTTE, J., *Overzicht van het Belgisch Administratief Recht*, Antwerpen, Kluwer Rechtswetenschappen België, 1996, 643 en 645 (voetnoot 26)).

inzake de Vlaamse milieuheffingen op de waterverontreiniging bevoegd is (art. 35*septiesdecies*, § 3, als ingevoerd bij decreet van 6 juni 1994).

Of het Vlaamse Gewest bevoegd is om de toegang tot, de bevoegdheid en de werking van de rechtbanken en hoven bij decreet te regelen, is evenwel niet zeker. «Oudere» arresten van het Arbitragehof hebben immers het gewest meermaals deze bevoegdheid ontzegd,¹⁰⁰ aangezien de regeling van de rechterlijke procedure een door de Grondwet aan de federale wetgever voorbehouden materie betreft, waaromtrent geen beroep kan gedaan worden op art. 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 (impliciete bevoegdheden). Het thans geldende art. 19, § 1, Bijzondere Wet¹⁰¹ maakt de toepassing van art. 10 wel mogelijk: aldus kunnen decreten bepalingen bevatten in aangelegenheden waarvoor de Raden niet bevoegd zijn voor zover die bepalingen «noodzakelijk» zijn voor de uitoefening van hun bevoegdheid (art. 10, Bijzondere Wet van 8 augustus 1980). Daartoe vereist het Arbitragehof dat de aan de federale wetgever voorbehouden materie zich tot een gedifferentieerde regeling leent en dat de weerslag op deze materie slechts marginaal is.¹⁰²

Uit de reeds aangehaalde memorie van toelichting betreffende het (Vlaamse) decreet inzake milieuheffingen op de waterverontreiniging¹⁰³ kan afgeleid worden dat de decreetgever van mening is dat voormelde voorwaarden zijn vervuld. Een uitdrukkelijke regeling van de rechtspleging wordt verantwoord door enerzijds rechtszekerheid¹⁰⁴ en anderzijds de aanwezige know-how bij de hoven van beroep. Hierboven werd er reeds op gewezen dat de aard van de leeg-

standbelasting, haar jaarlijks karakter en haar grondslag een assimilatie met inkomstenbelastingen zouden kunnen verantwoorden.

Nochtans is enig voorbehoud raadzaam. Het Arbitragehof vereist immers ook dat de weerslag op de voorbehouden materie slechts marginaal is. Het referentiekader waaraan deze voorwaarde dient te worden getoetst, is hierbij uiteraard zeer belangrijk: de decretale weerslag kan immers beoordeeld worden in het licht van de rechtsingang inzake inkomstenbelastingen,¹⁰⁵ of die inzake het gemene recht, nl. de rechtsingang bij afwezigheid van een afwijkende decretale regeling.¹⁰⁶

34. In tegenstelling tot de bezwaarprocedure inzake inkomstenbelastingen¹⁰⁷ heeft de bezwaarprocedure inzake de leegstandbelasting een administratief en geen jurisdictioneel karakter.¹⁰⁸ Hieruit volgt dat de voorziening bij het hof van beroep evenmin als een procedure in tweede aanleg beschouwd kan worden (maar wel als een procedure in eerste en laatste aanleg). Dit houdt o.i. evenwel *in se* niet in dat de weerslag op de materie niet marginaal is, immers:¹⁰⁹ «Het stelsel van de enkele aanleg mag niet zonder meer veroordeeld worden. De wet heeft immers de beoordeling van de geschillen inzake directe belastingen toegekend aan de hoven van beroep. In de hoven zijn de kamers uit drie raads heren samengesteld, bij dewelke leden van het parket-generaal advies uitbrengen. Al de waarborgen voor een goede rechtsbedeling zijn dus verenigd.»¹¹⁰ Bovendien wordt aan-

¹⁰⁰ Zie o.m. Arbitragehof (nr. 46/88), 11 februari 1988, *B.S.*, 24 februari 1988, p. 2650 (uittreksel), *Arr. Arb.*, 1988, 207; Arbitragehof (nr. 66/88), 30 juni 1988, *B.S.*, 21 juli 1988, 10432, *Arr. Arb.*, 1988, 781; Arbitragehof (nr. 4/93), 21 januari 1993, *B.S.*, 4 februari 1993, 2260, *Arr. Arb.*, 1993, 43. Zie VAN ORSHOVEN, P., *l.c.*, 320, die aldus argumenteerde dat art. 35*septiesdecies*, § 1 van de wet van 26 maart 1971 (dat gelijkluidend is met art. 33, Decreet) niet in die zin geïnterpreteerd mag worden dat het beroep tegen de administratieve beslissing bij het hof van beroep (overeenkomstig art. 377 W.I.B.92 ingeleid moet worden, aangezien dit een niet-grondwetsconforme interpretatie zou zijn (zie ook VAN ORSHOVEN, P., «Bevoegdheidsrechtelijke aspecten van de milieubelastingen», *T.F.R.*, 1992, p. 205, nr. 16). Beide artikelen werden geschreven vóór de Bijzondere Wet van 16 juli 1993, die de «uitzonderingsmogelijkheid» van art. 10 Bijzondere Wet invoerde. Nochtans lijkt VAN ORSHOVEN de mening toegedaan dat de grondwetsherziening van 1993 in dezen niets wijzigt (VAN ORSHOVEN, P., «Administratieve rechtbanken? Ja en neen. Pleidooi voor jurisdictioneel monisme», *R.W.*, 1994-95, 901, nr. 15).

¹⁰¹ Als gewijzigd door art. 7 Bijzondere Wet van 16 juli 1993.

¹⁰² Zie o.m. Arbitragehof (nr. 66/88), 30 juni 1988, *Arr. Arb.*, 1988, 800 (rechtsoverweging 13.B); Arbitragehof (nr. 40/91), 19 december 1991, *Arr. Arb.*, 1991, 462 (rechtsoverweging 5.B.3); Arbitragehof (nr. 32/92), 23 april 1992, *Arr. Arb.*, 1992, 371 (rechtsoverweging B.3.6.); Arbitragehof (nr. 4/93), 21 januari 1993, *Arr. Arb.*, 1993, 53 (rechtsoverweging B.4.b).

¹⁰³ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 549/1, p. 8. De voorbereidende teksten van het besproken decreet behouden hieromtrent het stilzwijgen.

¹⁰⁴ «De huidige regeling, of beter het gebrek aan duidelijke teksten, geeft dus aanleiding tot zeer verregerende moeilijkheden, niet alleen wat de procedure zelf betreft, maar ook wat betreft de gevolgen van de tussen te komen uitspraken» (*Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 549/1, 6).

¹⁰⁵ Deze (minimalistische) interpretatie zou verantwoord kunnen worden met het oog op de coherentie: aangezien de leegstandbelasting (door haar aard, jaarlijks karakter en grondslag) geassimileerd kan worden met de inkomstenbelastingen, dient ook de procedure ermee vergeleken te worden. Men zou zelfs kunnen stellen dat de aanvaarding van de eerste voorwaarde (vatbaar voor differentiatie) op grond van een assimilatie met inkomstenbelastingen, deze minimalistische interpretatie vereist.

¹⁰⁶ In een aantal arresten lijkt het Arbitragehof deze (maximalistische) interpretatie voor te staan: Arbitragehof (nr. 32/92), 23 april 1992, *Arr. Arb.*, 1992, 361, rechtsoverweging B.3.6.; Arbitragehof nr. (4/93), 21 januari 1993, *Arr. Arb.*, 1993, 53, rechtsoverweging B.4.b. Aangezien art. 10 van de Bijzondere Wet een uitzonderingsregeling betreft, lijkt dit tevens verantwoord: de uitzondering op de regel moet immers strikt geïnterpreteerd worden.

¹⁰⁷ Dit betreft wel een jurisdictioneel beroep: Cass., 10 juni 1958, *Pas.*, 1958, I, 1129; VAN ORSHOVEN, P., *Behoorlijke rechtsbedeling bij geschillen over directe rijksbelastingen*, Antwerpen, Kluwer, 1987, 322. Zie ook BROECKX, K., *Het recht op hoger beroep en het beginsel van de dubbele aanleg in het civiele geding*, Antwerpen, Maklu, 1995, p. 180, nr. 392.

¹⁰⁸ Zie randnummer 30.

¹⁰⁹ *Gedr. St., Senaat*, 1971-72, nr. 492, bijlage I, p. 11. Dit betreft een advies in het kader van het voorstel van wet tot wijziging van de rechtspleging betreffende geschillen inzake directe belastingen (m.n. inkomstenbelastingen). Zie VAN ORSHOVEN, *Behoorlijke rechtsbedeling bij geschillen over directe rijksbelastingen*, Antwerpen, Kluwer rechtswetenschappen, 1987, p. 183, nr. 148.

¹¹⁰ De Raad van State wijst er evenwel op dat «wanneer het stelsel van de enkele aanleg in fiscale zaken aanvaard wordt, er voor gewaakt dient te worden dat het de partijen al de waarborgen biedt inzake de verdediging van hun rechten. Wanneer het hof van beroep bevoegd is in eerste en in laatste aanleg, moeten de partijen namelijk het geschil *in zijn geheel* aan zijn rechtsmacht kunnen onderwerpen zonder in hun vordering beperkt te zijn door de admini-

genomen dat het recht op een dubbele aanleg geen algemeen rechtsbeginsel is.¹¹¹

35. Een beoordeling in het licht van de gemeenrechtelijke rechtsingang vereist een onderzoek naar de bevoegde rechtsinstantie bij afwezigheid van een afwijkende decretale regeling.

Of de Raad van State bij afwezigheid van art. 33 Decreet bevoegd zou zijn om, op grond van art. 14 Wet R.v.S., kennis te nemen van betwistingen inzake leegstandbelasting kan betwijfeld worden. In een vrij recent arrest van 21 juni 1995 heeft de Raad zich immers onbevoegd verklaard om kennis te nemen van geschillen inzake de milieuheffing op de lozing van afvalwater voor het aanslagjaar 1991.¹¹² De Raad van State wees er (o.m.) op dat «de algemene strekking van de wetgeving is dat voor geschillen over individuele fiscale beslissingen de rechterlijke macht en niet de R.v.St. bevoegd is gemaakt».¹¹³ Het advies van eerste auditeur De Wolf is verhelderend: wanneer er omtrent een geschil over een politiek recht (zoals belastingen) geen uitdrukkelijke bevoegdheidsbepaling bestaat, bepaalt het rechtstreeks en werkelijk onderwerp van het geschil het bevoegde rechtscollege. Een dergelijk geschil zal in principe betrekking hebben op het belastbaar feit, de belastbare grondslag of het bedrag van de belasting zelf. Aangezien de administratie hieromtrent een gebonden bevoegdheid heeft (art. 170, § 2, Gw.), zal de beslissing over een dergelijk bezwaarschrift declaratief zijn en niet constitutief, in welk geval de Raad van State niet bevoegd is. Zijn beslissing zal wel constitutief zijn wanneer de administratie oordeelt over het verzoek tot kwijtschelding of vermindering van verwijlinteressen (randnummer 28), administratieve geldboete (randnummer 28) en/of uitstel of spreading van betaling (randnummer 29). De administratie beschikt dan immers over een discretionaire bevoegdheid, waaruit volgt dat «het subjectief recht niet in de norm van het objectief recht (ligt) ingebakken, maar dat het ontstaan afhankelijk is van de uitoefening van de discretionaire bevoegdheid».¹¹⁴ Dergelijke beslissingen zijn wel vatbaar voor een annulatieberoep bij de Raad van State.

stratieve fase die is voorafgegaan.» Krachtens art. 377, tweede lid, W.I.B. 92 zal de belastingplichtige enkel voor het hof van beroep nieuwe grieven kunnen opwerpen, wanneer zij een wetsovertreding, dan wel een schending van de op straffe van nietigheid voorgeschreven procedurevormen betreffen. Nieuwe bezwaren met betrekking tot de feiten zijn daarentegen onontvankelijk, hetgeen in het kader van de inkomstenbelastingen «opgevangen» wordt door het recht tot inzage van het belastingdossier tijdens de bezwaarprocedure voor de gewestelijke directeur (art. 374, derde lid, W.I.B.92). Het voorgaande maakt meteen duidelijk dat, indien volle werking wordt verleend aan art. 33 Decreet, ook in het kader van de leegstandbelasting de administratie aan de belastingplichtige een inzage-recht (overeenkomstig art. 374, derde lid, W.I.B.92) dient te verlenen.

¹¹¹ BROECKX, K., o.c., p. 180, nr. 392.

¹¹² R.v.St., 21 juni 1995, *T.B.P.*, 1996, 26 (met uittreksel van het gelijkkluidend advies van eerste auditeur De Wolf).

¹¹³ Zie ook VAN ORSHOVEN, P., «Het fiscaal contentieux voor de Raad van State», in *Liber Amicorum J. Mertens de Wilmars*, Antwerpen, Kluwer rechtswetenschappen, 1982, 343, aangehaald in het verslag van eerste auditeur DE WOLF, bij R.v.St., 21 juni 1995, *T.B.P.*, 1996, 28.

¹¹⁴ MAST, A., DUJARDIN, J., VAN DAMME, M. en VANDE LANOTTE, J., o.c., p. 639, nr. 709.

Uit het voorgaande volgt dat bij afwezigheid van art. 33 Decreet (in principe) de gewone rechtbanken bevoegd zijn: dit is de vrederechter (op basis van art. 590 Ger.W.) c.q. de rechtbank van eerste aanleg (op basis van art. 568 Ger.W.), naargelang het geschil het bedrag van 75.000 fr. al dan niet te boven gaat. De (partiële) verwijzing naar de regeling inzake inkomstenbelastingen (art. 33 Decreet) ontnemt de belastingplichtige bijgevolg een (jurisdictionele) aanleg. Of deze beperking de toets van de marginale weerslag kan doorstaan, is minder duidelijk en kan o.i. betwijfeld worden.

36. Aan welke interpretatie de voorkeur verleend moet worden, ligt niet voor de hand. Een coherente interpretatie zou het grondwettelijk karakter van de verwijzing naar het hof van beroep kunnen bevestigen. Gelet op het uitzonderingskarakter van art. 10 van de Bijzondere Wet, zouden wij evenwel willen pleiten voor een strikte interpretatie, ook al wijst deze op een bevoegdheidsoverschrijding.

5° Gevolg van een beroep inzake registratie

37. Het beroep dat de belastingplichtige heeft aangetekend tegen de registratie van een bedrijfsruimte (zie randnummer 16) verhindert de vestiging en inning van de belasting niet. Indien dat beroep nadien wordt ingewilligd, ofwel indien er geen tijdige uitspraak plaatsvindt, «worden de vestiging en inning van de heffing als niet bestaande beschouwd» (art. 26, § 8, Decreet).¹¹⁵ De belastingplichtige heeft recht op moratoire interesten (art. 33 Decreet jo. art. 418 W.I.B.92).

6° Dwangbevel (artt. 30 en 31 Decreet)

38. Wanneer de belasting, de verwijlinteressen en/of de administratieve geldboete niet tijdig worden voldaan, kan de administratie een dwangbevel uitvaardigen, dat aan de belastingplichtige wordt betekend bij deurwaardersexploot of bij aangetekend schrijven. In overeenstemming met de principes inzake rijksinkomstenbelastingen (art. 33 Decreet) moet dit dwangbevel beschouwd worden als een eerste akte van tenuitvoerlegging, waartegen verzet bij de beslagrechter mogelijk is (art. 1395 Ger.W.).¹¹⁶ Dit wordt bevestigd door art. 31 Decreet, dat bepaalt dat de belastingplichtige, binnen dertig dagen na de betekening, verzet kan aantekenen door dagvaarding van het Vlaamse Gewest. Art. 31 bepaalt evenwel dat het verzet ingeleid moet worden «bij de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement van de standplaats van de ambtenaar die het dwangbevel heeft uitgevaardigd» (art. 31, § 2, Decreet).¹¹⁷ Rekening houdende met art. 33 Decreet (waaruit volgt dat de regels inzake rijksinkomstenbelastingen in principe toepasselijk zijn), alsmede met art. 31, § 1, Decreet (dat uitdrukkelijk bepaalt dat het dwangbevel wordt beheerst door de bepalingen van deel V van het

¹¹⁵ Aangezien niet alleen de vaststelling van de aanslag, maar ook de inning van de belasting als niet bestaande wordt beschouwd, zou men de (theoretische) vraag kunnen stellen bij wie de belastingplichtige de terugbetaling van de reeds betaalde bedragen moet verzoeken. De inning (verricht door de administratie) wordt immers krachtens de decretale fictie als niet-bestaande beschouwd.

¹¹⁶ Zie hieromtrent *Handleiding inzake invordering en vervolgingsprocedure*, deel XI, titel VII, nrs. 216 e.v.

¹¹⁷ Deze bepaling is in overeenstemming met art. 632 Ger.W. wat betreft de territoriale bevoegdheid.

Gerechtelijk Wetboek)¹¹⁸ moet deze bepaling o.i. in die zin begrepen worden dat het verzet ingeleid moet worden bij de beslagrechter. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging van het dwangbevel.

De macht van de beslagrechter is evenwel beperkt, in die zin dat zijn beslissing geen nadeel aan de zaak zelf mag toebrengen (art. 1489, tweede lid, Ger.W.). Hij kan in principe enkel uitspraak doen over rechtmatigheid of regelmatigheid van de tenuitvoerlegging en niet over de zaak zelf: daartoe is enkel de bodemrechter bevoegd.¹¹⁹

39. Om te vermijden dat het aantekenen van verzet enkel een middel zou zijn om de betaling van de belastingen uit te stellen, kan de administratie, via een procedure in kort geding bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg alwaar het verzet is ingeleid, vorderen dat de belastingplichtige wordt veroordeeld tot betaling van een provisioneel bedrag.

VI. FINANCIËLE ONDERSTEUNING VAN SANERINGSWERK

1° Algemeen

40. Om de vernieuwing van geregistreerde bedrijfsruimten te stimuleren, creëert het Decreet een stelsel van overheidssubsidies. Elke natuurlijke of rechtspersoon (inclusief gemeenten en erkende huisvestigingsmaatschappijen) die sedert ten hoogste twee jaar (te rekenen vanaf het verlijden van de authentieke akte) eigenaar is van een geregistreerde bedrijfsruimte en die een voorstel tot vernieuwing binnen voormelde termijn heeft ingediend, komt daarvoor in aanmerking (art. 42, § 1, Decreet). De (nieuwe) eigenaar die de geregistreerde ruimte heeft verkregen van een bloed- of aanverwant tot en met de derde graad, wordt evenwel uitgesloten. Dit geldt eveneens voor een vennootschap waarin de vroegere eigenaar (rechtstreeks of onrechtstreeks) participeert voor meer dan 10 % van het aandeelhouderschap (art. 42, § 2, Decreet).

De krachtlijnen van deze financiële ondersteuning zijn de volgende.¹²⁰ Enkel saneringswerk komt in aanmerking voor steun. Daaronder wordt de volledige afbraak, dan wel de gedeeltelijke sloop (van interne en externe constructies) verstaan, om het gebouw in een zodanige staat te brengen dat de eigenlijke herbestemmingswerkzaamheden kunnen beginnen in overeenstemming met de milieurechtelijke voorschriften. Verkrijgingskosten of kosten van herbestemmingswerkzaamheden worden bijgevolg uitgesloten, evenals saneringswerk dat reeds door andere subsidies wordt ondersteund (art. 45 Decreet).¹²¹ De kostprijs voor het saneringswerk moet minimaal 1.000.000 fr. (exclusief B.T.W.) bedra-

gen (art. 46 Decreet). Het bedrag van de subsidie bedraagt maximaal 100 % (steeds exclusief B.T.W. en onder aftrek van de opbrengst van de sanering). Tot slot zij erop gewezen dat de uitbetaalde subsidies worden teruggevorderd indien het werk voortijdig wordt stopgezet, niet tijdig is uitgevoerd (behoudens overmacht) of niet in overeenstemming is met de basisstudie. Dit zal eveneens het geval zijn indien aan de voorwaarden, bepaald in de artt. 42 en 45 Decreet, niet is voldaan.

2° Conformiteit met de artt. 92-93 E.G.-Verdrag?

41. De Raad van State heeft in zijn advies erop gewezen dat de financiële ondersteuning «kan worden aangezien als een verkapte 'steunmaatregel' aan ondernemingen in de zin van artikel 92 E.G.-Verdrag» en bijgevolg krachtens art. 93, derde lid, E.G.-Verdrag aangemeld moet worden bij de Commissie.¹²² Een dergelijke aanmelding heeft niet plaatsgevonden.¹²³ De bevoegde minister gaat hiermee niet akkoord aangezien de financiële bijdrage veeleer marktregulerend (nl. door het dragen van de saneringskosten voor verwaarloosde bedrijfsruimten kunnen deze goederen immers tegen een marktnormale prijs in een totale investering betrokken worden t.a.v. naakte terreinen) werkt dan concurrentievervalsend. Bovendien meent de minister dat de ingevoerde steunmaatregel volkomen beantwoordt aan de communautaire kaderregeling inzake staatssteun ten behoeve van het milieu.¹²⁴

42. De argumenten van de minister zijn niet overtuigend. Terecht wees de Raad van State erop dat het niet aan de lidstaten is om te oordelen of een steunmaatregel inbreuk maakt

¹²² *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, 55.

¹²³ De gevolgen van een niet-aanmelding van een *steunmaatregel* (en wel ongeacht of de financiële bijdrage een ongunstige invloed heeft op het handelsverkeer tussen de lidstaten) zijn ingrijpend (zie Antwerpen, 7 november 1995, onuitgegeven; inzake de verplichte bijdrage voor het sanitair fonds): «dat de *onrechtmatigheid* van het stelsel niet beperkt is tot de steunmaatregel als dusdanig maar *zich uitstrekt tot het gehele stelsel*, de maatregelen ter financiering inclus; dat de steunmaatregel, uitgevaardigd zoals voormeld, ingevolge de niet-nakoming van de meldingsplicht niet geldig ten uitvoer kon worden gelegd; dat appellant deze wettelijke regeling dan ook niet ten grondslag kan leggen van de inning van de bijdragen in kwestie».

¹²⁴ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/3, 10. De kaderregeling waarnaar de minister verwijst, bepaalt o.m. het volgende (Kaderregeling (94/C 72/03), *PB*, 1994, C 72/6): «Binnen de in deze kaderregeling vastgestelde grenzen kan steun worden verleend voor investeringen in grond (wanneer deze absoluut noodzakelijk zijn om aan de milieudoelstellingen te voldoen), gebouwen, installaties en uitrustingen, welke erop gericht zijn vervuiling of hinder te beperken of te beëindigen (...). De bepalingen inzake investeringssteun in het algemeen zijn ook van toepassing op steun voor het herstellen van in het verleden aangerichte schade aan het milieu, bij voorbeeld door vervuilde industrieterreinen weer geschikt te maken voor gebruik. Indien niet kan worden bepaald wie verantwoordelijk is voor de verontreiniging of indien de betrokkene niet ter verantwoording kan worden geroepen, hoeft steun voor de sanering van dergelijke terreinen niet onder artikel 92, lid 1 van het EG-Verdrag te vallen, aangezien hierbij niet onnodig financieel voordeel wordt verleend aan bepaalde bedrijven of industrieën. Dergelijke gevallen zullen op zichzelf worden beoordeeld.»

¹¹⁸ Met inbegrip van art. 1395 Ger.W.

¹¹⁹ Cass., 28 september 1990, *Arr. Cass.*, 1990-91, 101; *Bull. Bel.*, 1991, 93; DIRIX, E. en BROECKX, K., *Beslag*, in *A.P.R.*, Gent, Story-Scientia, 1992, 46 e.v.

¹²⁰ Voor meer bijzonderheden wordt verwezen naar de artt. 42 tot en met 49 van het Decreet en de artt. 20 tot en met 24 van het Besluit.

¹²¹ Behoudens wanneer deze andere subsidies in mindering worden gebracht van het voor het Vernieuwingsfonds te dragen aandeel (art. 45 Decreet). Co-financiering door andere overheden (zoals een gemeente en provincie) blijft bijgevolg mogelijk.

op het Europees Gemeenschapsrecht.¹²⁵ Bovendien dient erop gewezen te worden dat de reeds aangehaalde communautaire kaderregeling inzake staatssteun t.b.v. het milieu geen afbreuk doet aan de aanmeldingsverplichting van art. 93, lid 3, E.G.-Verdrag.¹²⁶ Nochtans kan ingestemd worden met de uitkomst van de minister, zij het op andere gronden. Er is immers slechts sprake van een steunmaatregel indien «op selectieve wijze een voordeel wordt toegekend aan een productie of een onderneming en die met staatsmiddelen wordt bekostigd».¹²⁷ Essentieel is bijgevolg de selectiviteitsvoorwaarde, wat vereist dat de maatregel «op enigerlei, zelfs op zeer algemene wijze is gespecificeerd».¹²⁸ Een maatregel daarentegen waarvan alle ondernemingen of de economie in haar geheel profiteert, kan niet beschouwd worden als een steunmaatregel en valt bijgevolg niet onder het toepassingsgebied van de artt. 92 en 93 E.G.-verdrag. In casu is het duidelijk dat aan het selectiviteitscriterium, zelfs in zijn ruimere betekenis, niet is voldaan: immers alle ondernemingen¹²⁹ kunnen in aanmerking komen voor subsidie.

VII. ONTEIGENING TEN ALGEMENEN NUTTE

43. Als ultieme maatregel kan de Vlaamse regering machtiging verlenen aan een publiekrechtelijke overheidsdienst om geregistreerde onroerende goederen te onteigenen (art. 50 Decreet). Dit is mogelijk indien de eigenaar geen voorstel tot vernieuwing heeft ingediend binnen een perio-

¹²⁵ *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1993-94, nr. 591/1, p. 55 (met verwijzing naar H.v.J., 20 september 1983, zaak 171/83R, *Jur.*, 1983, 2627-2628 (r.o. 12)). Zie bijvoorbeeld ook het reeds aangehaalde arrest van het Hof van Beroep te Antwerpen van 7 november 1995 (onuitgegeven): «Dat de bewering van appellant (d.i. de Belgische Staat) dat de meldingsplicht slechts bestond in zover de steunmaatregel onverenigbaar was met de gemeenschappelijke markt, niet kan bijgetreden worden; dat de verplichting, slechts met de gemeenschappelijke markt verenigbare steunmaatregelen te nemen, bestaat naast de meldingsplicht, die er toe strekt de steunmaatregelen te onderwerpen aan het onderzoek van de E.G.-Commissie en zo nodig aan de procedure tot opheffing of wijziging (art. 93.1 en 2 E.G.-Verdrag); dat de inbreuk op de meldingsplicht kan bestaan ongeacht of uit het onderzoek van de E.G.-Commissie al dan niet een inbreuk op de gemeenschappelijke markt door het verlenen van onverenigbare steun blijkt». Voormeld arrest bevestigde aldus het vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Turnhout van 10 februari 1994 (onuitgegeven).

¹²⁶ Uitdrukkelijk: «Met uitzondering van de 'minimis-steun', doet deze kaderregeling niets af aan de verplichting van de Lid-Staten de Commissie overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het E.G.-Verdrag op de hoogte te brengen van alle steunmaatregelen, alle wijzigingen van dergelijke regelingen alsmede van elke afzonderlijke toekenning van steun aan bedrijven buiten toegestane regelingen om» (Communautaire kaderregeling inzake staatssteun ten behoeve van het milieu (94/C 72/03), *PB*, 1994, C 72/9).

¹²⁷ JORIS, T., *Nationale steunmaatregelen en het Europees gemeenschapsrecht*, Antwerpen, Maklu, 1994, 369 (zie ook p. 71 e.v.). Zie ook KAPTEYN, P.J.G. en VERLOREN VAN THEMATAAT, P., *Inleiding tot het recht van de Europese Gemeenschap*, Deventer, Kluwer, 1987, 320.

¹²⁸ BARENTS, R., «Recente ontwikkelingen in de rechtspraak over steunmaatregelen», *S.E.W.*, 1988, p. 356, nr. 10.

¹²⁹ Art. 42, § 1 luidt als volgt: «(...) elke natuurlijke persoon, privaatrechtelijke rechtspersoon, publiekrechtelijke rechtspersoon, gemeente, vereniging van gemeenten, erkende huisvestingsmaatschappijen of het Vlaamse Woningfonds (...)»

de van twee ononderbroken jaren, te rekenen vanaf het belastingplichtig worden van het geregistreerde onroerende goed, dan wel indien de vernieuwingswerkzaamheden definitief zijn stopgezet zonder dat ze geleid hebben tot een beëindiging van de leegstand en/of verwaarlozing.

VIII. BESLUIT

44. Een beleid dat de leegstand en verwaarlozing van het onroerend vermogen wil bestrijden, is onmiskenbaar lovenswaardig. Ondanks de vroege aanzet, die dateert van 1981,¹³⁰ vertoont de thans besproken uitwerking¹³¹ evenwel vele onvolkomenheden. Vooral de omschrijving van de belastingplichtige (zie randnummer 6) schept problemen: dat enkel de eigenaar verantwoordelijk wordt geacht voor de leegstand of verwaarlozing, kan niet verantwoord worden gelet op het doel van de belasting. Andere probleempunten zijn: het tijdstip van de invoering van de belasting (randnummer 18), de uitbreiding van de belastbare grondslag (randnummer 19), de dubbele indexatie (randnummer 19) en de algemene verwijzing naar de regels inzake inkomstenbelastingen (randnummer 27).

Het ware wenselijk geweest het decreet op een voorafgaand veldonderzoek te baseren. De afwezigheid daarvan heeft tot gevolg dat het basisinstrument, nl. de inventaris, bij de inwerkingtreding van het decreet nog volledig samengesteld moet worden en wel op basis van lijsten, opgemaakt door gemeentelijke ambtenaren die daartoe geen bijzondere onderzoeksbevoegdheden bezitten. Anderzijds beschikken de gewestelijke ambtenaren weliswaar over onderzoeksbevoegdheden (randnummer 27), maar slechts over een termijn van negentig dagen om die lijsten te controleren, wat een behoorlijke controle belast.

45. De decreten inzake leegstand (zowel van bedrijfsruimten als van woningen en gebouwen) hebben (nogmaals) duidelijk gemaakt dat de Vlaamse overheid behoefte heeft aan een eigen fiscaal bestuur, met welomlijnde bevoegdheden. Een dergelijk fiscaal bestuur (zoals er reeds een bestaat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) zou niet alleen de belastingplichtige ten goede komen (hij zal makkelijker zijn weg vinden), maar eveneens de controle, vestiging en inning van de verschuldigde belastingen. Een uniforme fiscale procedure (die ook inzake andere milieuheffingen haar nut zou kunnen bewijzen) dient hieraan uiteraard gekoppeld te worden.¹³²

Ward ROBBERN
Assistent K.U.Leuven

¹³⁰ Zie *Gedr. St., Vlaamse Raad*, 1980-81, nr. 115/1. Dit betreft in feite een overname van een «nationaal» initiatief van senator VAN HOEYLANDT c.s. (*Gedr. St., Senaat*, 1977-78, nr. 409).

¹³¹ Hetgeen uiteraard slechts één onderdeel kan zijn van een dergelijk beleid.

¹³² Een eerste voorstel daartoe kan reeds gevonden worden bij VANCROMBRUGGE, S., «Algemene regels voor de vestiging en invoering van milieuheffingen», in *Voorontwerp van kaderdecreet Milieuhygiëne. Verslag van de werkzaamheden van de Interuniversitaire Commissie tot herziening van het milieurecht*, BOCKEN, H. en VERBEEK, P. (red.), Seminarie voor Milieurecht, Gent, 1991, p. 313-326.

RECHTSPRAAK

ARBITRAGEHOF

21 DECEMBER 1995

Voorzitter: de h. De Grève

Rapporteurs: de hh. De Baets en François

Advocaten: mrs. Weinstock, Depré loco Verdussen, Mahieu
en Liebaut loco Devers

1. Hoven en rechtbanken – Exceptie van illegaliteit – Art. 159 Gw. – Draagwijdte – 2. Gemeenschap en gewest – Gemeenschap – Bevoegdheid – Vestigingsvoorwaarden

1. Een rechterlijke beslissing die met toepassing van art. 159 Gw. een besluit onwettig verklaart, heeft geen algemene draagwijdte en doet het besluit niet uit de rechtsorde verdwijnen.

2. Vestigingsvoorwaarden zijn, behalve inzake toerisme, een exclusief federale bevoegdheid gebleven.

Een bepaling van een decreet van de Vlaamse Gemeenschap, waarbij besluiten worden opgeheven die aspecten van de toegang tot een beroep regelen, is aangetast door materiële bevoegdheidsoverschrijding. De toevoeging «voor zover zij niet behoren tot de bevoegdheidssfeer van de federale overheid» is in dit verband niet werkzaam, aangezien de gemeenschappen in dezen geen bevoegdheid hebben.

Arrest nr. 88/95

IV. In rechte

...

Ten aanzien van de bestreden bepaling

B.1. Verzoekers vechten artikel 353, 1° tot 9°, van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap aan. Die bepaling luidt:

«De bepalingen van de volgende besluiten, zoals tot op heden gewijzigd, worden opgeheven voor zover zij niet behoren tot de bevoegdheidssfeer van de federale overheid:

1° het koninklijk besluit van 18 mei 1936 – beroep van meetkundige-schatter van onroerende goederen;

2° het koninklijk besluit van 18 mei 1936 – wijzigingen aan de bepalingen betreffende het uitoefenen van het beroep van meetkundige-schatter van onroerende goederen;

3° het ministerieel besluit van 19 mei 1936 – meetkundige schatter – programma van het examen;

4° het koninklijk besluit van 22 november 1939 – regeling van het voeren van de titel en van het uitoefenen van het beroep van mijnmeter;

5° het ministerieel besluit van 4 december 1939 getroffen ter uitvoering van het koninklijk besluit van 22 november 1939 tot regeling van het voeren van de titel en van het uitoefenen van het beroep van mijnmeter;

6° het besluit van de Regent van 25 oktober 1946 meetkundige-schatter van onroerende goederen – duur van de proeftijd;

7° het besluit van de Regent van 25 oktober 1946 meetkundige-schatter van onroerende goederen – vrijstelling van de schiftingsproef;

8° het besluit van de Regent van 10 januari 1947 meetkundige-schatter van onroerende goederen – splitsing van de eerste technische proef;

9° het besluit van de Regent van 16 juni 1947 – enige proef ten behoeve van zekere gediplomeerden, ter verkrijging van het diploma van meetkundige-schatter van onroerende goederen;».

B.2. De bestreden bepaling maakt deel uit van een geheel van maatregelen van herstructurering van het hogeschoolse onderwijs en van herinrichting van de studies in dat onderwijs, onder meer wat de studiegebieden en de te verlenen graden betreft, waaronder die van industrieel ingenieur bouwkunde, optie landmeten.

De besluiten bedoeld in de aangevochten bepaling hebben betrekking op de functies van landmeter-schatter van onroerende goederen en van mijnmeter. Zij maken, enerzijds, het dragen van de titel van landmeter-schatter van onroerende goederen en van mijnmeter afhankelijk van het slagen voor een examen waarvan ze de toelatingsvoorwaarden, het programma en de modaliteiten bepalen, en leggen, anderzijds, een aantal voorwaarden voor de uitoefening van die beroepen op.

...

Ten aanzien van de exceptie van niet-ontvankelijkheid gegrond op de onwettigheid van de door de bestreden bepaling opgeheven besluiten

B.7. De Vlaamse Regering werpt nog een exceptie van niet-ontvankelijkheid op, afgeleid uit de door het Hof van Cassatie en de Raad van State vastgestelde onwettigheid van bepaalde door de bestreden bepaling opgeheven besluiten. Die onwettigheid zou tot gevolg hebben dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij het aanvechten van die bepaling of dat hun belang ongeoorloofd is.

B.8. Luidens artikel 159 van de Grondwet passen de hoven en rechtbanken de algemene, provinciale en plaatselijke besluiten alleen toe in zoverre zij met de wetten overeenstemmen. Een rechterlijke beslissing die met toepassing van dat artikel een besluit onwettig verklaart, heeft evenwel geen algemene draagwijdte, maar geldt slechts in het kader van het geschil waarbinnen de wettigheidscontrole wordt uitgevoerd en tussen de erbij betrokken partijen. Die beslissing doet het besluit bijgevolg niet uit de rechtsorde verdwijnen. Er kan niet worden vooruitgelopen op latere rechterlijke beslissingen omtrent de wettigheid van de in de bestreden bepaling opgesomde besluiten.

Uit het voorgaande volgt dat een vroegere onwettigverklaring van een besluit met toepassing van artikel 159 van de Grondwet het belang dat partijen hebben bij het aanvech-

ten van een bepaling die zulk een besluit zou opheffen, niet doet verdwijnen.

De opgeworpen exceptie gesteund op de onwettigheid van die besluiten wordt verworpen.

Ten gronde

B.9. Artikel 353, 1° tot 9°, van het decreet van 13 juli 1994 heft de bepalingen van de erin vermelde besluiten op «voor zover zij niet behoren tot de bevoegdheidssfeer van de federale overheid».

B.10. Naar luid van artikel 6, § 1, VI, vijfde lid, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, is alleen de federale overheid bevoegd voor de vestigingsvoorwaarden, met uitzondering van de bevoegdheid van de gewesten voor de vestigingsvoorwaarden inzake toerisme.

De aan de federale wetgever toegewezen aangelegenheid inzake vestigingsvoorwaarden sluit onder meer de bevoegdheid in om regels te stellen inzake de toegang tot bepaalde beroepen, algemene regels of bekwaamheidseisen te stellen in verband met de uitoefening van sommige beroepen en om beroepstitels te beschermen.

B.11. De bij het bestreden artikel 353, 1° tot 9°, van het decreet van 13 juli 1994 opgeheven besluiten regelen aspecten van de toegang tot en de uitoefening van het beroep van landmeter, meetkundige-schatter van onroerende goederen of mijnmeter.

De bestreden opheffingsbepaling is aangetast door materiële bevoegdheidsoverschrijding, aangezien vestigingsvoorwaarden, behalve inzake toerisme, een exclusief federale bevoegdheid zijn gebleven. De toevoeging van «voor zover zij niet behoren tot de bevoegdheidssfeer van de federale overheid» is in dit verband niet werkzaam. Immers, de gemeenschappen hebben in dezen geen enkele bevoegdheid; daarenboven leidt een dergelijk voorbehoud ertoe de rechterlijke of administratieve rechter ermee te belasten zelf te beoordelen of een wettige bepaling de bevoegdheidsverdeling naleeft. Die toevoeging kan er dan ook niet toe leiden dat het in bedoeld artikel 353, 1° tot 9°, bepaalde bestaanbaar zou zijn met de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de gemeenschappen en de gewesten.

B.12. Het enig middel is gegrond.

ARBITRAGEHOF

5 MAART 1996

Voorzitter: de h. Melchior

Rapporteurs: de hh. Cerexhe en Boel

Advocaten: mrs. Thiry en Cambier

Gemeenschap en gewest – Bevoegdheid – Vestigingsvoorwaarden – Wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestigingen

De aan de federale wetgever toegewezen exclusieve bevoegdheid om de vestigingsvoorwaarden te regelen – met uitzondering van de vestigingsvoorwaarden voor toerisme – omvat onder meer de bevoegdheid om alle regels inzake handelsvestigingen vast te stellen zonder dat men daarbij een onderscheid kan maken tussen algemene regels, bijzondere regels en toepassingsbeslissingen.

Arrest nr. 18/96

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij arrest nr. 53.789 van 16 juni 1995 in zake de N.V. T. tegen het interministerieel comité voor de distributie en het Waalse Gewest, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld:

«Is artikel 12 van de wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestigingen in overeenstemming met de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de respectieve bevoegdheden van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, in de mate waarin het nog steeds bepaalt dat een Interministerieel Comité ermee belast is, op advies van een nationale commissie voor de distributie, uitspraak te doen over de beroepen ingesteld tegen de beslissingen van een college van burgemeester en schepenen om een handelsvestiging toe te staan en in de mate waarin het nog steeds bepaalt dat de Koning dat Interministerieel Comité opricht en dan ook de samenstelling, de organisatie en de werking ervan regelt?»

...

IV. In rechte

...

B.1.1. Uit de formulering van de door de Raad van State gestelde prejudiciële vraag blijkt dat die ertoe strekt na te gaan of artikel 12 van de wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestigingen in overeenstemming is met de bevoegdheidsverdelende regels in zoverre dat artikel nog steeds bepaalt dat een interministerieel comité ermee belast is, op advies van een nationale commissie voor de distributie, uitspraak te doen over de beroepen ingesteld tegen de beslissingen van een college van burgemeester en schepenen om een handelsvestiging toe te staan en in zoverre datzelfde artikel nog steeds bepaalt dat de Koning dat interministerieel comité opricht en dan ook de samenstelling, de organisatie en de werking ervan regelt.

B.1.2. Bepaalt artikel 12, tweede lid, van de wet van 29 juni 1975 weliswaar dat de Koning het bovenvermelde interministerieel comité opricht, het preciseert evenwel niet dat de Koning de samenstelling, de organisatie en de werking ervan regelt. Het is het koninklijk besluit van 9 september 1975, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 28 januari 1976 (*Belgisch Staatsblad* van 29 januari 1976), dat, door het bedoelde comité op te richten, ook de samenstelling, de organisatie en de werking ervan heeft bepaald.

B.1.3. Het Hof beperkt zijn onderzoek derhalve tot het aldu omschreven gedeelte van de voormelde bepaling.

B.2.1. Artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, bepaalt:

«(...) Bovendien is alleen de federale overheid bevoegd voor:

(...)

6° de vestigingsvoorwaarden (...).»

B.2.2. In de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 8 augustus 1988 staat uitdrukkelijk vermeld dat de wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestigingen valt onder de toepassing van het begrip «vestigingsvoorwaarden» en aldus ontsnapt aan de bevoegdheid van de gewesten (*Gedr. St.*, Kamer, 1988, nr. 516/6, p. 135).

B.2.3. Uit het voorgaande volgt dat de aldus aan de federale wetgever toegewezen exclusieve bevoegdheid om de vestigingsvoorwaarden te regelen, onder meer de bevoegdheid omvat om alle regels inzake handelsvestigingen vast te stellen zonder dat men daarbij een onderscheid kan maken tussen algemene regels, bijzondere regels en toepassingsbeslissingen.

Immers, in tegenstelling met andere economische bevoegdheden die bij uitzondering aan de federale wetgever zijn toegewezen, heeft de bijzondere wetgever, wat de vestigingsvoorwaarden betreft, geen ander uitdrukkelijk voorbehoud gemaakt dan dat van de gewestelijke bevoegdheden voor de vestigingsvoorwaarden inzake toerisme.

HOF VAN CASSATIE

3e KAMER – 18 SEPTEMBER 1995

Voorzitter: de h. Marchal

Rapporteur: de h. Verheyden

Openbaar ministerie: de h. Leclercq

Advocaat: mr. Simont

Werkloosheid – Recht op uitkering – Langdurige werkloosheid – Schorsing van het recht – Nationale administratieve commissie – Administratief beroep – Ambtshalve gegrondheid – Onvrijwillig deeltijds werknemer – Lage scholing – Scholing – Begrip – Arbeidsmarkt

M.b.t. de ambtshalve gegrondverklaring van het administratief beroep van de onvrijwillig deeltijds werknemer, tegen de voorgenomen schorsing wegens langdurige werkloosheid, kan het begrip scholing, in de zin van art. 82, § 2, vijfde lid, 3°, Werkloosheidsbesluit 1991, worden beoordeeld inzonderheid op grond van de normale mogelijkheden om werk te vinden op de arbeidsmarkt.

R.V.A. t/ N.

Gelet op het bestreden arrest, op 20 oktober 1994 door het Arbeidshof te Luik gewezen;

(...)

Overwegende dat uit de motivering van het arrest blijkt dat het arbeidshof ten gevolge van een duidelijke verschrijving heeft verwezen naar artikel 82, § 2, 2°, vijfde lid, en naar artikel 82, § 2, 2°, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 in plaats van naar artikel 82, § 2, vijfde lid, van genoemd koninklijk besluit; dat zij immers laatstgenoemd artikel tweemaal uitdrukkelijk aanwijst;

...

Overwegende dat artikel 82, § 2, vijfde lid, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering bepaalt dat het administratief beroep van de werkloze tegen de kennisgeving door de directeur van het werkloosheidsbureau van de schorsing van het recht op werkloosheidsuitkering, ambtshalve gegrond wordt verklaard indien de onvrijwillig deeltijds werknemer gedurende het volledig jaar voorafgaande aan de dag van de ontvangst van de verwittiging gelijktijdig de opgesomde voorwaarden vervult, en dus ook de onder 3° gestelde voorwaarde een beperkte arbeidsgeschiktheid hebben of laag geschoold zijn;

Overwegende dat de scholing, in de zin van die bepaling, in tegenstelling tot hetgeen in het onderdeel wordt aangevoerd, kan worden beoordeeld inzonderheid op grond van de normale mogelijkheden om werk te vinden op de arbeidsmarkt;

HOF VAN CASSATIE

3e KAMER – 18 SEPTEMBER 1995

Voorzitter: de h. Marchal

Rapporteur: mevr. Charlier

Openbaar ministerie: de h. Leclercq

Advocaten: mrs. Claeys Bouuaert en De Bruyn

Arbeidsongeval – Vergoeding – Bepalingen – Omzetting rente in kapitaal – Openbare orde

De bepalingen van de arbeidsongevallenwetgeving die de omzetting van de rente in kapitaal regelen, raken de openbare orde.

V. t/ C.

Gelet op het bestreden arrest, op 17 januari 1994 door het Arbeidshof te Brussel gewezen;

...

Over het door verweerder aangevoerde middel van niet-ontvankelijkheid volgens hetwelk de feitelijke gegevens, die nodig zijn voor de beoordeling van het middel, niet blijken uit het bestreden arrest of uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan:

Overwegende dat het middel aanvoert dat de vordering die ertoe strekt het derde van de rente als kapitaal uit te betalen pas na het verstrijken van de herzieningstermijn kan worden toegewezen of gegrond verklaard;

Overwegende dat het arrest beslist dat «niets zich ertegen verzet dat het derde van de rente als kapitaal wordt uitbetaald, zoals door (verweerder) is geëist», zonder zich uit te spreken over de datum waarop de herzieningstermijn verstrijkt; dat de partijen dienaangaande geen conclusie hebben genomen voor het arbeidshof;

Dat het onderzoek van het middel het Hof verplicht tot een onderzoek van feiten, waarvoor het niet bevoegd is; dat de omstandigheid dat de toepasselijke wetsbepalingen de openbare orde raken, wat dat betreft, geen gevolgen kan hebben;

HOF VAN CASSATIE

2e KAMER – 30 JANUARI 1996

Voorzitter: de h. D'Haenens

Rapporteur: de h. Goethals

Openbaar ministerie: de h. Dubrulle

Wegverkeer – Verkeersborden die het parkeren toelaten of regelen – Beperking – Categorie van voertuigen – Grondwet – Gelijkheid

De op het verkeersbord E9a ten behoeve van «dienstwagens departement Justitie» ingestelde beperking en de aanwijzing van die voertuigen met een speciale kaart is een algemene en onpersoonlijke maatregel waarbij het belang van de dienst, inzonderheid het verzekeren van de normale uitoefening van de justitie, en niet de persoon de beperking wettigt.

Aldus wordt geen afbreuk gedaan aan de grondwettelijke regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet.

L.

Gelet op het bestreden vonnis, op 22 december 1994 in hoger beroep gewezen door de Correctionele Rechtbank te Antwerpen;

...

Over het tweede en het vierde middel:

...

Overwegende dat artikel 3, § 1, 1°, Wegverkeerswet aan de minister van Openbare Werken de macht verleent de aanvullende reglementen vast te stellen die betrekking hebben op openbare wegen die tot grote rijkswegen behoren en kruispunten waarvan een van die openbare wegen deel uitmaakt, en die onder meer tot doel hebben de veiligheid van het wegverkeer te verzekeren;

Dat het daartoe aan de minister toekomt om, overeenkomstig de wet en de verordeningen op de politie over het wegverkeer, verordeningen voor het parkeren op voornoemde wegen vast te stellen, onder meer door het parkeren met het verkeersbord E9a met opschrift of onderbord, als bepaald bij artikel 70.2, 3°, a, van het Wegverkeersreglement, voor bepaalde categorieën van voertuigen voor te behouden;

Dat, bij ontstentenis van andersluidende bepaling in het Wegverkeersreglement, de minister de categorie van voertuig met voorbehouden parkeerplaats aanduidt;

Dat het beginsel van gelijkheid van alle Belgen voor de wet niet uitsluit dat naar bepaalde categorieën van personen een onderscheid wordt gemaakt, mits dit onderscheid op een objectief criterium berust en redelijk verantwoord is;

Overwegende dat, ter uitvoering van het vermelde artikel 3, § 1, Wegverkeerswet, het ministerieel besluit van 31 juli 1981 houdende aanvullend reglement op de politie van het wegverkeer voor de rijksweg nr. 1 Brussel-Breda, als gewijzigd bij ministerieel besluit van 19 april 1985, met het oog op de veiligheid van de weggebruikers, op het grondgebied van de stad Antwerpen op de daartoe aangewezen plaatsen parkeerplaatsen voorbehoudt voor dienstwagens van het departement van Justitie, waarbij de toegelaten wagens herkend dienen te worden door een speciale kaart, afgeleverd

door de verantwoordelijke ambtenaar van de betrokken ministeriële dienst;

Dat de ingestelde beperking op het verkeersbord E9a ten behoeve van «dienstwagens departement Justitie» en de aanwijzing van deze voertuigen met speciale kaart, een algemene en onpersoonlijke maatregel is waarbij het belang van de dienst, inzonderheid het verzekeren van de normale uitoefening van de justitie, de beperking wettigt en niet de persoon; dat aldus geen afbreuk wordt gedaan aan de grondwettelijke regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet;

Dat de middelen niet kunnen worden aangenomen;

...

HOF VAN CASSATIE

3e KAMER – 15 APRIL 1996

Voorzitter: de h. Marchal

Rapporteur: de h. Boes

Openbaar Ministerie: mevr. De Raeye

Advocaat: mr. H. Simont

Arbeidsongeval – 1. Arbeidsongevallenfonds – Art. 59quinquies A.O.W. – In kapitaal omgezette rente te storten aan het Arbeidsongevallenfonds – Gegevens tot berekening – 2. Vergoeding – Basisloon – Art. 39 A.O.W. – Indexering – Afschaffing dubbele indexering

1. Uit artikel 3 van het K.B. van 12 april 1984 tot uitvoering van artikel 59quinquies A.O.W. volgt dat het aan het Arbeidsongevallenfonds te storten rentekapitaal mede bepaald wordt aan de hand van een rente, berekend op grond van de gegevens, zoals de loongrens, die gelden op de dag volgend op deze waarop de getroffene de leeftijd van 25 jaar zou hebben bereikt.

2. Uit artikel 39, vijfde lid, A.O.W. als toegevoegd bij artikel 30 van de wet van 6 augustus 1993, en de artikelen 31 en 32 van deze wet volgt dat slechts voor de ongevallen overkomen vanaf 1 juli 1993, de arbeidsongevallenvergoedingen moeten worden berekend op het grensloon van kracht op het ogenblik van het ongeval, met uitsluiting van de latere aanpassingen van het grensloon tot de definitieve vaststelling van de vergoedingen.

D.F.V. t/ F.A.O.

Gelet op het bestreden arrest, op 23 maart 1994 door het Arbeidshof te Antwerpen gewezen;

Overwegende dat, krachtens artikel 39, vijfde lid, van de Arbeidsongevallenwet, als toegevoegd bij artikel 30 van de wet van 6 augustus 1993 houdende sociale en diverse bepalingen, de loonbedragen, bedoeld in het derde lid, die in aanmerking worden genomen voor de vaststelling van de vergoedingen en renten, uitsluitend deze zijn die van kracht zijn op de datum van het ongeval; dat, krachtens artikel 31 van voormelde wet van 6 augustus 1993, wanneer voor de ongevallen overkomen vóór 1 juli 1993 het jaarloon het bedrag van 891.510 frank overschrijdt, voor de vaststelling van de vergoedingen en renten, verschuldigd vanaf deze datum, het

jaarloon slechts in aanmerking wordt genomen tot beloop van dit bedrag;

Dat uit deze wetsbepalingen die krachtens artikel 32 van de wet van 6 augustus 1993 op 1 juli 1993 in werking zijn getreden, volgt dat slechts voor de ongevallen overkomen vanaf 1 juli 1993 de vergoedingen zullen berekend worden op het grensloon van kracht op het ogenblik van het ongeval, met uitsluiting van de latere aanpassingen van het grensloon tot de definitieve vaststelling van de vergoedingen;

...

Overwegende dat, krachtens artikel 20bis van de Arbeidsongevallenwet, dat in die wet werd ingevoegd door artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 285 van 31 maart 1984, de rente voor de bloedverwanten in opgaande lijn, bedoeld in artikel 20 van die wet, in beginsel verschuldigd is tot op het ogenblik waarop de getroffene de leeftijd van 25 jaar zou bereikt hebben;

Overwegende dat, overeenkomstig artikel 59quinquies, eerste lid, van dezelfde wet, ingevoegd door artikel 6 van het voormelde koninklijk besluit, de in kapitaal omgezette rente, bedoeld bij artikel 20 die in toepassing van artikel 20bis niet verschuldigd is, volgens de door de Koning bepaalde modaliteiten aan verweerder, Fonds voor Arbeidsongevallen, gestort wordt;

Dat blijkens het Verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit nr. 285 van 31 maart 1984, de bepaling van artikel 59quinquies ertoe strekt de bedragen, die worden uitgespaard ingevolge het niet-verschuldigd zijn van de rente vanaf het ogenblik waarop de getroffene de leeftijd van 25 jaar zou hebben bereikt, over te dragen aan het Fonds voor Arbeidsongevallen;

Dat artikel 3 van het koninklijk besluit van 12 april 1984 tot uitvoering van voormeld artikel 59quinquies bepaalt dat het rentekapitaal wordt berekend volgens de leeftijd van de bloedverwanten in opgaande lijn op de dag volgend op deze waarop de getroffene de leeftijd van 25 jaar zou hebben bereikt;

Overwegende dat het arrest vaststelt dat de getroffene de leeftijd van 25 jaar zou hebben bereikt op 1 december 1987; dat het arrest bij de berekening van het rentekapitaal, door eiseres aan verweerder verschuldigd vanaf 2 december 1987, een basisloon in aanmerking neemt, bepaald met inachtneming van een loongrens die, in toepassing van artikel 43 van het koninklijk besluit van 21 december 1971, bepaald was voor 1992;

Dat het arrest aldus de aangewezen wettelijke bepalingen schendt;

HOF VAN CASSATIE

3e KAMER – 15 APRIL 1996

Voorzitter: de h. Marchal

Rapporteur: de h. Boes

Openbaar Ministerie: mevr. De Raeve

Advocaat: mr. Bützler

Bevoegdheid en Aanleg – Arbeidsrechtbank – Bevoegdheid – Geschillen betreffende de toepassing van C.A.O.'s – Art. 578, 1° en 3°, Ger.W. – C.A.O. Bouwbedrijf – Beoorde-

ling – Beroepsbekwaamheid – Loonschalen – Werkgever

Krachtens art. 11 C.A.O. 30 juni 1980, gesloten in het Paritair Comité voor het Bouwbedrijf, betreffende de arbeidsvoorwaarden, oordeelt alleen de werkgever over de graad van beroepsbekwaamheid van de werkmán en bepaalt hij ook het hiërmede overeenstemmende loon op grond van de schaal der regelingslonen.

De bepalingen van artikel 578, 1° en 3°, Ger.W. houden niettemin de bevoegdheid in van de arbeidsgerechten om, op vordering van de werknemer, na te gaan of de werkgever de in voormeld artikel 11 bedoelde beslissing kon nemen op grond van de volgens de C.A.O. in acht te nemen criteria.

T. t/ C. B.V.B.A.

Gelet op het bestreden arrest, op 26 januari 1995 door het Arbeidshof te Antwerpen gewezen;

Overwegende dat de collectieve arbeidsovereenkomst van 30 juni 1980, gesloten in het paritair comité voor het bouwbedrijf, betreffende de arbeidsvoorwaarden toepasselijk in de ondernemingen welke onder dat comité ressorteren, algemeen verbindend verklaard bij koninklijk besluit van 3 april 1981, een loonregeling bepaalt volgens vier classificaties;

Overwegende dat, luidens artikel 11 van deze collectieve arbeidsovereenkomst, «alleen de werkgever oordeelt (over) de graad van beroepsbekwaamheid van ieder bij hem in dienst zijnde werkmán» en «de werkgever (ook) het hiërmede overeenstemmende loon op grond van de schaal der regelingslonen (bepaalt)»;

Overwegende dat, krachtens artikel 578, 1° en 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, de arbeidsrechtbank kennis neemt van geschillen inzake arbeidsovereenkomsten en van de geschillen betreffende de toepassing van de collectieve arbeidsovereenkomsten; dat deze bepalingen de bevoegdheid inhouden van de arbeidsgerechten om, op vordering van de werknemer, na te gaan of de werkgever de in voormeld artikel 11 van de collectieve arbeidsovereenkomst van 30 juni 1980 bedoelde beslissing in zake de beroepsbekwaamheid van de werknemer kon nemen op grond van de volgens de collectieve arbeidsovereenkomst in acht te nemen criteria;

Overwegende dat het arrest, door te oordelen dat het arbeidshof, gelet op voormeld artikel 11, zich niet kon uitspreken over de beoordeling door verweerder van de beroepsbekwaamheid van eiser met het oog op zijn classificatie voor het bepalen van zijn bezoldiging, de artikelen 578, 1° en 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, en 11 van de algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomst van 30 juni 1980 schendt;

HOF VAN BEROEP TE ANTWERPEN

7e KAMER – 22 DECEMBER 1993

Voorzitter: de h. Van Fraechem

Raadsheren: mevr. Transaux (rapporteur) en de h. Liesens

Openbaar ministerie: de h. Liégeois

Advocaat: mr. Maes

Nachtgerucht – Verantwoordelijkheid

Art. 11 van de wet van 18 juli 1973 betreffende de bestrijding van de geluidshinder stelt strafbaar hij die inrichtingen of toestellen onder zich heeft welke wegens nalatigheid of gebrek aan vooruitzicht van zijnentwege aan de oorsprong liggen van een door de Koning verboden vorm van lawaai.

Onder zich hebben moet worden verstaan als het bezit, zowel in de juridische betekenis van het woord als de loutere materiële detentie.

R.

Overwegende dat beklaagde ten tijde van de feiten de uitbater was van een openbare inrichting, nl. van het studentencafé Zuidpool, en de vaststellingen aldaar uitwijzen dat de geproduceerde muziek elektronisch werd versterkt door een versterker, en verspreid door boxen aan de muur;

Overwegende dat beklaagde niet betwist dat op de vermelde data de muziekinstallatie in het café een geluidsniveau in de buurt veroorzaakte dat hoger lag dan de toegelaten norm en derhalve aan de oorsprong lag van een door de Koning verboden vorm van lawaai;

Overwegende dat beklaagde aanvoert dat hij niet strafrechtelijk verantwoordelijk is daar hij niet aanwezig was in het café op het ogenblik dat de inbreuken werden vastgesteld;

Overwegende dat inderdaad blijkt dat beklaagde niet aanwezig was op het ogenblik van de inbreuken doch dat hij uitlegt dat hij iemand aanstelde om achter de toog te staan en de zaak in het oog te houden terwijl hij ging eten;

Overwegende dat art. 11 van de wet van 18 juli 1973 betreffende de bestrijding van de geluidshinder strafbaar stelt hij die inrichtingen of toestellen onder zich heeft welke wegens nalatigheid of gebrek aan vooruitzicht van zijnentwege aan de oorsprong liggen van een door de Koning verboden vorm van lawaai; dat het «onder zich hebben» (détenir) moet worden verstaan als het bezit, zowel in de juridische betekenis van het woord als de loutere materiële detentie;

Overwegende dat deze interpretatie wordt bevestigd door art. 1, 3° van deze kaderwet die de Koning machten verleent tot het nemen van maatregelen bij de invoer, fabricage, uitvoer, doorvoer, vervoer, te koop aanbieden, verkoop, afstand, wederverkoop, installatie en gebruik van toestellen, inrichtingen en voorwerpen die bepaalde soorten van lawaai veroorzaken of kunnen veroorzaken; dat bovendien deze exemplatieve opsomming aangeeft dat de wetgever een zeer ruime werkingssfeer heeft willen geven aan de wet waarbij geen enkel onderscheid wordt gemaakt tussen juridisch bezit of loutere feitelijke detentie (zie Memorie van Toelichting en advies Raad van State, *Parl. St. Kamer*, 1970-71, 1072/1 en 1072/5);

Overwegende dat beklaagde als uitbater van het café ongetwijfeld het bezit had van de muziekinstallatie van het café;

Overwegende dat beklaagde inroept dat hem geen nalatigheid of gebrek aan vooruitzicht kan worden verweten daar hij vele aanpassingswerken liet uitvoeren aan het café om de geluidshinder weg te werken voor de medebewoners van het oude en slecht geïsoleerde pand; dat hij bovendien een manuele begrenzer liet aanbrengen op de volumeknop;

Overwegende dat uit de vaststellingen en metingen blijkt dat de manuele begrenzer bestaat uit een streepje op de

schaal van de volumeknop en dat, met inachtnaam van deze begrenzing, de muziek binnen de wettelijke normen blijft;

Overwegende dat de nalatigheid en het gebrek aan vooruitzicht van beklaagde nochtans hierin bestaat dat hij geen onwrikbare begrenzer op de volumeknop heeft aangebracht, daar hij moest weten dat een loutere aanduiding op de volumeknop geen afdoende waarschuwing zou zijn voor de verschillende jonge personen die hij aanstelde om tijdens zijn korte afwezigheden het café te beheren;

NOOT – Zie ook Hof Antwerpen, 19 december 1991, *R.W.*, 1991-92, 854 en L. De Schepper, *Nachtlawaaai in Comentaar Strafrecht*.

HOF VAN BEROEP TE GENT

7e KAMER – 1 FEBRUARI 1996

Voorzitter: de h. Staessens

Raadsheren: de hh. Delbeke en Debucquoy

Advocaten: mrs. Lange, De Clerck en Verbeke

Zeerecht – Charterpartij – Toegevoegde clausules – Aansprakelijkheid van vervoer – Omschrijving

Tevergeefs beroept de scheepseigenaar-vervrachter zich tegenover de bevrachter-verscheper op de beperking van zijn aansprakelijkheid ingevolge art. 2 van de Gencon-charterpartij, wanneer aan de gedrukte clausules van de charterpartij een bijzondere getypte clausule toegevoegd is waarin bedongen wordt dat de aansprakelijkheid van de eigenaar voor verlies en schade beoordeeld zal worden overeenkomstig de Hague-Visby Rules. De toegevoegde clausule is niet geschreven ten behoeve van een derde-houder van een cognossement.

Rederiet J. t/ N.V. O.

De blijvende onenigheid van partijen betreft de schade en de desbetreffende verantwoordelijkheid uit ontvangstweigeren door de geadresseerde van 1.127.223 ton eetaardappelen die op verzoek van geïntimeerde (bevrachter-verscheper) door appellante (scheepseigenaar-vervrachter) met de m/v «Marie C» van Zeebrugge naar Skikda (Alg.) vervoerd en vervolgens terug naar Zeebrugge gebracht werden.

1. Een eerste grief geldt het feit dat de eerste rechter de Hague-Visby Rules en artikel 91 Sw. heeft toegepast. Volgens haar moet de verantwoordelijkheid uitsluitend beoordeeld worden aan de hand van de Gencon-charterpartij die door partijen op 7 februari 1990 ondertekend werd en waarin (art. 2: «Owners responsibility clause») de verantwoordelijkheid van de scheepseigenaar beperkt wordt tot gevallen waarbij hem een persoonlijk gebrek aan goede zorgen verweten kan worden om het schip in alle opzichten zeewaardig te maken.

Die grief is onterecht.

De gedrukte Gencon-clausules (artt. 1 t/m 17) werden in de charterpartij van 7 februari 1990 aangevuld met getypte «Rider»-clausules (artt. 18 t/m 35) die er integraal deel van uitmaken en erin geïncorporeerd werden («deemed to be fully incorporated»), waaronder de «Hague-Visby Rules»-

clausule van artikel 28, dat (in vertaling waaromtrent partijen zich akkoord verklaarden) luidt als volgt:

«Ondergeschikt aan de clausules die specifiek toegevoegd werden aan de standaardclausules van deze charterpartij, zal de verantwoordelijkheid van de eigenaar («owners' responsibility») voor verlies en schade beoordeeld worden overeenkomstig het Brussels Verdrag van 25 augustus 1924, zoals geamendeerd door het Brussels Protocol van 23 februari 1968 (Hague-Visby Rules)».

Ten onrechte stelt appellante dat artikel 28 inhoudt dat de Hague-Visby Rules in dezen enkel van suppletief recht zijn en dat de «Gencon»-clausules geen standaardclausules betreffen die door de «Rider»-clausules geprimeerd worden. Het tegendeel blijkt maar al te duidelijk uit rubriek 21 van het eerste deel (Part I) van de charterpartij. Daarin worden de «Rider»-clausules aangemerkt als «Additional clauses covering special provisions». Daaruit volgt dat ze, met inbegrip van artikel 28, aangemerkt moeten worden als aanvullende, toegevoegde clausules die *bijzondere* bepalingen betreffen en die van de standaard «Gencon»-clausules kunnen afwijken en deze kunnen amenderen.

Waar de toepasselijkheid van de Hague-Visby Rules luidens artikel 28 afhankelijk is van «de clausules die specifiek toegevoegd werden aan de standaardclausules», kan ze derhalve niet afhankelijk zijn van artikel 2, dat immers, blijkens rubriek 21, geen specifiek toegevoegde («additional») clausule betreft, zulks in tegenstelling met de «Rider»-clausules («rider») betekent: toegevoegde clausule) die daarin wél als toegevoegd («additional») aangemerkt worden.

De algemene bepaling van artikel 2 moet derhalve wijken voor de bijzondere bepaling van artikel 28 dat de Rules in de bevrachtingsovereenkomst incorporeert, althans voor zoveel de Rules niet in strijd zijn met andere bijzondere bepalingen van de charterpartij, dus met andere «Rider»-clausules.

Dat artikel 2, in tegenstelling met andere «Gencon»-clausules, niet doorgestreept werd, doet daar geen afbreuk aan. De bijgetypte en toegevoegde clausules komen voor als duidelijke wilsuiving van de partijen en primeren hoe dan ook de voorgedrukte clausules, in zoverre deze daarmee strijdig zijn, zoals met artikel 2 het geval is.

Vruchteloos ontkent appellante het bestaan van tegenstrijdigheid tussen beide artikelen, met de onterechte stelling dat artikel 28 «duidelijk geconcipieerd is om te gelden ingeval er een derde houder van een cognossement is» en om die reden naar de Rules verwijst, terwijl te dezen een niet-verhandelbaar cognossement uitgereikt werd.

Het recht van de derde-houder van een cognossement op de bescherming uit artikel 91 Sw. en uit de dwingende Hague-Visby Rules is immers geenszins afhankelijk van de opname van een desbetreffende clausule in de charterpartij. Dat recht put hij rechtstreeks uit het cognossement, zelfs ingeval de charterpartij daarin niet geïncorporeerd werd.

Appellante acht zich voorts van elke aansprakelijkheid ontheven op grond van artikel 21 van de charterpartij, luidens hetwelk het schip niet verantwoordelijk is voor verrotting, bederf of kwaliteitsvermindering van de lading. Volgens haar moet die eveneens bijzondere «Rider»-clausule voorrang krijgen op de Rules, nu artikel 28 de toepassing van de Rules afhankelijk maakt aan de specifiek toegevoegde clausules.

Ook die stelling is ongegrond, want onverenigbaar met de «Rider»-clausules van de artikelen 18 («Vessels description») en 22 («Ventilation») van de charterpartij, waarbij aan het schip opgedragen wordt om vanaf het begin van de belading tot aan de beëindiging van het lossen te zorgen voor krachtige ventilatie (de ontoereikende ventilatie werd door de gerechtelijk deskundige als oorzaak der verrotting aangemerkt).

Terecht besluit geïntimeerde derhalve dat artikel 21 uitsluitend de verantwoordelijkheid betreft voor schade die aan een eigen gebrek van de lading te wijten is (zulke schade heeft de deskundige niet aangewezen).

Steeds wat haar contractuele verhouding met geïntimeerde betreft, beroept appellante zich ten slotte nog op artikel 31 van de charterpartij («Applicable law»), luidens hetwelk het vervoerscontract naar Nederlands recht geïnterpreteerd moet worden.

Tot verweer worden door appellante evenwel geen Nederlandse rechtsregels ingeroepen en hoe dan ook neemt artikel 31 niet weg dat haar verantwoordelijkheid beoordeeld dient te worden met inachtneming van de Hague-Visby Rules, zij het dan in de lezing die daarvan voorkomt in de hoofdstukken II t/m IX van Boek 8 in het Nederlands Burgerlijk Wetboek, in het bijzonder in het artikel 381, lid 1 (gebaseerd op artikel 3, lid 1, van de Rules) en lid 2, sub a (gebaseerd op artikel 4, lid 2, sub b, van de Rules), evenals in artikel 383, leden 1 en 2, sub b - q (gebaseerd op artikel 4, lid 2, sub b - q, van de Rules).

...

ARBEIDSHOF TE ANTWERPEN

4e KAMER – 16 FEBRUARI 1996

Voorzitter: de h. Verschuere

Raadsheren in sociale zaken: de hh. Cosijns en Van Noten

Openbaar ministerie: de h. D'Halleweyn

Advocaten: mrs. Torfs loco Dyck, Kenis en Van Goethem

Arbeidsovereenkomst – Ondergeschiktheid – Begrip – Gezag van werkgever – Arbeid verrichten – Loon – Geneesheer-radioloog – Werkzaamheid uitsluitend in ziekenhuis

Te dezen bewijst de R.S.Z. niet dat de betrokken geneesheren-radiologen met het ziekenhuis waarin zij uitsluitend hun activiteit uitoefenen, gebonden zijn aan een arbeidsovereenkomst. De R.S.Z. wijst geen concrete persoon aan die reëel bij machte is over de artsen gezag uit te oefenen, en dezen krijgen hun opdrachten van andere geneesheren. Bovendien betalen zij voor de lokalen die zij gebruiken. Ten slotte worden zij niet door het ziekenhuis betaald, maar betalen zij het ziekenhuis met een deel van hun honoraria. De kenmerkende bestanddelen van een arbeidsovereenkomst, onder gezag arbeid verrichten tegen loon, zijn derhalve niet aangetoond.

R.S.Z. t/ V.Z.W. ziekenhuis Y.

Bij dagvaardingen van 28 oktober 1985, 4 juni 1986, 24 november 1987 en 28 september 1988 vorderde de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de V.Z.W. de betaling van de so-

ciale bijdragen over de periode derde kwartaal 1982 tot en met het vierde kwartaal 1987, ten belope van (...) 42.282.143 fr.

Deze vordering betreft de bijdragen verschuldigd op grond van een tewerkstelling in ondergeschikt verband van twee radiologen in die periode.

...

In rechte

1. Elementen

De radiologen A. en B. zijn met een overeenkomst van 1 juli 1980 verbonden aan de V.Z.W. (...) ziekenhuis, waar zij exclusief werkzaam zijn gedurende een 10 uur per dag. (Deze overeenkomst wordt niet overgelegd).

Volgens de onderlinge afspraken, int de V.Z.W. hun honoraria, houdt hier tot 60% onkostenvergoeding af voor het gebruik van de infrastructuur, waarna het saldo onder beide radiologen verdeeld wordt.

Naast deze geneesheren worden de andere geneesheren niet onderworpen geacht, omdat zij nog andere bezigheden buiten het ziekenhuis uitvoeren.

De bedoelde radiologen zijn als zelfstandige ingeschreven bij een sociale-verzekeringskas.

De radiologen werkten in de lokalen van de V.Z.W., waarvoor zij een aandeel van hun honoraria betaalden. Zij waren, buiten hun deontologische code, niet verplicht de patiënten van het ziekenhuis te behandelen.

Zij spraken samen hun tijdschema af.

Bij ziekte of afwezigheid hadden zij een meldingsplicht, waaronder de aanwijzing van een vervanger.

2. Ten gronde

...

2.2. Het begrip arbeidsovereenkomst

2.2.1. Voorafgaande opmerkingen

Op grond van artikel 1, § 1, van de S.Z.-wet richt de R.S.Z. zich tegen de onderneming met het oog op de betaling van sociale bijdragen op grond van een tewerkstelling, waarvan zij poogt aan te tonen dat deze geschiedde in ondergeschiktheid.

Aldus dient te worden aangetoond dat betrokkenen «door een arbeidsovereenkomst zijn verbonden», meer bepaald, overeenkomstig artikel 2 of 3 van de Arbeidsovereenkomstenwet, dat de «werknemer» zich verbonden heeft «tegen loon, onder gezag van een werkgever... arbeid te verrichten».

Aangezien de S.Z.-wet naar de Arbeidsovereenkomstenwet verwijst, rust op de R.S.Z. dezelfde bewijslast als die welke de werknemer draagt in een soortgelijk geschil tegen zijn vermeende werkgever.

Een arbeidsovereenkomst is een juridisch begrip dat door de Arbeidsovereenkomstenwet aan een overeenkomst wordt toegekend die aan de in voornoemde artikelen bepaalde geciteerde kenmerken beantwoordt. Onder de term «overeenkomst» wordt niet zozeer het «instrumentum» bedoeld, als wel de daadwerkelijke contractuele verhoudingen die tussen «werkgever» en «werknemer» bestaan.

Zo het Hof van Cassatie al beslist dat de rechter niet gebonden is door de kwalificatie die de partijen aan deze feitelijke elementen hebben gegeven (Cass., 15 februari 1982, A.C., 1982-83, 772), doet zulks geenszins afbreuk aan de wilsautonomie van de contracterende partijen, maar wel betekent dit een precisering van de rechtsmacht van de rechter. Het betreft niet wat partijen bij het opstellen van de overeenkomst hadden behoren te doen, maar wel het nagaan of in een concrete procedure de partijen middelen aanvoeren die al dan niet in overeenstemming zijn met de aan de rechtbank voorgelegde feiten.

Het bedoelde arrest vindt zijn precedents immers buiten het sociaal recht (Cass., 10 augustus 1960, Pas., I, 1166), zoals in het zakenrecht, waar de toepasselijkheid van de bezitsrespectievelijk eigendomsvordering ter discussie stond (Cass., 29 november 1967, Pas., I, 430; Cass., 6 december 1968, Pas., 1969, I, 333).

Ten aanzien van de concrete contractuele betrekkingen is derhalve de door partijen aan de arbeidsgerechten voorgelegde basisovereenkomst als bewijs slechts relevant, zo uit de andere aan deze gerechten voorgelegde feiten niet volgt dat de daadwerkelijke contractuele betrekkingen door andere en strijdige afspraken beheerst werden.

Voorts is de term «arbeidsovereenkomst» een wettelijk gedefinieerde term, waarover partijen derhalve niet vrij kunnen beschikken. Het benoemen van een overeenkomst als een «arbeidsovereenkomst» is dus steeds een juridische «interpretatie» en is op zich niet normerend. Het hanteren van deze term door partijen is dus enkel relevant zo zij hem correct interpreteren ten aanzien van de daadwerkelijk tussen hen bestaande afspraken en uitvoeringswijzen van de overeenkomst.

De arbeidsgerechten zijn derhalve bevoegd om na te gaan of, gelet op de wederzijds afgesproken rechten en plichten, zoals deze blijken uit de overeenkomst en de uitvoering ervan, partijen hun samenwerkingsovereenkomst al dan niet terecht als «arbeidsovereenkomst» hebben geïnterpreteerd.

2.2.2. Het gezag van de werkgever

Hoewel dit kenmerk als belangrijkste determinerend criterium wordt ervaren (Van Regenmortel A., «Onderscheid tussen werknemer en zelfstandige» in *Actuele problemen van het sociale zekerheidsrecht*, Die Keure, 1195, p. 33) bestaat er geen definitie noch nauwkeurige jurisprudentiële omschrijving van.

Dit «gezag» hoeft niet op permanente en werkelijke wijze te worden uitgeoefend; wel is het voldoende dat de werkgever «het recht heeft» aan de werknemer bevelen te geven over de organisatie en de uitvoering van het overeengekomen werk (Cass., 15 februari 1962, Pas., I, 680; Cass., 6 juni 1968, A.C., 1968, 1209; Cass., 13 juni 1968, A.C., 1968, 1239; Cass., 8 mei 1978, T.S.R., 1978, 409).

Volgens de rechtspraak van het Hof van Cassatie is het anderzijds voldoende dat de werkgever in feite gezag kan hebben over zijn werknemer (Cass., 19 maart 1979, A.C., 1978-79, 830; Cass., 15 februari 1982, A.C., 1981-82, 772; (Cass., 9 januari 1995, A.R. S.94.74F. R.S.Z./t/S.G.B. N.V.). Het Hof meent dat zulks geldig afgeleid kan worden zo in een concreet arbeidsverband «de werkgever» in staat bleek bepaalde arbeidsvoorwaarden op te leggen, zoals vaste arbeidsuren, verplichte rechtvaardigingen van afwezigheid wegens

ziekte, en zo «de werknemer» zich hiertoe verbonden achtte.

Het «gezag» waarnaar artikel 2 en 3 van de Arbeidsovereenkomstenwet verwijst als kenmerkend criterium, hoeft dus niet noodzakelijk een «juridisch» gefundeerd gezag te zijn. Wil men het gezag baseren op artikel 17 van de Arbeidsovereenkomstenwet, dan steunt men op hetgeen precies bewezen moet worden. Artikel 17 dient derhalve veeleer als legitimatie beschouwd te worden van het gezag, dan als de exclusieve oorzaak ervan. Deze opmerking kan relevant zijn zo een werkgever in een overeenkomst afstand doet van de rechtsgrond waarop hij zijn gezag kan stoelen, teneinde het bestaan van een arbeidsovereenkomst en aldus zijn onderwerping aan de S.Z.-wet uit te sluiten. Zo hij «op het terrein» toch in staat blijkt gezag «uit te oefenen», dan blijft de toepasselijkheid van de Arbeidsovereenkomstenwet en zo doende van de S.Z.-wet aan de orde.

Niettemin moet zulk een potentiële gezagsverhouding reëel zijn. Zo wordt een arbeid in ondergeschiktheid niet erkend voor een bestuurder van een vennootschap, zo er geen ander orgaan voorhanden is dat gezag over hem kan uitoefenen (Cass., 30 mei 1988, *J.T.T.*, 1989, 126).

Zo ook lijkt de rechtspraak geneigd te zijn ondergeschiktheid uit te sluiten zo de arbeidsovereenkomsten gesloten werden tussen echtgenoten of naaste familieleden (Arbh. Luik, 17 maart 1978, *A.R.*, 5643/77; Arbh. Gent, afd. Brugge, 11 maart 1988, *A.R.* 87/576, arresten vermeld in *Werkloosheidsgids* 1.1/14.1.)

Deze gezagsverhouding betreft dus werkelijk de menseelijke verhoudingen tussen werkgever en werknemer en ligt derhalve ruimer dan de loutere organisatorische bevoegdheid instructies te geven. Zulks is althans de gevolgtrekking uit de rechtspraak inzake arbeidsongevallen waarin deze verhouding eveneens erkend wordt buiten de arbeidstijd en het eigenlijk verrichten van arbeid (Cass., 22 februari 1993, *A.C.*, 1993, 215). Het Hof van Cassatie preciseert dat de werknemer onder het gezag van de werkgever staat «zolang hij ten gevolge van het verrichten van arbeid in zijn persoonlijke vrijheid wordt beperkt». In de voorbereidende teksten van de wet van 10 maart 1900 wordt het gezag gesitueerd «pendant le temps consacré à des actes soit préparatoires, soit consécutifs au travail, à des actes intimement unis à celui-ci, à des actes qui mettent en rapports nécessaires l'ouvrier et le patron pour l'exécution du contrat». (*Hand. Senaat*, 1899-1900, 225-227).

Anderzijds wordt geen absoluut gezag bedoeld over de persoon van de werknemer. Zulks zou uiteraard indruisen tegen de grondwettelijke gelijkheid en vrijheden. Zelfs binnen de werkrelatie blijkt dit gezag beperkt te zijn, en is noch de werkgever verplicht zijn werknemer doorlopend werk te verschaffen noch de werknemer verplicht elk hem door zijn werkgever aangeboden werk te aanvaarden (Cass., 2 januari 1995, *A.R.* S. 94.74.F., *R.S.Z.* t/ *S.G.B. N.V.*).

Uit de voorgaande principes, die door de heersende rechtspraak gehuldigd worden, kan logischerwijze niet anders besloten worden dan dat de gezagsverhouding, die noch wettelijk noch jurisprudentieel nauwkeurig gedefinieerd wordt, enkel een onderscheidende betekenis kan hebben om op zich een arbeidsovereenkomst bewezen te achten, zo dit «gezag» onverzoenbaar is met elk zelfstandig samenwerkingsverband.

Elk contract heeft echter noodzakelijkerwijze als oogmerk de persoonlijke vrijheid van de wederpartij te beperken en een dwingend engagement van de wederpartij te verkrijgen. Een aannemer is door zware middelen gebonden aan de soms zeer gedetailleerde voorschriften en termijnen in het bestek. Een loodgieter zal zich dienen te schikken naar de richtlijnen van de bewoner van het huis waarin hij een door deze opgedragen taak moet uitvoeren. Dit zal niet enkel de inhoud van zijn taak betreffen, maar eveneens de wijze waarop hij zich in het huis mag bewegen, en dergelijke. Een franchisingnemer is zeer gedetailleerd gebonden in de exploitatie van zijn handelszaak. Dit resulteert in een grote economische afhankelijkheid welke echter onvoldoende werd geacht om het arbeidsrechtelijk gezagsbegrip bewezen te achten. (Arbh. Antwerpen, afd. Hasselt, 4de K., 22 juni 1995, *A.R.* 92/397, *R.S.Z.* t/ *A. d. O.*, Gh.)

Besluitend kan gesteld worden dat, teneinde het bestaan van een arbeidsovereenkomst aan te tonen, weliswaar het bewijs geleverd dient te worden dat er een potentiële doch reële gezagsverhouding tussen de partijen bestond, maar dat dit bewijs op zich onvoldoende is. Niet elke vorm van feitelijk gezag impliceert het bestaan van een arbeidsovereenkomst.

Bijkomend zal de precieze aard van dit «gezag» dienen te worden nagegaan meer bepaald waarin het verschilt van de bindende kracht van elke overeenkomst.

Uit de legitimatie van het gezag in artikel 17 van de Arbeidsovereenkomst volgt dat het gezag beperkt is tot de «uitvoering van de arbeidsovereenkomst». Uit de artikelen 2 en 3 van de Arbeidsovereenkomstenwet volgt dat de uitvoering van een arbeidsovereenkomst «het verrichten van arbeid» beoogt.

2.2.3. Arbeid verrichten

Naast de gezagsverhouding dient eveneens aangetoond te worden dat de overeenkomst «het verrichten van arbeid» beoogt.

Deze term betekent de «moeite, inspanning van lichamelijke en/of geestelijke krachten om iets te verrichten, te verkrijgen, of tot stand te brengen» (Van Dale, *Groot Woordenboek der Nederlandse Taal*, elfde herziene druk, Utrecht/Antwerpen, verbo «Arbeid»). Deze term is dermate ruim dat zowel in een ondergeschikt als in een zelfstandig samenwerkingsverband kan passen (Benelux Sociaalrechtelijk Woordenboek, verbo «Arbeid»). Teneinde de bedoeling van de wetgever bij het hanteren van deze term te zoeken, is de afgeleide betekenis interessant nu dit begrip in de natuurkunde en mechanica eveneens betekent «het werk dat een energiebron levert» (Van Dale, *ibidem*, betekenis 6).

Deze terminologie past inderdaad in de benadering van de werknemer bij het ontstaan van het sociaal recht, toen deze als productiemiddel beschouwd werd (PLANIOU, *Droit civil*, t. II, 9e ed., nrs. 1827, 1897 en 1899: «la force de travail qui réside en chaque personne et qui peut être utilisée par autrui, comme celle d'une machine ou d'un cheval. Cette force peut être mise en location et c'est précisément ce qui arrive dans ce contrat où la rémunération du travail est proportionnelle au temps...»), waarbij het gezag van de werkgever grotendeels gestoeld werd op diens eigendomsrecht over deze productiemiddelen. (HUMBLET, P., «De gezagsuitoefening door de werkgever», in *R.S.R.*, Kluwer, 1994, p. 74).

Binnen deze context bedoelt men dus «het verrichten van arbeid» als een door de werkgever huren van, een beroep doen op de energie van de werknemer in het productieproces.

Vanuit organisatorisch standpunt betekent zulks dat bedoeld wordt dat de werknemer binnen de onderneming in de functionele onderverdeling van de productie in afzonderlijke productieprocessen een taak op zich neemt die een onmisbare schakel vormt in het bereiken van het maatschappelijk doel (HUMBLET, P., *a.w.*, Hoofdstuk II). Vanuit deze benadering kan arbeid onderscheiden worden ten aanzien van producten en diensten die een onderneming extern aankoopt of betaalt. Wanneer de inbreng van de «werknemer» neerkomt op een in de onderneming intern voorziene schakeling van aaneensluitende taken, komt zijn inbreng enkel neer op het leveren van energie, arbeid om deze taak in te vullen. Een beroep doen op soortgelijke activiteiten die extern worden uitgevoerd, betekent ten aanzien van de onderneming het verwerven van een min of meer omljnd en op de handelsmarkt verhandelbaar product, en overstijgt derhalve het louter aanwenden van arbeid.

Vanuit deze principes volgt dat de term «verrichten van arbeid» als kenmerk van de arbeidsovereenkomst, refereert aan die activiteiten die uitgevoerd dienen te worden in het kader van intern door de werkgever georganiseerde taken die een onmisbare schakel vormen in het totale door de werkgever beoogde productieproces, en waarvan de omschrijving van de inhoud behoort tot het normaal beleidsrecht van de werkgever als ondernemingshoofd.

Uit de samenwerkingsovereenkomst zal derhalve afgeleid moeten worden of onder de omschrijving van het voorwerp van de arbeid, hetzij een extern product of dienst bedoeld werd dat de werkgever poogde te verwerven, dan wel of hierdoor de taak werd aangeduid welke de werknemer in het intern productieproces zal dienen te bemannen.

In ruil voor het verrichten van arbeid verwerft de werknemer recht op loon, hetwelk eveneens als kenmerkende eigenschap van een arbeidsovereenkomst beschouwd wordt.

2.2.4. Het loon

Dit criterium is allicht het minst adequate om een arbeidsovereenkomst als dusdanig te typeren. Er bestaan immers diverse loontypes, zoals uurloon, weekloon, maandloon, commissieloon,...

Een aannemingsovereenkomst in regie bepaalt zijn prijs eveneens per gepresteerde arbeidsduur.

Het recht op loon volgt uit een arbeidsovereenkomst, zodat de afwezigheid ervan evengoed op een nalatigheid of een inbreuk door de werkgever kan wijzen, dan dat zij het bestaan van een arbeidsovereenkomst zou kunnen tegenspreken.

Niettemin kunnen uit een bedongen geldelijke waardering van de arbeid indicaties worden afgeleid ten aanzien van bovengenoemde criteria. Zo bijvoorbeeld de bedongen arbeid neerkomt op het invullen van een interne taak in de onderneming, zal de beloning veeleer het bemannen van die functie compenseren dan de concrete arbeid, zodat ook loon verschuldigd is voor bepaalde periodes van inactiviteit, wat moeilijker verzoenbaar is met een zelfstandige samenwerking, waar veeleer de belangrijkheid van het eindproduct wordt betaald.

2.3. Toepassing op huidige betwisting

Vanuit deze principes dient besloten te worden dat betrokken radiologen bezwaarlijk als loontrekkenden aangemerkt kunnen worden. (Cass., 2 april 1979, *R.W.*, 1978-79, 2112; Cass., 9 mei 1988, *R.W.*, 1988-89, 677; Arbh. Antwerpen, 5 maart 1987, *R.W.*, 1987-88, 622; Arbh. Antwerpen, 6 februari 1980, *R.S.Z./V.V.*, niet gepubliceerd; Antwerpen, 14 december 1977, *R.S.Z./C.O.O.* Edegem, niet gepubliceerd; Arbh. Gent, 9 januari 1995, *G./Alg.* Ziekenhuis de Vrouw van Troost, niet gepubliceerd; Arbh. Gent, afd. Brugge, 27 december 1991, *R.S.Z./O.C.M.W.* Blankenberge, onuitgegeven; Arbh. Gent, 13 april 1987, *D.B./V.Z.W.* Bond Moysen; Arbh. Brussel, 20 januari 1983, *Medisch. Inst./R.S.Z.*, onuitgegeven; Arbh. Brussel, 30 oktober 1979, *T.S.R.*, 1980, 39; Arbrb. Kortrijk, 6 augustus 1977, *T.S.R.*, 1977, *R.S.Z./V.Z.W.G.*; Arbrb. Kortrijk, 28 april 1988, *B./V.Z.W.* Gezondheidscentrum; Arbrb. Luik, 23 april 1991, *T.S.R.*, 1991, 373).

Allereerst wordt geen concrete persoon aangewezen die op reële wijze bij machte is gezag uit te oefenen op de arbeid zelf van deze geneesheren.

De opdrachten welke de radiologen toegewezen krijgen, zijn verwijzingsopdrachten van andere geneesheren en niet van het ziekenhuis zelf. Het is ook aan deze opdrachtgevers dat de radiologen verantwoording dienen af te leggen. Deze verantwoording is niet die van een werknemer ten aanzien van zijn werkgever, doch een specifieke verantwoording die volgt uit het medische ambt zelf.

De radiologen krijgen geen lokalen ter beschikking, nu zij het gebruik ervan zelf dienen te vergoeden. De inhoud van hun taak is weliswaar het «bemannen» van een voor het ziekenhuis noodzakelijke dienst, derhalve een vervullen van een taak eigen aan het «productieproces» van het ziekenhuis. Deze activiteiten zijn echter evenzeer een quasi-autonome dienst welke als een geheel binnen het ziekenhuis functioneert waarvan de geneesheren de organisatie bepalen en het werk verrichten. In die zin kan de dienst evenzeer worden beschouwd als een dienst, «product» dat extern, al is het in de gebouwen zelf, door het ziekenhuis wordt verworven.

Het ziekenhuis draagt geen zorg of verantwoordelijkheid wat de interne gang van zaken binnen de Dienst betreft. Al is de situatie niet eenduidig, de organisatie is in ieder geval niet tegenindicatief voor een zelfstandige bedrijvigheid.

Waarin de redenering van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid echter duidelijk faalt, is de aanwezigheid van een geldig argument, op grond waarvan besloten kan worden dat de radiologen tegen loon arbeid verrichten. Uit het dossier blijkt immers dat niet de radiologen door het ziekenhuis, maar het ziekenhuis door de radiologen betaald wordt. De radiologen worden niet door het ziekenhuis betaald voor het bemannen van een deel van het productieproces, maar worden betaald door de individuele patiënten waarvoor zij prestaties uitvoeren. Op het moment dat het ziekenhuis de honoraria int, komen deze rechtstreeks in het vermogen van de radiologen. In die zin ontbreekt dus elke geldstroom van het ziekenhuis naar de radiologen.

Het loon als basiskarakter om tot het bestaan van een arbeidsovereenkomst te besluiten ontbreekt dus volledig.

Nu geen arbeidsovereenkomst wordt aangetoond, wordt evenmin de onderworpenheid en de bijdrageplicht bewezen. Bij gebreke hieraan dient de onderwerping aan de wet-

telijke uitzonderingen bepaald door artikel 1, § 3, van de R.S.Z.-Wet, niet verder onderzocht te worden.

NOOT – Tegen dit arrest is geen cassatieberoep ingesteld.

ARBEIDSRECHTBANK TE TONGEREN

11 JANUARI 1996

Voorzitter: de h. Verschuieren

Rechters in sociale zaken: de hh. Debuyst en Motmans

Openbaar ministerie: de h. Misotten

Advocaten: mrs. Christoffels en Arts loco Remans

Sociale zekerheid werknemers – Europese Gemeenschappen – Verordening 1408/71 – Detachering – Ondergeschiktheid – Bewijs – Europees detachingsformulier – Bewijswaarde – Schijnzelfstandigen – Arbeidsrechtbank – Bevoegdheid

De arbeidsrechtbank vermag de detachingsverklaring-E101 te onderzoeken en naast zich neer te leggen, indien deze kennelijk niet met de werkelijkheid strookt.

Te dezen bewijst de detachingsverklaring-E101 enkel dat de betrokken Britten aangesloten waren bij een sociale-verzekeringfonds voor zelfstandigen, maar sluit het niet uit dat zij in werkelijkheid als werknemers in België arbeid in ondergeschiktheid verrichtten.

R.S.Z. t/ N.V. A.

In het eerste en tweede kwartaal van 1991, voerden 17 Britse onderdanen op verschillende werven in België, werkzaamheden uit in opdracht van verweerster.

Eiser is van oordeel dat deze personen in feite werkten in ondergeschiktheid aan verweerster en derhalve als werknemers beschouwd dienen te worden waarvoor verweerster bijdragen verschuldigd is.

Verweerster daarentegen beweert dat deze personen als zelfstandige aannemers werkten. Zij beroept zich op de EEG-Verordening nr. 1408/71 betreffende de toepassing van de sociale-zekerheidsregelingen op de werknemers en zelfstandigen alsmede op hun gezinsleden die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, en op de EEG-Verordening nr. 574/72 tot vaststelling van de wijze van toepassing van de verordening nr. 1408/71, meer bepaald op artikel 14bis, 1, a van Verordening 1408/71 en artikel 11bis van Verordening 574/72.

Artikel 14bis, 1, a, bepaalt: «De wetgeving van de lidstaat van het grondgebied waarop gewoonlijk werkzaamheden anders dan in loondienst worden uitgeoefend blijft van toepassing ook als op het grondgebied van een andere lidstaat arbeid wordt verricht mits de te verwachten duur van die arbeid aldaar niet meer dan 12 maanden bedraagt».

Artikel 11bis luidt: «Het orgaan, dat is aangewezen door de bevoegde autoriteit van de lidstaat waarvan de wetgeving van toepassing blijft, verstrekt een bewijs waarin wordt verklaard dat de zelfstandige aan deze wettelijke regeling onderworpen blijft en tot welke datum dit het geval is».

Verweerster stelt op basis van het voormelde dat uitsluitend de sociale wetgeving van het Verenigd Koninkrijk toepasselijk is.

Zij betoogt voorts dat de 17 personen in het bezit waren van een detachingsverklaring, namelijk het bewuste formulier-E101, afgegeven door de bevoegde autoriteit van het Verenigd Koninkrijk, hetgeen onweerlegbaar doet vermoeden dat aan de voorwaarden is voldaan, nu deze afgifte een onderzoek desaangaande veronderstelt.

Dit formulier-E101 zou derhalve volgens verweerster vaststellen dat:

- de bedoelde personen in Groot-Brittannië verzekerd zijn als zelfstandigen;
- zij gemachtigd zijn om gedurende een vastgestelde periode als zelfstandige te werken in het buitenland terwijl zij onderworpen blijven aan de wetgeving van het Verenigd Koninkrijk.

Eiser zou, aldus nog steeds verweerster, noch de vereiste hoedanigheid noch het vereiste belang hebben om in dit geval bijdragen van haar te vorderen.

1. De rechtbank merkt met betrekking tot het door verweerster ingeroepen artikel 14bis, 1, a, van de EEG-Verordening nr. 1408/71 op dat, blijkens de tekst van dit artikel, de Britse wetgeving enkel van toepassing kan blijven als de betrokkenen *op voorhand* als zelfstandigen werkten in Groot-Brittannië.

Dit was voor de personen in kwestie duidelijk niet het geval. Immers, bij het nazien van hun formulier-E101 blijkt dat op bepaalde formulieren de detachering dezelfde datum draagt als die van hun zelfstandig worden, en op andere werd hieromtrent niets ingevuld. Geen der Britten werkte voorheen als zelfstandige in eigen land.

De verwijzing van verweerster naar het arrest Van der Vecht van het Hof van Justitie (*R.W.*, 1992-93, 1427, voetn. 15; *Jur.*, 1967, 431, zaak 19/67) om aan te tonen dat de uitzonderingsmaatregel van de detachering ruim dient te worden geïnterpreteerd en namelijk eveneens zou gelden als de buitenlandse zelfstandige in het thuisland zijn hoedanigheid enkel heeft aangenomen om in een andere lidstaat te gaan werken, wordt door de rechtbank als niet relevant afgewezen, nu het arrest Van der Vecht een werknemer betreft en niet een zelfstandige. Een analogische toepassing op het geval wordt niet aanvaard.

De detachingsregeling als bepaald in artikel 14 van de EEG-Verordening is en blijft een uitzonderingsmaatregel op het algemeen beginsel vervat in art. 13, en uitzonderingen dienen, volgens vaste rechtsleer en rechtspraak, strikt te worden geïnterpreteerd.

Gelet op het vorenstaande acht de rechtbank de detachingsregeling niet van toepassing.

2. De Rechtbank is voorts van oordeel dat eiser wel degelijk de bevoegdheid heeft de detachingsverklaring te onderzoeken en deze eventueel naast zich neer te leggen ingeval kennelijke onjuistheden wordt vastgesteld (*G. Limberghen, Pensioen van Belgen en het buitenland*, Kluwer 1991, p. 84).

Het is algemeen bekend dat het verkrijgen van een formulier van detachering E101 in een aantal lidstaten heden ten dage een loutere formaliteit is geworden waarbij niet langer wordt onderzocht of aan de voorwaarden van artikel 14, lid 1, metterdaad is voldaan (*H. Van Hoogenbemt, Internationale Detachering*, p. 219).

In dit verband schrijft J. Heynen (in *Internationale Detachering* – «Detachering en de Sociale Inspectie, De Lacunes in de Europese verordeningen», Editors A. Van Regenmortel en Y. Jorens, Die Keure, p. 294), het volgende: «Voor gedetacheerde personen bestaat nog geen Europese regeling; in Groot-Brittannië bestaat er een speciaal statuut tussen dat van werknemer en dat van zelfstandige».

Zo komt het dat personen die volgens de Belgische wetgeving het statuut van werknemer zouden hebben, gedetacheerd worden als «self-employed».

De R.S.Z. heeft het standpunt ingenomen dat dit correct is, omdat de Britse sociale-zekerheidswetgeving juist werd toegepast. De vraag of iemand werknemer of zelfstandige is behoort tot het arbeidsrecht.

Ook bij detachering blijft het Belgisch arbeidsrecht van toepassing, zodat men had kunnen stellen dat het om schijnzelfstandigen ging, en de detachering weigeren.

Nederland stelde terecht dat zelfstandigen enkel op de detachering een beroep kunnen doen als zij in het land waar zij werkzaamheden gaan verrichten, ook als zelfstandigen worden aangemerkt.

Het Belgische standpunt komt erop neer dat een ongunstig sociaal statuut door de Britten naar de rest van Europa wordt geëxporteerd.

De inzake arbeidsrecht bevoegde inspectie van de sociale wetten stelt dat het om arbeiders gaat, zodat wij tot de ongerijmde situatie komen dat de werkgevers van deze «self-employed»-personen zich moeten houden aan de reglementering inzake sociale documenten, loonvoorwaarden, arbeidsduur, individuele fiche en zelfs bijdrageplicht inzake bestaanszekerheid.

De rechtbank verwijst ook naar hetgeen de auteur R. Cornelissen (in het reeds vermelde werk *Internationale Detachering* op p. 33) zegt, namelijk dat in de schoot van de Administratieve Commissie, met betrekking tot de detachering, in de loop van 1992 besprekingen plaats hadden volgens welke tussen de betrokken lidstaten overleg dient te worden gepleegd ter regularisatie.

Het bezit van een detacheringsformulier (formulier E101) vormt nog geen bewijs van detachering. Het bewijst in casu alleen dat de Britten in Engeland aangesloten waren bij een sociale-verzekeringskas voor zelfstandigen, doch niet dat ze ook in werkelijkheid zelfstandig zijn, en zeker niet dat ze in België als zelfstandigen werkten. Immers, wie aan de sociale-verzekeringskas verklaart zelfstandig te zijn, wordt door deze aanvaard zonder te hoeven bewijzen dat het ook zo is.

3. De feitelijke situatie van de «self-employed persons» dient derhalve te worden geanalyseerd. Welnu, dat de Britten geen zelfstandigen doch werknemers waren, blijkt uit het verslag dat de adjunct-inspecteur D. op 20 februari 1992 opstelde ten behoeve van eiser.

a) Verweerster betwist de bewijswaarde van dit verslag, stellende dat het niet voldoet aan artikel 9 van de wet van 16.11.72 inzake de arbeidsinspectie.

Verweerster doet dit ten onrechte, nu het hier geen proces-verbaal betreft doch een verslag. De rechtbank ziet geen reden om te twifelen aan de juistheid van de door de adjunct-inspecteur hierin opgetekende vaststellingen en diens objectiviteit. Bovendien en ten overvloede dient opgemerkt te worden dat een nietig proces-verbaal toch nog altijd geldt als een eenvoudige inlichting (*Sociaal procesrecht*, Maklu

Uitgevers, Antwerpen-Apeldoorn, J. Herman, Behandeling van de zaak, pp. 223 en 224).

Het verslag wordt door de rechtbank in casu als een voldoende bewijskrachtig stuk aanvaard.

b) Uit het verslag, opgemaakt naar aanleiding van de werfcontrole te Ukkel, komt naar voren dat:

- de Britten noch over een BTW-nummer noch over een handelsregister beschikten;

- de Britten zelf geen materiaal of gereedschap hadden en evenmin zelf grondstoffen aankochten. Dit alles werd geleverd door toedoen van verweerster;

- er volgens de eigen verklaring van de gedelegeerd bestuurder door vier personen samen zo'n 2038 vierkante meter bepleisterd dienden te worden op de werf, hetgeen niet realiseerbaar is door vier personen die elk een eigen bedrijf hebben, en waaruit derhalve besloten kan worden dat deze personen in feite in ploeg werkten;

- aannemer I., volgens verklaring van de verantwoordelijke persoon van de hoofdaannemer, op de werf te Ukkel zelf geen onderaannemers had sedert meerdere weken en nooit een Engelse firma in onderaanneming gehad heeft. Wel wordt bevestigd dat hij vier Engelsen tewerkstelde;

- de vier Engelsen, hoewel ze al 14 dagen voor verweerster werkten, nog geen contract getekend hadden en evenmin wisten hoeveel ze zouden verdienen. Het is niet logisch dat een zelfstandige niet weet voor welk bedrag hij een werk heeft aangenomen;

- een van hen, namelijk M. H., in 1990 effectief in dienst was bij verweerster, maar in 1991 plots zelfstandige is doch onder dezelfde omstandigheden als voorheen werkte voor verweerster;

- de Britten zelf geen facturen voor hun werk maakten, doch deze opgesteld en zelfs geantidateerd werden door verweerster, hetgeen door haar gedelegeerd bestuurder overigens expliciet werd toegegeven;

- de facturen enorm hoge bedragen vermeldden voor relatief korte periodes, bedragen (425.000 fr. of 600.000 fr.) die bovendien contant werden betaald, wat onwaarschijnlijk is en duidelijk gedaan werd om de werkelijke toestand te verdoezelen;

- er fictieve facturen werden opgesteld, zoals bijvoorbeeld die afkomstig van de genaamde J.L., factuur welke als datum 11.4.91 draagt, terwijl die volgens zijn formulier-E101 slechts zelfstandige was vanaf 25.4.91;

- op de werf te Ukkel een zekere «L.» werkte, die echter niet in het bezit was van een detacheringsformulier en van wie ook geen facturen voor uitgevoerde werken voorgelegd konden worden.

Uit het vorenstaande blijkt en is naar oordeel van de rechtbank ten genoegen van recht bewezen dat de Britten niet werkten als zelfstandige onderaannemers. Zij werkten in werkelijkheid onder gezag en controle van verweerster, derhalve in ondergeschiktheid.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE HASSELT

2e KAMER – 29 JUNI 1995

Voorzitter: de h. Beerten

Advocaten: mrs. Franssen loco Molenaers en Lekens

Voorrechten – Verhuurder – Huurschade – Rente – Gerechtskosten

Wanneer de curator het door de gefailleerde gehuurde pand ter beschikking van de verhuurder gesteld heeft en door de burgerlijke rechter uitgemaakt is hoe groot het bedrag van de huurschade is, geldt het bijzonder voorrecht van art. 20, eerste lid, 1°, Hypotheekwet, niet alleen voor dat bedrag, maar ook voor de interesten tot de dag van de effectieve betaling.

De in de procedure voor de burgerlijke rechter gemaakte gerechtskosten houden verband met het beheer van het faillissement en maken een eenboedelschuld uit.

N.V. R. t/ Faillissement N.V. B.

Gelet het P.V. van vrijwillige verschijning, neergelegd ter zitting van 15 juni 1995, waarbij aanlegster de opname vordert in het bevoorrecht passief van het faillissement van haar schuldvordering t.b.v. 389.008 fr.

...

1. De N.V. H. huurde van aanlegster een pand gelegen te (...). Bij vonnis van 6 december 1984 van deze rechtbank werd de N.V. H. failliet verklaard. De aangestelde curators stelden op 15 januari 1995 het gehuurde pand terug ter beschikking van de eigenaar (aanlegster). Deze stelde schade aan het pand vast. Bij exploit van 14 mei 1985 dagvaardde aanlegster de curators voor de vrederechter van het tweede kanton te Hasselt tot betaling van een provisionele vergoeding van 250.000 fr. Bij vonnis van 18 maart 1986 stelde de vrederechter dhr. V. aan als expert om de vastgestelde schade te begroten. In zijn verslag van 31 augustus 1985 begrootte de expert de schade op 188.166 fr. Bij vonnis van 25 oktober 1985 veroordeelde de vrederechter de curators tot betaling van een bedrag van 188.166 fr., met de vergoedende interesten sedert 15 januari 1985, de gerechtelijke interesten en de kosten, begroot op 36.813 fr. Tegen dit vonnis tekenden de curators hoger beroep aan. Bij vonnis van 20 maart 1995 van de rechtbank van eerste aanleg te Hasselt werd het vonnis a quo gewijzigd in die zin dat de curators niet langer werden veroordeeld tot betaling van het bedrag van 188.166 fr., doch dit bedrag opgenomen diende te worden in het bevoorrecht passief van het faillissement.

Thans vordert aanlegster de opname in het bevoorrecht passief van het faillissement de volgende bedragen:

188.166 fr. hoofdsom schade
164.029 fr. interesten
36.813 fr. begrote gerechtskosten
389.008 fr.

2. De curators gaan enkel akkoord met de opname in het bevoorrecht passief van het bedrag van 188.166 fr.

Krachtens art. 20, 1°, Hyp. W. geldt het voorrecht voor alles wat de uitvoering van de huur betreft. Hieronder wordt o.a. verstaan schadevergoedingen, renten en gerechtskosten (E. DIRIX en R. DECORTE, *Zekerheidsrechten*, p. 94, nr. 194).

Aanlegster kan derhalve in het bevoorrecht passief een schuldvordering t.b.v. de vervallen renten indienen.

Overeenkomstig art. 451, eerste lid, Faill. W. wordt de loop van de interesten van elke gewone schuldvordering gestuit vanaf het vonnis van faillietverklaring. Deze regel is ook toepasselijk op schuldvorderingen gewaarborgd door een algemeen voorrecht op alle roerende goederen van de gefail-

leerde (Cass., 26 december 1985, *Pas.*, 1986, I, 531; Cass., 20 december 1982, *Pas.*, 1983, I, 487; Cass., 17 april 1980, *Pas.*, 1980, I, 1028).

De vordering van aanlegster is echter gewaarborgd door een bijzonder voorrecht, zodat de loop van de interesten niet wordt gestuit vanaf het vonnis van faillietverklaring en aanlegster derhalve een schuldvordering kan indienen voor de interesten berekend tot 31 mei 1995.

Die interesten op 188.166 fr. worden begroot als volgt:

9.217 fr. vergoedende interesten van 15 januari 1985 t/m 13 juni 1986 à 12 %;
2.969 fr. gerechtelijke interesten van 14 juni 1985 t/m 31 juli 1985 à 12 %;
18.817 fr. gerechtelijke interesten van 1 augustus 1985 t/m 31 juli 1986 à 10 %;
132.964 fr. gerechtelijke interesten van 1 augustus 1986 t/m 31 mei 1995 à 8 %
163.967 fr.

Bovendien kunnen verder interesten worden toegekend tot op het ogenblik der effectieve betaling van de schuldvordering van aanlegster.

3. Aanlegster vordert tenslotte ook de opname in het bevoorrecht passief van de gerechtskosten.

De gemaakte gerechtskosten spruiten voort uit een vordering ingesteld tegen de curators.

Dergelijke kosten worden meestal als boedelschulden beschouwd, daar zij verband houden met het beheer van het faillissement.

Daar aanlegster zich beperkt tot het vorderen van opname in het bevoorrecht passief kan enkel op dit verzoek worden ingegaan.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

1e KANTON – 27 JULI 1994

Rechter: de h. Van den Brande

Advocaten: mrs. Van Passel en Van Goethem

Faillissement – Lopende contracten – Beëindiging – Handelshuur

Het faillissement van de verhuurder die vóór zijn faillissement een handelshuur heeft toegestaan, wijzigd de rechten en verplichtingen van de partijen niet. De curator kan de overeenkomst niet te allen tijde en ad nutum beëindigen.

Faillissement N.V. R. t/ B.V.B.A. A. e.a.

De vordering, als geformuleerd in de inleidende dagvaarding van 15 juni 1994, strekt ertoe te horen zeggen voor recht dat de B.V.B.A. A. het pand gelegen te Antwerpen (...) bezet zonder recht noch titel en derhalve onmiddellijk het pand dient te verlaten; te horen zeggen voor recht dat de huurovereenkomst waarop B. en De C. zich beroepen, niet toegeworpen kan worden aan de curator; te horen zeggen voor recht dat ingevolge de beslissing van de curator, in het belang van de massa der schuldeisers teneinde de gebouwen volledig vrij ter beschikking te hebben, door het faillissement een einde is gekomen aan de huurovereenkomst; te

horen zeggen voor recht dat B. en De C. geen handel meer drijven en derhalve onmiddellijk het pand dienen te verlaten; uiterst subsidiair te horen zeggen voor recht dat het schrijven van de curator van 13 september 1993 geldt als opzegging van de huurovereenkomst tegen het verstrijken van de eerste driejarige termijn; derhalve te horen zeggen voor recht dat verweerders de gehuurde plaatsen moeten verlaten en ontruimen met alles en allen die er zich bevinden binnen een maand na betekening van het te wijzen vonnis en bij gebreke daaraan te voldoen, eiser q.q. te horen machtigen tot uitdrijving door de eerste daartoe aangezochte gerechtsdeurwaarder.

Bespreking en beoordeling

Op 29 november 1991 wordt tussen de N.V. R. enerzijds en de partijen De C. en B. anderzijds een handelshuurovereenkomst gesloten betreffende de verdieping gelijkvloers en een deel van de kelder van het pand gelegen te Antwerpen (...); de huur wordt aangegaan voor een tijdspanne van 9 jaar, met ingang van 1 januari 1992 om te eindigen op 31 december 2000; de huurovereenkomst is geregistreerd.

Het is inderdaad van belang dat art. 27.3 van de huurovereenkomst stelt dat het de huurder mag onderverhuren doch uitsluitend in het kader van de bestemming omschreven in art. 2 en aan een vennootschap waarvan uitsluitend de personen die de huurder uitmaken samen het volledig maatschappelijk kapitaal bezitten.

Tevens is van belang dat art. 2 van de huurovereenkomst bepaalt dat de verhuurde plaatsen bestemd zijn tot het uitoefenen van een handel die tot voorwerp heeft restaurant, waarbij gepreciseerd wordt dat het geen café mag zijn waar dranken worden verstrekt zonder eten, en evenmin een dancing.

De N.V. R. wordt failliet verklaard en eiser q.q. wordt als curator aangesteld.

Met aangetekend schrijven van 13 september 1993 deelt de curator mee aan verweerders De C. en B., dat hij de huur niet voort wenst te zetten en dat hij wenst te verzaken aan het huurcontract; de curator stelt in die brief dat een en ander zou resulteren in een zo spoedig mogelijke beëindiging van het contract en het door verweerders indienen van een schuldvordering.

Met officieel schrijven van 24 september 1993 meldt de raadsman van de partijen De C. en B. dat zijn cliënten eisen dat het faillissement de huurovereenkomst verder naleeft.

In verdere briefwisseling blijven partijen op hun respectieve standpunten.

Eiser q.q. beweert in zijn conclusie dat de curator kan afzien van lopende contracten, ook van een huurcontract, wanneer hij zulks in het belang van de massa nodig acht, en eiser q.q. verwijst dienaangaande naar zekere rechtspraak (Cass., 9 juli 1896, *Pas.*, 1896, I, 241).

Daarover dient opgemerkt te worden dat het door eiser q.q. aangehaalde cassatiearrest hoegenaamd niet beslist dat de curator zonder meer van lopende contracten kan afzien; met betrekking tot het faillissementsrecht wordt in het aangehaalde cassatiearrest enkel beslist dat de faillietverklarde niet alleen aansprakelijk is voor de handelingen en verbintenissen van de curator, maar dat hij erdoor gehouden is alsof hijzelf gehandeld had en alsof hij persoonlijk toegestemd had.

Eiser q.q. bevestigt in zijn conclusie dat een faillissement niet van rechtswege een einde maakt aan een huurovereenkomst, noch aan enig ander lopend contract dat niet intuitu personae is aangegaan; eiser q.q. beweert evenwel dat de curator steeds de keuzemogelijkheid heeft om zo'n lopend contract al dan niet voort te zetten.

Zulks is wellicht juist, maar de manier waarop eiser q.q. zulks dan verder wil begrijpen en interpreteren kan evenwel niet gevolgd worden.

Eiser q.q. kan bepaald niet bijgevalen worden in zoverre dat zijn stellingname erop neerkomt dat de curator te allen tijde en ad nutum een contract eenzijdig kan beëindigen;

De zienswijze van eiser q.q. berust manifest op een onjuiste interpretatie en deels op een onnauwkeurige vertaling van sommige franstalige rechtsleer waarin gesteld wordt: «Par ailleurs, le droit de renoncer au bail ne doit pas être considéré comme attaché à la personne du failli, de sorte qu'il appartient au curateur et à lui seul, d'y renoncer, lorsque l'intérêt de la masse le rend souhaitable» (cf. A. Cloquet, *Les nouvelles*, verbo «Les Concordats et la Faillite», p. 437).

In dit verband dient erop gewezen te worden dat de Franse term «renoncer» verschillende betekenissen kan hebben; in het Frans-Nederlands juridisch woordenboek van René Verdeyen leest men bij het trefwoord «renoncer» de volgende vertalingen: 1. afstand doen; 2. afzien; 3. opzeggen; 4. verwerpen; 5. verzaken.

Het ligt dan voor de hand dat inzonderheid in de context betreffende een huurovereenkomst het woord «renoncer» niet moet worden vertaald als «afzien van» of «verzaken aan», maar wel door de term «opzeggen».

Overigens leest men in de door eiser q.q. aangehaalde rechtsleer, onmiddellijk voorafgaand aan de door eiser q.q. bedoelde passage, dat een huurcontract, daar het niet intuitu personae is, geenszins beëindigd wordt door het faillissement van de huurder, noch door dat van de verhuurder (cf. A. Cloquet, *o.c.*, p. 437 nr. 1487).

Iets verder in deze rechtsleer leest men trouwens dat bij gebreke van belang bij de voortzetting van de huurovereenkomst, de curator opzegging zal doen aan de eigenaar, en dat de duur van deze opzegging zal voortvloeien uit de overeenkomst of uit de gebruiken (cf. A. Cloquet, p. 437 nr. 489); weliswaar wordt daarbij uitgegaan van de hypothese van het faillissement van de huurder, maar wanneer men aanvaardt dat de curator van de faillietverklarde huurder de contractuele of gebruikelijke opzegtermijnen in acht moet nemen, is er geen reden om aan te nemen dat de curator van de faillietverklarde verhuurder zulks niet zou hoeven te doen.

Verweerders dienen dan ook bijgevalen te worden wanneer zij stellen dat het faillissement van de verhuurder geen einde maakt aan de huurovereenkomst en de rechten en verplichtingen van partijen niet wijzigt, een en ander onder verwijzing naar rechtsleer (cf. Y. Merchiers, in *Répertoire Notarial*, verbo «Le bail en général», nrs. 486 en 577).

Daarnaast beweert eiser q.q. dat het restaurant in het gehuurde goed wordt gedreven door eerste verweerder der B.V.B.A. A. met wie hij niets uitstaande zou hebben, en die volgens de curator het pand bezet zonder recht noch titel.

Die zienswijze kan niet worden gedeeld; zoals vermeld werd contractueel mochten tweede en derde verweerder immers onderverhuren aan een vennootschap waarvan uitsluitend zijzelf samen het volledig kapitaal zouden bezitten.

Daarom kan eiser q.q. evenmin worden gevolgd wanneer hij beweert dat tweede en derde verweerder hun contractuele verplichtingen niet nakomen omdat zij niet zelf het restaurant drijven.

...

Tenslotte voert eiser q.q. aan dat minstens zijn schrijven van 13 september 1993 moet worden beschouwd als een geldige opzegging van de huurovereenkomst conform art. 3, c, van de huurovereenkomst, zodat de huurovereenkomst alsdan zou eindigen op 31 december 1994.

Art. 3, c, van de huurovereenkomst staat inderdaad de verhuurder toe de lopende huur te beëindigen bij het verstrijken van elke driejaarlijkse periode, evenwel uiteraard overeenkomstig de voorwaarden bepaald in art. 3 van de Wet op de Handelshuur; krachtens die bepaling kan contractueel aan de verhuurder het recht worden toegekend om de huur te beëindigen bij het verstrijken van elke driejarige periode, met regelmatige opzegging, evenwel enkel teneinde in het onroerend goed werkelijk zelf een handel uit te oefenen of die werkelijk te laten uitoefenen door zijn afstammelingen, zijn aangenomen kinderen of zijn bloedverwanten in de opgaande lijn, door zijn echtgenoot of diens afstammelingen, bloedverwanten in de opgaande lijn of aangenomen kinderen ...

Het is duidelijk dat eiser q.q. aan die voorwaarden niet voldoet en niet kan voldoen; ook deze argumentatie faalt derhalve.

NOOT – Bovenstaand vonnis werd in hoger beroep bevestigd door Rb. Antwerpen (8e kamer), 19 april 1995. Er is geen cassatieberoep ingesteld.

RECHTSPRAAK IN KORT BESTEK

Hof van Cassatie (3e Kamer), 6 mei 1996

Werkloosheid – Recht op uitkeringen – Vereist aantal arbeidsdagen – Gelijkgestelde dagen – Jaarlijkse-vakantiedagen genomen na einde van de arbeidsovereenkomst – Geen gelijkstelling

Het arrest van het Arbeidshof te Luik van 25 november 1994 wordt om de volgende redenen vernietigd:

«Overwegende dat, luidens artikel 38, § 1, 1°, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, voor de toepassing van de artikelen 30 tot 36 met arbeidsdagen worden gelijkgesteld de dagen die aanleiding hebben gegeven tot betaling van een uitkering met toepassing van de wetgeving op de jaarlijkse vakantie;

«Dat bovengenoemd artikel 38 staat in hoofdstuk II van voormeld koninklijk besluit betreffende de voorwaarden om toegelaten te worden tot het recht op werkloosheidsuitkeringen; dat één van die in de artikelen 30 tot 36 opgesomde voorwaarden het aantal dagen is die de werknemer moet hebben gewerkt om tot het recht op werkloosheidsuitkeringen te worden toegelaten;

«Dat de gelijkstelling waarvan sprake is in artikel 38, § 1, eerste lid, bedoeld is om de werknemer in staat te stellen om het volledige aantal arbeidsdagen te bereiken dat hij moet bewijzen om in aanmerking te kunnen komen voor het recht op werkloosheidsuitkeringen; dat uit die gelijkstelling niet kan worden afgeleid dat, wanneer de arbeidsovereenkomst, zoals te dezen, afloopt, de tewerkstelling als werknemer geacht wordt te blijven voortduren tijdens de na het einde van de overeenkomst genomen dagen jaarlijkse vakantie;

«Dat het arrest, nu het de periode waarin verweerder als werknemer tewerkgesteld was, verlengt tot 9 augustus 1992 op grond van de in artikel 38, § 1, eerste lid, 1°, bedoelde gelijkstelling, de in het onderdeel aangegeven bepalingen schendt.»

(Voorzitter-rapporteur: de h. Marchal - Openbaar ministerie: de h. Leclercq - Advocaat: mr. Simont - In de zaak: R.V.A. t/ G.)

Hof van Cassatie (3e Kamer), 6 mei 1996

Werkloosheid – Recht op uitkeringen – Toekenningsvoorwaarden – Werkloze die met een zelfstandige samenwoont – Geen aangifte vereist als werkloze niet in staat is de zelfstandige aanmerkelijk te helpen – Rechter die werkloze toestaat te bewijzen dat hij de zelfstandige geen enkele daadwerkelijke hulp verleende – Onwettigheid

Het arrest van het Arbeidshof te Luik van 24 februari 1995 wordt om de volgende redenen vernietigd.

«Overwegende dat krachtens artikel 128, § 1, 1°, van het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid, zoals het in casu van toepassing is, het ontbreken van een aangifte geen uitsluiting, sanctie of terugvordering tot gevolg kan hebben wanneer de werkloze niet in staat is de zelfstandige met wie hij samenwoont, aanmerkelijk te helpen;

«Overwegende dat uit de bewoordingen en de opzet van die verordenende bepaling blijkt dat de werkloze enkel aanspraak kan maken op zijn uitkeringen wanneer hij in de onmogelijkheid verkeert om de zelfstandige aanmerkelijk te helpen en dat hij derhalve niet kan volstaan met te bewijzen dat hij in feite een dergelijke hulp niet verleent;

«Overwegende dat het arrest weliswaar vermeldt dat 'niet moet worden nagegaan of de werkloze werkelijk in staat is geweest te helpen maar enkel of hij theoretisch daartoe in staat was'; dat het verweerster evenwel toestaat te bewijzen 'dat zij haar man geen enkele daadwerkelijke hulp verleende in de uitoefening van zijn zelfstandig beroep';

«Dat het arrest door aldus te beslissen voornoemd artikel 128 van het koninklijk besluit van 20 december 1963 schendt.»

(Voorzitter: de h. Marchal - Rapporteur: de h. Parmentier - Openbaar ministerie: de h. Piret - Advocaat: mr. Simont - In de zaak: R.V.A. t/ B. en t.a.v. A.C.V.)

NOOT – Art. 128, § 1, 1°, Werkloosheidsbesluit 1963 is thans art. 50 K.B. 25 november 1991.

Hof van Cassatie (2e Kamer), 7 mei 1996

Stedebouw – Burgerlijke partij – Vlaams Gewest – Niet ter vrijwaring van het algemeen belang

Het Hof van Beroep te Antwerpen had in zijn arrest van 22 september 1994 het hoger beroep van het Vlaamse Gewest ontvankelijk verklaard daar het Vlaamse Gewest hetzelfde doel nastreeft als de gemachtigde ambtenaar en zijn belang als derde erin bestaat het grondgebied op het ruimtelijk vlak ook in het openbaar belang te vrijwaren, wat als een eigen belang is te aanzien. Het Hof vernietigt dit arrest:

«Overwegende dat de voor de strafrechter ingestelde civielrechtelijke vordering slechts mag strekken tot herstel van eigen schade, dit is schade die de burgerlijke partij door het misdrijf persoonlijk heeft ondergaan wegens aantasting in haar bestaan of haar materiële en morele goederen, inzonderheid haar vermogen, eer en goede naam; dat een dergelijke vordering niet mag streven naar een vrijwaring van het algemeen belang wat, inzake ruimtelijke ordening, door artikel 65 Stedebouwwet inzonderheid aan de gemachtigde ambtenaar en het college van burgemeester en schepenen wordt toevertrouwd;

«Dat de appelrechters door op grond van deze motieven de vordering van het Vlaamse Gewest niettemin ontvankelijk en gegrond te verklaren, hun beslissing niet naar recht verantwoorden.»

(Voorzitter: de h. Holsters – Rapporteur: de h. Goethals – Openbaar ministerie: de h. Goeminne – Advocaat: mr. Houtekier – In de zaak: D. en D. t/ Vlaams Gewest)

NOOT – Zie Vandeplas, A., «De burgerlijke-partijstelling van het Vlaamse Gewest» (noot onder Cass., 12 april 1994, *R.W.*, 1994-95, 192; Van Overbeke, S., «De vordering tot het bevelen van herstelmaatregelen in de stedebouwwetgeving en de burgerlijke-partijstelling van de overheid» (noot onder Hof Gent, 24 juni 1994), *R.W.*, 1995-96, 639-643; Hubeau, B., «Wie kan zich burgerlijke partij stellen bij een herstellvordering inzake stedebouw misdrijven?», *T.M.R.*, 1995, 376-380.

Hof van Cassatie (1e Kamer), 9 mei 1996

Gemeentebelasting – Belasting verschuldigd door de leden van ieder gezin die op 1 januari van het belastingjaar ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters – Niet de effectieve woonplaats maar de inschrijving in de bevolkingsregisters determineren

De bestreden beslissing (Bestendige Deputatie Brabant, 27 april 1993) wordt om de volgende redenen vernietigd.

«Overwegende dat, krachtens artikel 2 van het gemeentelijk reglement van 27 december 1990 betreffende het ophalen van huisvuil, de belasting op het ophalen van afvalstoffen hoofdelijk verschuldigd is door de leden van ieder gezin, die op 1 januari van het belastingjaar ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters;

«Dat op grond van die bepaling niet de effectieve woonplaats maar de inschrijving in het bevolkingsregister determinerend is voor de vraag of de belasting verschuldigd is;

«Overwegende dat de bestreden beslissing vaststelt dat verweerster op 1 januari 1992 ingeschreven was in het bevolkingsregister van eiseres, maar oordeelt dat verweerster geen belasting verschuldigd is omdat zij aldaar niet feitelijk verbleef; dat de Bestendige Deputatie op die grond het bezwaar van verweerster inwilligt en zodoende de in het middel aangewezen wetsbepalingen schendt.»

(Voorzitter: mevr. Baeté-Swinnen – Rapporteur: de h. Verougstraete – Openbaar ministerie: de h. Goeminne – Advocaat: mr. Verbist – In de zaak – Stad Halle t/ D.)

Hof van Cassatie (1e Kamer), 9 mei 1996

Inkomstenbelastingen – Verlengde aanslagtermijn – Niet aangegeven belastbare inkomsten – Uitgewezen door een rechtsvordering – Begrip – Strafvordering – Draagwijdte

Het bestreden arrest (Hof Antwerpen, 21 september 1993) wordt om de volgende redenen vernietigd.

«Overwegende dat onder rechtsvordering in de zin van artikel 263, § 1, 3°, van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1964) onder meer de strafvordering moet worden verstaan; dat die rechtsvordering is ingesteld in de zin van dezelfde bepaling wanneer het openbaar ministerie dat de strafvordering uitoefent krachtens artikel 1 van de wet van het Wetboek van Strafvordering, een opsporingsonderzoek instelt of de onderzoeksrechter vordert;

«Dat uit de tekst zelf van het bedoelde artikel volgt dat de verlenging van termijn slechts kan worden toegepast mits de aanvullende aanslag betrekking heeft op belastbare inkomsten die niet werden aangegeven in één der vijf jaren vóór het jaar waarin de vordering is ingediend;

«Overwegende dat uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de rechtsvordering werd ingesteld in het jaar 1982; dat de verlenging van termijn derhalve geen betrekking kon hebben op inkomsten die niet werden aangegeven in de aanslagjaren 1982 en 1983;

«Dat het arrest evenwel beslist dat de aanslag op grond van artikel 263 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1964) nog geldig kon worden gevestigd voor die twee aanslagjaren;

«Dat het onderdeel gegrond is.»

(Voorzitter: mevr. Baeté-Swinnen – Rapporteur: de h. Verougstraete – Openbaar ministerie: de h. Goeminne – Advocaten: mrs. Verbist en Claeys-Bouuaert – In de zaak: K. en A. t/ Belgische Staat)

WETGEVING IN KORT BESTEK

Onder de zorg van de Faculteit van de Rechtsgeleerdheid van de V.U.B. (coördinatie: prof. dr. M. van Damme)

Dit overzicht betreft de wetgeving bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van mei 1996 en kwam tot stand met medewerking van A.M. Baeke, K. Bodard, G. Debersaques, P. Dufaux, K. Neiryneck, R. Pascariello en L. Vény

Vakbondsoverleg - Belgische krijgsmachten

Luidens artikel 1, § 2, 4°, van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel (*B.S.*, 24 december 1974) kan de bij die wet ingestelde regeling niet toepasselijk worden verklaard op de leden van de krijgsmacht. De vakbondsrelaties tussen overheid en de vakbonden van het militair personeel worden geregeld door de wet van 11 juli 1978 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van het militair personeel van de land-, lucht- en de zeemacht en van de medische dienst (*B.S.*, 18 augustus 1978). Het koninklijk besluit van 25 april 1996 tot uitvoering van de wet van 11 juli 1978 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van het militair personeel van de land-, de lucht- en de zeemacht en van de medische dienst (*B.S.*, 1 mei 1996), heft de vroegere uitvoeringsbepalingen op (art. 104 en de overgangsbepalingen vervat in de artikelen 105-109) en voert een (ver)nieuw(d)e regeling in.

De essentiële elementen van de ontworpen regeling zijn de volgende:

- bepaling van de gevallen waarin de onderhandeling en het overleg niet vereist zijn (art. 2);
- bepaling van de erkenningsprocedure van de vakorganisaties, de vaststelling van de representativiteit ervan en hun bevoegdheden (artt. 3-31). Gelet op de specifieke aard van het beroep van militair, worden in artikel 31 de gevallen bepaald waarin in principe de uitoefening van vakbondsbevoegdheden worden opgeschort, waarvan thans het voornaamste geval is het deelnemen aan of op preadvies gesteld zijn voor een vorm van operationele inzet of een opdracht van hulpverlening (art. 27, 1° en art. 31, § 1, 1°);
- de oprichting, de samenstelling en de werking van het onderhandelingscomité (artt. 32-48), een hoog overlegcomité (artt. 49-64), basisoverlegcomités (artt. 65-71) en van een geschillencomité (artt. 73-84) dat tot opdracht heeft advies uit te brengen over elk geschil dat voortvloeit uit de toepassing van de vakbondswet;
- de bepaling van de categorieën van personen die als vakbondsafgevaardigden dienen te worden beschouwd en de vakbondsbevoegdheden van de militairen (artt. 85-103).

Het besluit trad in werking op 1 mei 1996 (art. 110, tweede lid).

G.D.

Heffing leegstand en verkrotting

Bij het Besluit VI., reg. 2 april 1996 (*B.S.*, 1 mei 1996) worden de provinciale afdelingen van de administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen belast met het beheer van de inventaris van leegstaande, ongeschikte, onbewoonbare of verwaarloosde gebouwen of woningen zoals bedoeld in artikel 28 van het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting van 1996. Wanneer een gemeente daartoe een schriftelijk verzoek indient, zal de Vlaamse minister bevoegd voor de huisvesting de gemeentelijke administratieve eenheid met het beheer van de inventaris belasten.

Het college van burgemeester en schepenen heeft de plicht jaarlijks aan de beheerder van de inventaris een recente lijst door te geven van de gebouwen en/of woningen die volgens

het college leegstaand en/of verwaarloosd zijn. De gebreken en tekenen van verval worden beoordeeld aan de hand van het model van technisch verslag, dat als bijlage is opgenomen bij het besluit. De houder van het zakelijk recht beschikt over een termijn van vier maanden om de vastgestelde gebreken en tekenen van verval te herstellen of de juistheid van het verslag te weerleggen. De vaststelling van de verwaarlozing en/of de leegstand gebeurt aan de hand van een administratieve akte. De afdeling Financiering Huisvestingsbeleid van de administratie Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Monumenten en Landschappen coördineert de gegevens. De heffing wordt opgenomen in bijzondere kohieren. Nadat de bijzondere kohieren uitvoerbaar zijn verklaard, stuurt de afdeling Financieel Management een aanslagbiljet aan de betrokken belastingplichtige. De heffing moet bij de gemeenteontvanger of de gewestelijke ontvanger worden betaald. Deze laatste zijn op hun beurt verplicht de heffing door te storten aan het Vlaams Gewest.

Indien de houder van een zakelijk recht meent in aanmerking te komen voor de vrijstelling bedoeld in artikel 41 van voornoemd decreet, dient hij een verklaring op erewoord over te leggen dat hij op het vermelde adres is ingeschreven en daar zijn hoofdverblijf heeft en dat hij over geen andere woning beschikt. De heffing wordt geschorst wanneer de belastingplichtige bewijst dat hij een aanvang heeft gemaakt met renovatiewerken. De gemeenten ontvangen voor de administratieve kosten die ze ter uitvoering van het decreet hebben gemaakt, een vergoeding.

R.P.

Fiscale bepalingen - Roerende inkomsten

De wet van 20 maart 1996 (*B.S.*, 7 mei 1996) beoogt het WIB-1992 zodanig aan te passen dat, wat de roerende voorheffing betreft, de nieuwe spaarinstrumenten, die wegens hun juridische aard als financieel product buiten de toepassing van de fiscaliteit vallen, toch (fiscaal) gelijk behandeld worden. Artikel 2 (art. 2, § 4, WIB) vult de definitie van vastrentende effecten aan met de «contracten met gewaarborgde opbrengst», of meer precies de verzekeringscontracten m.b.t. kapitalisatieverrichtingen. Deze verzekeringsproducten, evenals de buitenlandse producten van dezelfde aard, zullen voortaan worden aangemerkt als klassieke roerende waarden (kasbons).

De artikelen 3 en 4 (artt. 18 en 19, § 1, 3°, 4° en § 2, WIB) duiden de inkomsten van kapitalisatieaandelen van BEVEK's met 'vast rendement', waarbij de aankoop van effecten gekoppeld wordt aan waarborgen op het stuk van het terugbetaalde bedrag of opbrengstpercentage (als de verbintenissen gelden voor ten hoogste acht jaar) aan als 'interest', zodat de roerende voorheffing verschuldigd is. Dit geldt ook voor de inkomsten betreffende levensverzekeringscontracten waarvan het rendement verbonden is aan een beleggingsfonds, wanneer deze contracten een «vast rendement» bieden aan de inschrijver.

De artikelen 6 (art. 262, 5°, WIB) en 7 (art. 267 WIB) regelen de verschuldigdheid van de roerende voorheffing voor de belastingplichtigen voor wie dit een eindbelasting uitmaakt en zorgen er dus voor dat de opbrengsten van het type «vaste» BEVEK's van buitenlandse oorsprong die in België worden gecommmercialiseerd, niet aan elke belasting ontsnappen door verkoop van de effecten vóór de vervaldag.

Wanneer een Belgische financiële tussenpersoon in de ver-richting bemiddelt, zal deze aldus de roerende voorheffing verschuldigd zijn op de toegekende inkomsten en zal de aan de rechtspersonenbelasting onderworpen belastingplichtige zelf schuldenaar zijn van de roerende voorheffing in geval van verkoop van dergelijke effecten vóór de vervaldag.

Artikel 8 bepaalt dat de kapitalisatieaandelen van BEVEK's die de roerende voorheffing ondergaan volgens deze wet onderworpen worden aan de normale TBV van 0,14 %, i.p.v. aan de verhoogde beurstaks. Ten slotte bepaalt artikel 9 dat de wet toepasselijk is op de effecten die uitgegeven zijn en de contracten waarop ingeschreven is met ingang van 7 april 1995.

K.N.

Toepassing K.B. nr. 230 in administratie

Naar aanleiding van de uitvoering van de wet van 22 december 1995 houdende maatregelen tot uitvoering van het meerjarenplan voor de werkgelegenheid worden bij het K.B. van 25 maart 1996 (B.S., 7 mei 1996) een aantal wijzigingen aangebracht in het K.B. nr. 230 betreffende de stage.

Allereerst wordt bepaald dat het stagecontract gesloten tussen de administratie en de stagiair schriftelijk moet worden vastgesteld uiterlijk bij het begin van de stage. Indien er een eerste werkervaringsovereenkomst tussen de stagiair en de administratie wordt gesloten, dient dit schriftelijk te worden vastgesteld, uiterlijk bij het begin van de uitvoering van het contract.

Vervolgens legt het besluit op dat, indien de stagiair een eerste werkervaringsovereenkomst sluit, een kopie van het attest dat de jongere voldoet aan de voorwaarden om een dergelijke overeenkomst te sluiten, wordt toegevoegd.

Indien de jongere met een contract met een halftijdse uur-regeling gebruik wenst te maken van het recht op uitkering, dient een bewijs te worden toegevoegd dat hij op het ogen-blik van de aanvang gerechtigd is op wachtuitkeringen.

Ten slotte wordt in de bijlage van het besluit een nieuw model van stageovereenkomst voor de administraties toe-gevoegd.

P.N.D.

Werkloosheidsreglementering

Door het M.B. van 17 april 1996 (B.S., 7 mei 1996) wor-den een aantal kleinere wijzigingen aangebracht in het Werk-loosheidsbesluit van 26 november 1991. Een eerste reeks wij-zigingen betreft de Plaatselijke Werkgelegenheidsagent-schappen. Voortaan kan de kandidaat-begunstigde bij de uit-gever minstens tien PWA-cheques, die op zijn naam zijn op-gesteld, bestellen. De betaling van de PWA-cheques dient evenwel voorafgaandelijk te geschieden. De uurvergoeding voor activiteiten ten behoeve van de land- en tuinbouwsec-tor wordt voor onbepaalde tijd vastgesteld op 250 frank. Vroe-ger gold de betaling van 250 frank enkel in 1995.

Tevens brengt het ministerieel besluit wijzigingen aan in de bepalingen betreffende de berekening van de duur van de werkloosheid. Voordien gold dat, om het aantal maan-den werkloosheid te bepalen, het aantal uitkeringen verkren-gen als volledig werkloze moest worden gedeeld door 26. Voortaan worden de overbruggingsuitkeringen niet meer meegerekend in deze uitkeringen. Tevens wordt voor de be-

rekening van de werkloosheidsduur geen rekening gehou-den met de uitkeringen die betrekking hebben op de dagen van tewerkstelling als jonge werknemer, verbonden met een eerste werkervaringsovereenkomst of de dagen als coöpe-rant-jonge werkzoekende.

Het besluit trad in werking op 1 april 1996.

P.N.D.

Wedertewerkstelling werklozen

Het Besluit Vl.reg. van 5 maart 1996 betreffende de aan-passing van het Besluit Vl.reg. van 1 februari 1995 (B.S., 10 maart 1995) houdende de aanmoediging in het Vlaamse Gewest van de wedertewerkstelling van uitkeringsgerech-tigde volledig werklozen of van de daarmee gelijkgestelde personen door middel van herverdeling van de arbeid (B.S., 7 mei 1996, 11.226.) verlengt de uiterste datum, bepaald in artikel 16, § 1, waarop een aanvraag tot het verkrijgen van een aanmoedigingspremie moet zijn ingediend om ontvan-kelijk te zijn, tot 31 augustus 1995.

A.M.B.

Adviescommissie Buitenlandse Handel - Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Bij besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 25 januari 1996 (B.S., 8 mei 1996) wordt ter uitvoering van de ordonnantie van 13 januari 1994 betreffende de bevor-dering van de buitenlandse handel van het Brussels Hoofd-stedelijk Gewest, de organisatie van de Adviescommissie voor Buitenlandse Handel geregeld.

Hierbij sluit aan het besluit van de Brusselse Hoofdste-delijke Regering van 29 februari 1996 (B.S., 8 mei 1996) ter bepaling van de representatieve organisaties en tot vaststel-ling van het aantal leden die deel uitmaken van de Advies-commissie voor Buitenlandse Handel van het Brussels Hoofd-stedelijk Gewest, opgericht binnen de Economische en So-ciale Raad voor Brussel (ingesteld bij ordonnantie van 8 sep-tember 1994 en besluit van de Regering van 2 februari 1995).

Het besluit van 25 januari 1996 regelt de zetel en samen-stelling, de werking, het secretariaat en de werkingsmidde-len van de Commissie. De samenstelling van de veertien le-den overeenkomstig artikel 2, § 1, van eerstgenoemd be-sluit wordt nader bepaald in het besluit van 29 februari 1996. Als representatieve werknemersorganisaties worden erkend: het «Algemeen Belgische Vakverbond», het «Algemeen Chris-telijk Vakverbond» en de «Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België». Deze organisaties worden in de Ad-viescommissie vertegenwoordigd door respectievelijk drie, drie en één lid/leden. De representatieve werkgeversorga-nisaties worden vertegenwoordigd door vier leden voor het «Verbond van Ondernemingen te Brussel», twee leden die de representatieve middenstandsorganisaties vertegenwoor-digen en één lid voor de «Kamer voor Handel en Nijverheid van Brussel».

De leden verkrijgen een hernieuwbaar mandaat van vier jaar en mogen geen politiek mandaat uitoefenen met uit-zondering van de mandaten van gemeenteraadslid of lid van de Raad voor maatschappelijk welzijn. Verder zijn ze ertoe gehouden het vertrouwelijk karakter van de informatie ver-kregen tijdens de uitoefening van hun mandaat te eerbiedigen. De Commissie vergadert minstens eenmaal per kwar-

taal en kan slechts geldig beraadslagen indien twee derde van de leden aanwezig is. In dit besluit zijn verder nog specifieke regels opgenomen voor de oproeping, de dagorde, de aanwezigheidsvereisten en de stemmingsmodaliteiten. De vergaderingen zijn niet openbaar.

De begroting van de werking van de Commissie wordt opgenomen in een afzonderlijk hoofdstuk van de begroting van de Brusselse Gewestelijke Economische en Sociale Raad.

De besluiten van 25 januari 1996 en 29 februari 1996 zijn in werking getreden op 8 mei 1996.

Op te merken valt nog dat een zetduiveltje in het Belgisch Staatsblad is geslopen. De Nederlandse tekst van het besluit van 29 februari 1996 verwijst voor de inwerkingtreding ervan naar de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het besluit van 15 februari 1996 houdende organisatie van de Adviescommissie voor Buitenlandse Handel, terwijl uiteraard 25 februari 1996 wordt bedoeld zoals trouwens in de Franse tekst correct vermeld staat.

K.B.

Ambulante activiteiten en openbare markten

Het koninklijk besluit van 29 april 1996 (*B.S.*, 9 mei 1996) strekt tot wijziging van het koninklijk besluit van 3 april 1995 genomen ter uitvoering van de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening van ambulante activiteiten en de organisatie van openbare markten. Deze wijziging was nodig omdat aan de handelaren een waarborg geboden moet worden teneinde hun ambulante activiteit voort te kunnen zetten op dezelfde openbare markten, en omdat aan de standwerkers en aan de overnemer bij overdracht van de handelszaak een plaats op de openbare markt moet kunnen worden toegevoegd.

De voornaamste wijzigingen kunnen als volgt worden samengevat. De gemeenteraad bepaalt niet langer of de concessiehouder de standplaatsen toewijst bij veiling of in chronologische volgorde. De standplaatsen die het voorwerp uitmaken van een abonnement, worden toegekend volgens chronologische aanvraag. Het percentage standplaatsen die het voorwerp kunnen uitmaken van een abonnement, is van 85% naar 95% gestegen. Aan standwerkers wordt een abonnement bij voorrang toegekend voor zover dit geen 5 % van het totaal aantal standplaatsen overtreft. Als standwerker dient beschouwd te worden de ambulante handelaar waarvan de activiteit uitsluitend bestaat uit het te koop aanbieden op wisselende markten van een al dan niet wisselend product, waarvan hij de kwaliteit prijst en de gebruikswijze uitlegt d.m.v. een betoog en/of demonstratie met de bedoeling deze beter bekend te maken aan het publiek en aldus de verkoop ervan te bevorderen. De lijst van personen die een standplaats kunnen innemen, werd uitgebreid. Naast overdracht van standplaatsen is thans eveneens onderverhuur mogelijk onder de voorwaarden bepaald in het besluit.

K.B.

Milieutaks

Het ministerieel besluit van 2 mei 1996 (*B.S.*, 10 mei 1996) bevat, wat de milieutaks betreft, uitvoeringsmaatregelen van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de fe-

derale staatsstructuur, als gewijzigd bij de wet van 7 maart 1996.

In het eerste deel van het besluit wordt een definitie gegeven van de gebruikte begrippen. De belangrijkste bepalingen betreffen echter de registratieformaliteit en de verplichtingen bij de inverbruikstelling van de producten die aan de milieutaks onderworpen zijn, namelijk drankverpakkingen, wegwerpartikelen, verpakkingen van bepaalde nijverheidsproducten, bestrijdingsmiddelen en papier. Er wordt een registratieverplichting opgelegd aan de belastingplichtige van de milieutaks, dus de persoon die de onderworpen producten levert aan de kleinhandelaars, en aan eenieder die in de plaats komt van de eerder genoemde belastingplichtige voor de opgelegde verplichtingen, zoals fabrikant of invoerder. Deze aanvraag tot registratie, in te dienen bij de directeur-generaal der douane en accijnzen, moet gedateerd en eigenhandig ondertekend zijn en moet een aantal verplichte vermeldingen bevatten, die opgesomd zijn in artikel 5. Als aan alle verplichtingen is voldaan, krijgt de belastingplichtige een registratienummer van de directeur-generaal.

De milieutaks is verschuldigd naar aanleiding van de inverbruikstelling (zie artikel 369, 11°, van de wet) van de eraan onderworpen producten. Deze producten moeten bij de inverbruikstelling worden voorzien van het vereiste kenteken, alsook van het registratienummer en het bedrag van de milieutaks. Er moet, uiterlijk de 15e van de maand volgend op de maand van inverbruikstelling, een aangifte ten verbruik worden neergelegd door de belastingplichtige en de milieutaks moet dan onmiddellijk betaald worden.

Er bestaan aparte regels voor de inverbruikstelling van een product dat een bijzondere vrijstelling krijgt (krachtens boek III van de wet). Deze producten moeten dan worden voorzien van het kenteken van vrijstelling en het registratienummer. De afwijking moet ook worden vermeld op het handelsdocument en voor deze producten moet geen aangifte worden ingediend.

Het ministerieel besluit van 2 mei 1996 is met ingang van 1 januari 1996 in werking getreden.

K.N.

Registratie van zeeschepen

Aangezien de Belgische Staat door de Commissie van de Europese Unie reeds in gebreke was gesteld omdat de van kracht zijnde wetgeving strijdig was met een aantal bepalingen van het Verdrag betreffende de Europese Unie, bestond er een dringende noodzaak om de wet van 21 december 1990 betreffende de registratie van zeeschepen in werking te doen treden.

Na een aantal inleidende bepalingen, worden in het K.B. van 4 april 1996 (*B.S.*, 11 mei 1996) een aantal algemene voorschriften betreffende de verplichte registratie van het zeeschip uiteengezet. Verder worden in het K.B. de voorschriften bepaald waaraan de registratie moet voldoen. Het register der zeeschepen dat wordt ingericht, zal bestaan uit een gecomputeriseerd gegevensbestand, en zal worden bewaard op het kantoor van de bewaring der scheepshypotheken te Antwerpen.

In de vierde afdeling van het K.B. wordt verduidelijkt wanneer er een verplichte, dan wel facultatieve registratie van zeeschepen bestaat. Indien de exploitant geen eigenaar is van het zeeschip, moet hij zowel voor de registratie op ei-

gen naam als voor de exploitatie, uitdrukkelijk gemachtigd worden door de eigenaar. Een zeeschip wordt geregistreerd op overlegging van een aanvraag door of namens de eigenaar of exploitant. Ook een zeeschip dat in aanbouw is, moet binnen dertig dagen nadat het bouwcontract is ondertekend, geregistreerd worden op aanvraag van de bouwer of van diegene voor wiens rekening wordt gebouwd.

Voorts worden in het K.B. de voorwaarden bepaald waaraan moet voldaan zijn opdat een geregistreerd zeeschip in een buitenlands rompbevrachtigingsregister kan worden ingeschreven. Omgekeerd wordt ook bepaald onder welke voorwaarden een vreemd zeeschip in het Belgisch rompbevrachtigingsregister kan worden ingeschreven. De achtste afdeling van het K.B. is volledig gewijd aan de zeebrief. Hierin wordt onder meer aandacht besteed aan de na te leven procedurevoorschriften, de geldigheidsduur en het verval van de zeebrief. Ook wordt bepaald in welke gevallen de aflevering van de zeebrief wordt geweigerd of de zeebrief wordt ingetrokken.

R.P.

Roerende voorheffing - Effecten

In België is door de wet van 6 augustus 1993 een effectenmarkt tot stand gebracht die op de meest ruime wijze toegankelijk is ongeacht de fiscale status van de beleggers, en is de werking ervan uitgebreid tot alle vastrentende effecten van Belgische oorsprong. Sinds kort moeten ook de uitgiften met internationaal karakter worden opgenomen binnen deze vereffeningssystemen. Dit vergt een aantal normatieve wijzigingen om de formaliteiten aan te passen aan de werkwijze van de internationale clearinginstellingen, als ook op het vlak van de roerende voorheffing.

Het koninklijk besluit van 7 mei 1996 (B.S., 14 mei 1996) brengt voornamelijk wijzigingen aan op het vlak van de categorieën van vastrentende effecten die op rekening van een door de wet voorzien vereffeningssysteem kunnen worden aangehouden (art. 16 wet en art. 2 K.B. van 26 mei 1994). In artikel 2, § 2, en 3, derde lid, van het K.B. van 26 mei 1994 worden de woorden «of van totaalcertificaten» vervangen door de woorden «of van verzameleffecten aan toonder naar Belgisch of buitenlands recht». Er wordt ook een artikel 3 *quater* ingevoegd dat bepaalt dat elke transactie die aanleiding geeft tot een beweging van een vrijgestelde rekening, moet gebeuren door bemiddeling van een in België gevestigde instelling die rekeningen bijhoudt en die de verschuldigde roerende voorheffing stort aan de beheerder. Ook artikel 6*bis* wordt aangepast, waardoor bepaalde instellingen die rekeningen aanhouden van gedematerialiseerde effecten, uitgedrukt in vreemde munten of in rekeneenheden andere dan ecu en die optreden als deelnemer aan een vereffeningssysteem, evenals hun onderdeelnemers in het buitenland, niet onder de toepassing vallen van de artikelen 5 en 6 van de wet, als zij de houder van de vrijgestelde rekeningen kunnen identificeren.

Het koninklijk besluit van 7 mei 1996 is op 14 mei 1996 in werking getreden.

K.N.

Advocaat - Toegang tot het beroep voor EG-onderdanen

Het koninklijk besluit van 2 mei 1996 (B.S., 15 mei 1996, inwerkingtreding op 1 augustus 1996) beoogt, wat het beroep van advocaat betreft, de omzetting van richtlijn 89/48/EEG van de Raad van 21 december 1988 betreffende een algemeen stelsel van erkenning van hoger-onderwijsdiploma's waarmee beroepsopleidingen van ten minste drie jaar worden afgesloten (*Pb. (L)*, 24 januari 1989, nr. L19), aangevuld bij richtlijn 92/5/EEG van de raad van 18 juni 1992 (*Pb. (L)*, 24 juli 1992, nr. L209). Hiertoe voegt het de artikelen 428*bis*-428*decies* in het Gerechtelijk Wetboek in.

Het voornoemde koninklijk besluit van 2 mei 1996 put zijn rechtsgrond uit de bij de wet van 29 april 1994 tot uitvoering van de in toepassing van het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap uitgevaardigde verordeningen, richtlijnen en beschikkingen inzake diploma's, getuigschriften en andere titels vereist voor het uitoefenen van een beroep of een activiteit (B.S., 29 juli 1994), aan de Koning toegekende opdracht van bevoegdheid. Dit houdt in dat dit koninklijk besluit wordt opgeheven indien het binnen twee jaar na de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* niet is bekrachtigd door de wetgevende kamers.

Het nieuwe artikel 428*bis* Ger.W. bepaalt de voorwaarden waaronder een onderdaan van een lidstaat van de Europese Unie de titel van advocaat mag voeren en het beroep uitoefenen. Een van de opgelegde voorwaarden is het voldoen aan een bekwaamheidsproef (art. 428*bis*, 3°, Ger.W.), georganiseerd door de Belgische Nationale Orde van Advocaten, wanneer de ontvangen opleiding verband houdt met de vakgebieden die wezenlijk verschillen van die waarop het Belgische diploma van licentiaat in de rechten betrekking heeft. Het nieuwe artikel 428*quater* Ger.W. bepaalt de inhoud van die proef.

G.D.

Voor de bouw bestemde producten - Omzetting - Richtlijn

De richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 december 1988 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake voor de bouw bestemde producten wordt uitgevoerd door de Belgische wet van 25 maart 1996 (B.S., 21 mei 1996).

Deze richtlijn heeft o.a. de veiligheid, gezondheid en duurzaamheid van gebouwen op het oog.

De door de Koning aangewezen ambtenaren zijn bevoegd om de krachtens deze wet bepaalde strafbare feiten op te sporen en vast te stellen onverminderd de bevoegdheden van de officieren van de gerechtelijke politie. Ten dien einde mogen zij zich tijdens de gewone openings- of werkuren begeven naar alle plaatsen en gebouwen nodig voor het vervullen van hun opdracht en kunnen zij alle dienstige vaststellingen doen, documenten en stukken doen overleggen en afschrift hiervan nemen. Verder kunnen zij tegen ontvangstbewijs beslag leggen op documenten noodzakelijk voor het bewijs van een misdrijf of om mededaders en medeplichtigen te kunnen opsporen en kunnen zij tevens monsters nemen onder de voorwaarden door de Koning bepaald. De opgestelde processen-verbaal hebben bewijskracht tot het bewijs van het tegendeel. Het openbaar ministerie kan na ken-

nisneming van de processen-verbaal bevel geven om beslag te leggen op de producten die het voorwerp van het misdrijf uitmaken. Indien reeds bewarend beslag is gelegd door de ambtenaren, moet dit binnen acht dagen door het openbaar ministerie bevestigd worden.

Overtreders van de krachtens deze wet genomen besluiten worden gestraft met een geldboete van vijfhonderd tot twintigduizend frank. De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, alsmede hoofdstuk VII, en van artikel 85 zijn door middel van deze wet eveneens van toepassing verklaard op de voormelde overtredingen. Ook is in de mogelijkheid voorzien voor de Koning om administratieve boetes in te stellen van duizend tot tien miljoen frank.

De Koning kan eveneens een Fonds oprichten tot dekking van de kosten verbonden aan de erkenning van organen en aan de technische goedkeuring.

De wet van 25 maart 1996 is in werking getreden op 21 mei 1996.

K.B.

Bescherming landschappen

Het Decreet VI, Parl. van 16 april 1996 (*B.S.*, 21 mei 1996) regelt de bescherming van landschappen en de instandhouding, het herstel en het beheer van de in het Vlaams Gewest gelegen beschermde landschappen. De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Vlaams Gewest heeft tot taak de Vlaamse regering te adviseren inzake de bescherming als landschap.

Als principe geldt dat een landschap dat van algemeen belang is wegens zijn natuurwetenschappelijke, historische, esthetische of sociaal-culturele waarde, kan worden beschermd, met inbegrip van een overgangszone die deze waarden van het landschap ondersteunt. Artikel 6 van het decreet geeft een overzicht van de inhoud van het besluit tot voorlopige bescherming. Het besluit tot voorlopige bescherming en het dossier dat een inhoudelijke beschrijving geeft wordt toegezonden aan de bevoegde bestuurlijke entiteiten die advies moeten uitbrengen, en aan het gemeentebestuur waar een openbaar onderzoek wordt geopend.

De administratie dient vervolgens het besluit tot voorlopige bescherming ter kennis te brengen van eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en vruchtgebruikers van het landschap. Deze dienen op hun beurt huurders of bewoners, pachters of gebruikers in kennis te stellen.

Vanaf het ogenblik van kennisgeving van het besluit tot voorlopige bescherming zijn alle rechtsgevolgen van de bescherming gedurende een termijn van twaalf maanden van toepassing. Binnen deze termijn dient een besluit van definitieve bescherming te worden genomen, anders vervalt het besluit tot voorlopige bescherming van rechtswege.

Artikel 10 geeft een overzicht van de inhoud van het definitieve besluit van bescherming. Het besluit wordt gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad en aan alle betrokkenen ter kennis gebracht.

Artikel 14 geeft een overzicht van de beschermingsvoorschriften. Een eigenaar, vruchtgebruiker of erfpacht- of opstalhouder van een voorlopig of definitief beschermd landschap is verplicht door de nodige instandhoudings- en onderhoudswerken, het landschap in goede staat te houden, het niet te ontsieren, te beschadigen of te vernielen.

Met het oog op het verwezenlijken van beheersdoelstellingen wordt voor elk beschermd landschap een beheerscommissie ingesteld. Deze commissie maakt binnen een termijn van twee jaar een beheersplan op. Indien de commissie nalaat dit te doen, gebeurt het opstellen door de administratie. Voor de verwezenlijking van het beheersplan kunnen het gewest, de provincie en de gemeente premies verlenen. Artikel 19 van het decreet ten slotte vermeldt de toezichts- en strafbepalingen.

R.P.

Statuut reisbureaus

Wegens de expansieve toename van het aantal verkooppunten en teneinde de sector leefbaar te houden, zijn bij het Besluit VI.reg., 2 april 1996, (*B.S.*, 21 mei 1996) de toetredingsvoorwaarden voor reisbureaus opgetrokken.

Artikel 5 van het K.B. van 30 juni 1966 betreffende het statuut van de reisbureaus is in die zin gewijzigd dat voortaan niet alleen de aanvrager van een vergunning of hij die met het dagelijks beheer van de onderneming belast is, maar ook hij die ter plaatse met de werkelijke leiding van elk bijhuis van de onderneming belast is, moet bewijzen dat hij voldoet aan de in het K.B. omschreven voorwaarden. Het besluit wijzigd eveneens het in artikel 8 van het K.B. bepaalde bedrag van het kapitaal dat de vergunningsaanvrager moet bewijzen voorhanden te hebben. Voor een vergunning van de categorie A is dat 1.250.000 fr., en voor een vergunning van de categorie B of C is dat 750.000 fr. Verder is ook de door de vergunningsaanvrager te stellen borgtocht van artikel 9 K.B. opgetrokken. De houders van een vergunning beschikken over een termijn van twee jaar om te voldoen aan de bepalingen van artikel 5, en over een termijn van één jaar om te voldoen aan de bepalingen van de artikelen 8 en 9.

R.P.

Privacy-wet - Uitvoeringsbesluiten

In de besproken periode zijn de volgende uitvoeringsbesluiten bekendgemaakt.

1° Het koninklijk besluit van 18 april 1996 betreffende het ter beschikking houden van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, van de lijst van mededelingen van persoonsgegevens door instellingen van sociale zekerheid (*B.S.*, 22 mei 1996).

Dit besluit vervangt artikel 14, tweede lid, van het koninklijk besluit nr. 13 tot voorwaardelijke vrijstelling van de aangifteplicht voor bepaalde soorten van geautomatiseerde verwerkingen van persoonsgegevens die kennelijk geen gevaar in houden op het gebied van de schending van de persoonlijke levenssfeer (*B.S.*, 15 maart 1996). Uit de overwegingen in de aanhef van het besluit blijkt dat de bedoeling van deze wijziging is de vrijstelling van aangifte bedoeld in artikel 14, eerste lid, van het voornoemde K.B. nr. 13 enkel te laten gelden voor zover de lijst die door de Kruispuntbank van de sociale zekerheid wordt bijgehouden ter uitvoering van artikel 46, eerste lid, 6°, van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid (*B.S.*, 22 februari 1990), ter beschikking van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wordt gehouden.

2° Het koninklijk besluit nr. 14 van 22 mei 1996 tot vaststelling van de doeleinden, de criteria en de voorwaarden van toegestane verwerkingen van de gegevens bedoeld in artikel 6 van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (*B.S.*, 30 mei 1996, inwerkingtreding op 30 mei 1996).

Artikel 6 van de voornoemde wet van 8 december 1992 (*B.S.*, 18 maart 1993; zie ook art. 148 van de wet van 21 december 1994, *B.S.*, 23 december 1994) heeft betrekking op de verwerking van zogenoemde gevoelige gegevens, nl. persoonsgegevens m.b.t. het ras, de etnische afstamming, het seksueel gedrag, de overtuiging of activiteit op politiek, levensbeschouwelijk of godsdienstig gebied, het lidmaatschap van een vakbond of ziekenfonds. Het koninklijk besluit nr. 7 van 7 februari 1995 (*B.S.*, 28 februari 1995) gaf uitvoering aan deze bepaling.

De ontworpen regeling vervat in het voornoemde koninklijk besluit nr. 14 van 22 mei 1996 vervangt de bestaande regeling van het koninklijk besluit nr. 7, dat dan ook wordt opgeheven. Volgens het verslag aan de Koning bij het besluit nr. 14 (*B.S.*, 30 mei 1995, p. 14515), is deze vervanging noodzakelijk vanwege richtlijn 95/46 EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (*Pb. (I)*, nr. L281, 23 november 1995) m.b.t. welke het zeer wenselijk werd geacht om reeds vanaf nu met haar bepalingen rekening te houden.

Na een aantal definities (art. 1), somt het K.B. nr. 14 de gevallen op waarin de verwerking van gevoelige gegevens is toegestaan (artt. 2-6). Bovendien moeten de personen die door de houder worden gemachtigd om de gegevens te verwerken, door een wettelijke, statutaire of contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijk karakter van de gegevens in acht te nemen. Ook moet de aangifte bedoeld in artikel 17, § 1, van de Privacy-wet, de precieze wettelijke of reglementaire grondslag van de machtiging tot verwerking van de gevoelige gegevens vermelden (art. 7).

Voor een eerste analyse kan worden verwezen naar het in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakte verslag aan de Koning en de adviezen van de Raad van State en de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

3° Het koninklijk besluit nr. 16 tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 2 van 28 februari 1993 tot vaststelling van de termijn binnen welke de houder van een bestand zich moet schikken naar de bepalingen van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens met betrekking tot de verwerking die op het tijdstip van de inwerkingtreding van die bepalingen bestaan (*B.S.*, 30 mei 1996, inwerkingtreding op 30 mei 1996).

Artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 2 van 28 februari 1993 tot vaststelling van de termijn binnen welke de houder van een bestand zich moet schikken naar de bepalingen van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens met betrekking tot de verwerkingen die op het tijdstip van de inwerkingtreding van die bepalingen bestaan (*B.S.*, 18 maart 1993), voorziet met betrekking tot artikel 18, vierde lid, van de Privacy-wet in een regularisatietermijn van drie maanden, te rekenen vanaf de toekenning

door de Commissie van het identificatienummer van die verwerking in het door de Commissie gehouden register, zulks voor de verwerkingen die reeds bestonden op het tijdstip van de inwerkingtreding van artikel 18. De toepassing van artikel 18, vierde lid, van de Privacy-wet lijkt, luidens het verslag aan de Koning (*B.S.*, 30 mei 1996, p. 14534), talrijke toepassingsmoeilijkheden te kennen. Het besproken K.B. nr. 16 brengt de voornoemde termijn van drie op achttien maanden.

G.D.

Fonds gezondheid en productie dieren

De wet van 24 april 1996 tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 15 mei 1995 tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 december 1987 betreffende de verplichte bijdragen aan het Fonds voor de gezondheid en de productie van dieren verscheen in het *Belgisch Staatsblad* van 23 mei 1996.

Deze bekrachtiging was noodzakelijk omdat artikel 32, § 2, achtste lid, van de dierengezondheidswet van 24 maart 1987, laatst gewijzigd bij de wet van 21 december 1994, uitdrukkelijk bepaalt dat de koninklijke besluiten die de verplichte bijdragen aan het Fonds voor de gezondheid en de productie van dieren bepalen, worden opgeheven indien zij niet door de wetgever bekrachtigd worden in het jaar volgend op de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*. Dit Fonds heeft als doelstelling te fungeren in de financiering van vergoedingen, toelagen en andere prestaties met betrekking tot de bestrijding van de dierenziekten en de verbetering van de hygiëne, de gezondheid en de kwaliteit van de dieren en de dierlijke producten. Het koninklijk besluit van 15 mei 1995 tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 december 1987 betreffende de verplichte bijdragen aan het Fonds voor de gezondheid en de productie van dieren strekt tot vermindering van de verplichte bijdragen in de sector van de runderen.

Thans is dit koninklijk besluit, zoals vereist, bekrachtigd door de wet van 24 april 1996, met uitwerking op de datum van inwerkingtreding van deze wet, zijnde op 2 juni 1996.

K.B.

Gemengde verdragen - Samenwerkingsakkoord

Het decreet van 19 maart 1996 tot instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen, ondertekend te Brussel op 8 maart 1994 (*B.S.*, 23 mei 1996) strekt tot goedkeuring van het bij artikel 92bis, § 4ter, B.W.H.L. verplichte samenwerkingsakkoord over de nadere regelen voor het sluiten van «gemengde verdragen», dit zijn de verdragen die niet uitsluitend betrekking hebben op de aangelegenheden waarvoor de federale Staat, de Gemeenschappen of de Gewesten bevoegd zijn (advies alg. verg. afd. wetgeving, R.v.St., *Gedr. St.*, VI. Parl., B.Z., 1995, nr. 109/17. Het samenwerkingsakkoord en de erbijhorende toelichting zijn gevoegd als bijlage bij *Gedr. St.*, VI. Parl., B.Z., 1995, nr. 109/1).

G.D.

Belegging in effecten - Transacties buiten een gereglementeerde markt

De wet van 6 april 1995 inzake de secundaire markten, het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs, is op 1 januari 1996 in werking getreden. Deze wet laat toe dat transacties in financiële instrumenten, onder bij koninklijk besluit te bepalen voorwaarden, kunnen worden uitgevoerd buiten een gereglementeerde markt (zie inzonderheid de artikelen 33 en 37 van de wet).

Het K.B. van 13 mei 1996 (*B.S.*, 25 mei 1996) stelt de voorwaarden vast waaraan de machtiging om een transactie buiten een gereglementeerde markt uit te voeren moet voldoen en voorziet in een aantal gedragsregels bij het uitvoeren van dergelijke transacties. Tevens wordt het K.B. van 27 februari 1991 tot vaststelling van de modaliteiten van transacties van effecten die zijn genoteerd op een effectenbeurs en die buiten beurs worden uitgevoerd, inzonderheid wat betreft hun kennisgeving en het prijsverschil ten opzichte van de beurskoers, opgeheven.

Het K.B. van 13 mei 1996 is met ingang van 1 juni 1996 in werking getreden.

M.V.D.

Ambtenarenrecht

Het K.B. van 6 mei 1996 tot wijziging van het koninklijk besluit van 2 oktober 1937 houdende het statuut van het rijkspersoneel (*B.S.*, 25 mei 1996) strekt ertoe de voormelde ambtenarenregeling in overeenstemming te brengen met de Europese richtlijnen 89/48/EEG van 21 december 1988 betreffende een algemeen stelsel van erkenning van hoger onderwijsdiploma's en 92/51/EEG van 18 juni 1992 betreffende een tweede algemeen stelsel van erkenning van beroepsopleidingen (zie hieromtrent o.a. Pertek, J., *L'Europe des diplômes et des professions*, Brussel, Bruylant, 1994, 285 pp.; Joris, T. en Veny, L., «De Erkenningsrichtlijn, een stap voorwaarts in de richting van het vrij verkeer van personen?», *R.W.*, 1989-90, 521-531).

Artikel 1 van het K.B. van 6 mei 1996 voegt daarom een tweede paragraaf toe aan Hoofdstuk II van bijlage 1 bij het statuut Camu, krachtens hetwelk de bepalingen van beide richtlijnen in aanmerking worden genomen voor de toelating tot de rijksbesturen. Na ontvangst van een kandidaatstelling van de houders van een buitenlands diploma, getuigenschrift of certificaat in het kader van een vergelijkend wervingsexamen legt de vaste wervingssecretaris, teneinde de waarde van de overgelegde titels te kennen, de titels voor advies voor aan de bevoegde onderwijsoverheden. In voorkomend geval neemt hij daarna, overeenkomstig de toepasselijke regels van elke richtlijn, de nodige compensatiemaatregelen.

De nieuwe bepalingen zijn in werking getreden op 1 juni 1996.

L.V.

Wetenschappelijk onderzoek

Het K.B. van 15 mei 1996 tot vaststelling van de werkwijze voor de werving van bijkomende onderzoekers in het kader van het meerjarenplan voor de werkgelegenheid (*B.S.*,

29 mei 1996) behelst een reeks maatregelen ter bevordering van het wetenschappelijk onderzoek door toekenning van subsidies en dotaties aan de universiteiten, bepaalde daarmee gelijkgestelde instellingen en de federale wetenschappelijke instellingen met het oog op de tewerkstelling van bijkomende vorsers.

Het besluit beoogt de vaststelling van de toekenningsvoorwaarden, waarbij een duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen de instellingen waaraan het werk van de bijkomende onderzoekers rechtstreeks ten goede zal komen, zoals de universiteiten en de daarmee gelijkgestelde instellingen, en de operatoren die, in het kader van de hun toevertrouwde missie, subsidies zullen krijgen, waaronder o.a. de wetenschappelijke instellingen van de Staat en het N.F.W.O. (cf. artikel 1); voorts wordt in dit artikel een aantal, in dezen belangrijke, definities weergegeven.

Hoofdstuk II bevat de verdelingsregels van de subsidies of van de dotaties over de verschillende begunstigden, waarbij maximaal 10 % van het betreffende begrotingskrediet bestemd is voor de in artikel 1 bedoelde wetenschappelijke instellingen van de Staat, op grond van ingediende aanvragen, en het restant via een systeem van opeenvolgende forfaitaire sleutels over de (universitaire) instellingen wordt verdeeld; het subsidiebedrag dekt de loonkosten voor de aanwerving van de bijkomende onderzoekers (cf. artikel 2) en ten minste 25 % van de voor elke groep vastgestelde kredieten moet worden aangewend voor de werving van vorsers voor programma's op het vlak van menswetenschappen (artikel 4, laatste lid). Krachtens artikel 10 worden de subsidies driemaandelijks verwerkt.

Artikel 6 preciseert de bijzondere opdrachten die voor de toepassing van dit besluit aan de operatoren zijn toevertrouwd, waarbij zij in essentie optreden als bemiddelaars tussen de gesubsidieerde instellingen en de subsidiërende overheid en optreden als werkgever van de bij arbeidsovereenkomst in dienst te nemen bijkomende onderzoekers (zie verslag aan de Koning, *B.S.*, 29 mei 1996, p. 14.294); bovendien zijn de operatoren belast met het toezicht op de naleving van de toekenningsvoorwaarden door de begunstigde instellingen. Daarnaast komt de controle op het gebruik van de subsidies toe aan de Federale Diensten voor wetenschappelijke, technische en culturele aangelegenheden op basis van een jaarlijks rapport dat door de operatoren wordt opgesteld volgens de vermelde modaliteiten (zie artikel 11). Niet-naleving van de subsidievoorwaarden kan aanleiding geven tot opschorting van de betaling ervan of tot volledige of gedeeltelijke terugvordering van de reeds uitgekeerde bedragen.

De nadere regels voor de toekenning van de subsidies, de aanwerving van de bijkomende onderzoekers en de bijzondere controlemodaliteiten worden vastgelegd in een uit te vaardigen ministerieel besluit, waarvoor artikel 7 van het hier besproken K.B. de noodzakelijke rechtsgrond vormt; luidens artikel 8 ten slotte is de geldigheidsduur van dit ministerieel besluit bepaald op een periode van maximaal één jaar, met de mogelijkheid van verlenging voor periodes van eenzelfde duur.

Het K.B. van 15 mei 1996 is in werking getreden op 29 mei jl.

L.V.

Radio-omroep en televisie - Vlaamse geschillenraad

Artikel 79 van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 (*B.S.*, 30 mei 1995, err., *B.S.*, 31 oktober 1995) voorziet in de oprichting van de Vlaamse geschillenraad voor radio en televisie. Het decreet van 2 april 1996 (*B.S.*, 16 mei 1996) schrapt in artikel 79, § 4, tweede lid, het woord «eenmaal», waardoor het mandaat van de leden van de Geschillenraad voortaan onbeperkt - en niet langer eenmaal - kan worden verlengd.

G.D.

BOEKEN

P. BEGHIN, en K. FLAMANT, **Handboek vennootschapsbelasting**, Antwerpen, Maklu, 1995, 273 pp.

Over de vennootschapsbelasting zijn reeds vele handboeken geschreven, gaande van de meest elementaire praktijkgidsen tot zeer doorgedreven wetenschappelijke studies. Het *Handboek vennootschapsbelasting* van de hand van professor P. Beghin en K. Flamant ligt tussen beide uitersten. Aan de oorsprong van deze publicatie ligt de leergang vennootschapsbelasting, gedoceerd aan de Faculteit van de Economische Wetenschappen van de Universiteit Gent. Deze achtergrond verklaart de originele benadering van de materie, waarbij het klassiek juridisch uitgangspunt wordt gecombineerd met interessante bedrijfseconomische inzichten. De verbondenheid tussen het boekhoudrecht en het fiscaal recht, dat kenmerkend is voor de vennootschapsbelasting, wordt op treffende wijze uitgewerkt en geïllustreerd door talloze voorbeelden.

Na een eerste hoofdstuk over het toepassingsgebied, wordt eerst de grondslag van de vennootschapsbelasting in het algemeen besproken, met aandacht voor de diverse benaderingswijzen van de bedrijfswinst en de belastbaarheid in tijdsperspectief. Vervolgens wordt concreet ingegaan op de diverse bestanddelen van het bruto-inkomen van vennootschappen (inkomsten uit onroerende goederen, inkomsten uit roerende goederen en kapitalen en de beroepsinkomsten). Het volgende hoofdstuk, dat handelt over de vaststelling van de nettowinst (voorzieningen, beroepskosten), is praktisch en gedetailleerd. De niet als beroepskosten aftrekbare kosten worden afzonderlijk behandeld. In dat verband wordt onder meer ingegaan op de problematiek van de algemene of goedgunstige voordelen en de liberaliteiten.

Vervolgens is een volledig hoofdstuk gewijd aan de bepaling van de belastbare grondslag volgens de technische methode van het uitvoeringsbesluit bij het Wetboek van de Inkomstenbelastingen. Op beknopte maar verhelderende wijze wordt een analyse gegeven van onder meer de problematiek van de evolutie van de reserves, de DBI-aftrek, de verliescompensatie en de investeringsaftrek. Het laatste hoofdstuk beschrijft gedetailleerd de berekening van de belasting.

De geactualiseerde uitgave van 1995 behandelt ook de verliescompensatie in slapende vennootschappen en beschrijft de nieuwe ontwikkelingen in de jurisprudentie (zoals rechtspraak van het Hof van Cassatie inzake aftrekbare beroepskosten en de arresten van het Arbitragehof van 1 juni en 14 december 1994 met betrekking tot de toepassingsvoorwaarden van het verlaagd opklimmend tarief).

S. Huysman

J. BUBLOT, **Le régime fiscal de l'automobile**, Brussel, Bruylant, 1996, 124 pp.

Het fiscaal regime van de auto is vrij complex. De toepasselijke wetteksten vormen geen coherent geheel en zijn vaak zeer algemeen gesteld. Zij worden verduidelijkt, uitgewerkt of zelfs aange-

vuld in administratieve circulaire en commentaren. Deze ondoorzichtige regelgeving maakt het thema auto en fiscus tot een dankbaar studieonderwerp, en reeds vele publicaties werden eraan gewijd.

Een recent verschenen studie van de hand van de J. Bublot neemt binnen de reeds bestaande literatuur wel een bijzondere plaats in. Het boek is het resultaat van een eindwerk aan de Ecole Supérieure des Sciences Fiscales en benadert de problematiek op een door-dachte wetenschappelijke wijze. Door de logische opbouw, de heldere analyse en de veelvuldige referenties naar administratieve circulaire, parlementaire vragen en rechtspraak is het werk tevens een handige leidraad voor de praktijk. De enige beperking is dat enkel de problematiek van de inkomstenbelastingen en de BTW aan de orde komt. Vraagstukken in verband met de verkeersbelasting bijvoorbeeld worden niet behandeld.

Inzake de inkomstenbelastingen bespreekt de auteur zeer grondig de problematiek van de aftrekbare beroepskosten in verband met autovoertuigen, het fiscale regime van de meer- en minderwaarden en de fiscale gevolgen van het ter beschikking stellen van voertuigen en van de terugbetaling van autokosten aan derden zowel als aan werknemers. De behandeling als voordeel van alle aard dan wel als terugbetaling van kosten eigen aan de werkgever wordt hierbij op verhelderende wijze uit de doeken gedaan, alsook de weerslag op de aftrekbaarheid bij de verstrekker van het voordeel (werkgever). Interessant zijn de kritische beschouwingen ten aanzien van zowel sommige administratieve standpunten als ten aanzien van de vigerende wetgeving.

In het tweede deel, dat handelt over de belasting over de toegevoegde waarde, wordt in een eerste hoofdstuk de aftrekregeling besproken. Het complexe stelsel wordt verduidelijkt met concrete voorbeelden. Er is tevens aandacht voor intracommunautaire transacties en voor de effecten van delokalisering van onderhouds- en herstellingsdiensten en van cross-border leasing. Ook het formele aspect komt aan bod. Het tweede hoofdstuk handelt over de BTW op voordelen van alle aard. Het begrip «maatstaf van heffing» van artikel 33, 2°, W.BTW, dat in dezen onduidelijk is, wordt door de auteur ontleed aan de hand van de rechtspraak van het Europese Hof van Justitie (arresten Kuhne en Mosche). Tot slot is een derde hoofdstuk gewijd aan de margeregeling voor tweedehandse voertuigen.

S. Huysman

J.J. COUTURIER en B. PEETERS, **Het Belgisch belastingrecht in hoofdlijnen**, 4e herwerkte druk, Antwerpen, Maklu, 1996, 800 pp.

In 1993 verscheen voor de eerste maal *Het Belgisch belastingrecht in hoofdlijnen* van de professoren J.J. Couturier en B. Peeters. Inmiddels is dit indrukwekkende handboek een klassieker geworden. Het behandelt alle takken van het fiscaal recht op een beknopte maar uiterst degelijke wijze. Enkel het verdragsrecht wordt buiten beschouwing gelaten. Bijzonder waardevol in een snel evoluerende materie als het fiscaal recht is een periodieke actualisering. Dit gebeurde eerder in 1994 (zie *R.W.*, 1994-95, 167) en 1995 (zie *R.W.*, 1995-96, 623). Thans is de vierde, herwerkte druk verschenen. Opnieuw werd niet enkel aandacht besteed aan de inhoudelijke evoluties van het fiscaal recht; ook de referenties en literatuurselecties zijn nauwgezet bijgewerkt.

De materiële aanpassingen betreffen voornamelijk de wijzigingen uitgevoerd door de wetten van 4 april 1995 en van 20 december 1995. De meest ingrijpende hervormingen betreffen het nieuw ingevoerde belastingkrediet ten gunste van kleine en middelgrote ondernemingen en de beperking van de aftrekbaarheid van vorige beroepsverliezen van slapende vennootschappen. Deze worden uitvoerig behandeld. Maar ook aan minder in het oog springende wetsaanpassingen is gepaste aandacht besteed. Hier kunnen onder meer vermeld worden: enkele nieuwe bepalingen i.v.m. niet aftrekbare beroepskosten, de wijzigingen i.v.m. de aanvullende crisisbijdrage, de verstrenging van de vrijstellingsvoorwaarden i.v.m. kapitalen en afkoopwaarden van levensverzekeringscontracten en de invoering van een accijnscompenserende belasting. In deze nieuwe editie wordt ook de wet van 7 april 1995 besproken, die wijzigingen heeft aangebracht in het fiscaal statuut van de leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, e.a.

Naast die specifiek fiscale maatregelen heeft ook de hervorming van de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen (Wet 13 april 1995) onrechtstreeks haar invloed laten gelden op fiscaal gebied. Ook op dit punt zijn de teksten, waar nodig, aangepast.

Nieuwe ontwikkelingen in de jurisprudentie worden onder meer gesignaleerd inzake de bijzondere compenserende heffing, de taxatie van echtgenoten waarvan één bij verdrag vrijgestelde beroepsinkomsten geniet, de problematiek van de moratoire interesten en het begrip BTW-belastingsplichtige. Recente administratieve circulaire worden vermeld inzake de overdracht of uitgifte van aandelen tegen verminderde prijs, de kwestie van de herfinancieringsleningen en de vermindering voor pensioenen en vervangingsinkomsten.

Volledig nieuw is de bespreking van het Europese arbitrageverdrag dat op 1 januari in werking is getreden.

Dit handboek, dat oorspronkelijk is opgevat als leidraad bij de cursus belastingrecht, gedoceerd aan de Universiteit Antwerpen, overtreft ver deze basisdoelstelling. Elke die in de dagelijkse praktijk wel eens met een of ander aspect van de fiscaliteit en het fiscaal recht in aanraking komt, vindt hier een zeer nuttig en actueel werk-instrument.

S. Huysman

MEDEDELINGEN

Bericht van het Interuniversitair Centrum voor Gerechtelijk Recht

Het Interuniversitair Centrum voor Gerechtelijk Recht groepeerde de hoogleraren en wetenschappelijke medewerkers in het procesrecht van de 7 Belgische Rechtsfaculteiten. Reeds in 1977 organiseerde het te Gent een wereldcongres *'Towards a Justice with a human face'*, terwijl in 1995 te Leuven aandacht werd gevraagd voor *"Het vertrouwen in het gerecht"*.

Het Centrum beklemtoont hun fundamenteel beginsel van de Rechtsstaat, waarin eenieder, in het bijzonder elke gezagsdrager (wetgever, rechter en regeerder) onderworpen is aan de rechtsregelen. Deze rechtsregelen moeten bescherming bieden voor de menselijke persoon en in geval van overtreding gesanctioneerd worden door een behoorlijk functionerende, onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke macht.

Het Centrum stelt vast dat de kritiek waaraan het gerecht thans blootstaat, schril contrasteert met het steeds toenemend beroep op de rechter, die o.m. ook daardoor overbelast en in achterstand geraakt.

Het Centrum onderstreept de noodzaak om grondig en dringend de thans lopende gerechtelijke onderzoeken tot een goed einde te brengen en de vastgestelde nalatigheden, fouten en vergissingen te sanctioneren overeenkomstig de terzake geldende procesregelen.

Doch het Centrum beklemtoont evenzeer de noodzaak om de hervormingen, waarom thans terecht en met klem wordt gevraagd, met serene zorg en dwingende precisie, doch niet chaotisch en overijld, op het getouw te zetten. Het gaat om het gelaat van de Belgische justitie voor de XXIe eeuw en hier past geen overijde improvisatie.

Bij dit alles onderstreept het Centrum de volgende aandachtspunten.

1. De onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechterlijke macht hebben een instrumentele waarde, d.w.z. het is het instrument bij uitstek om bij de burger het veilig gevoel te geven dat hij zal berecht worden door een neutrale derde. Zij behoren tot de meest fundamentele bestanddelen van de Rechten van de Mens.

2. Om die reden zou men in België het beperkt «sub judice»-beginsel moeten beklemtonen, waarbij juristen en beleidsverantwoordelijken zich moeten onthouden van commentaar bij hangende rechtsgedingen. Het Centrum betreurt dat via allerlei commentaren in de pers bewust gepoogd is de bij het oplossen van een geschil betrokken magistraten in de ene of de andere richting te beïnvloeden. De sereniteit van het beraad moet zoveel mogelijk gevrijwaard worden.

Magistraten dienen benoemd en bevorderd te worden op grond van hun bekwaamheid voor de functie, en niet op grond van hun (echte of vermeende) partijpolitieke of ideologische overtuiging. In die zin moet het benoemings- en bevorderingsbeleid gedepoliteerd worden.

Het nastreven van een representativiteit van het gerecht mag thans geen reden meer zijn om bekwame kandidaten de toegang tot een rechterlijk ambt te ontfangen.

4. De goede werking van het gerecht steunt op de inspanningen van elk van zijn leden. Aan de magistraten moet de gelegenheid geboden worden om hun verantwoordelijkheid effectief op te nemen, niet alleen m.b.t. de individuele zaken die hun zijn toevertrouwd, maar ook m.b.t. de werking van het rechtscollege als geheel. Daartoe moet gekomen worden tot een grotere democratisering binnen elk van de korpsen, en tot een grotere betrokkenheid van alle magistraten bij het rechterlijk beleid.

5. In een Rechtsstaat is het recht van verdediging een fundamenteel recht voor elke partij, waardoor willekeur en machtsmisbruik worden tegengegaan. Daarom past het dat de advocatuur ongehinderd haar taak van bijstand en verdediging moet kunnen uitoefenen. Misbruik van recht en procesrecht moeten daarentegen worden beteugeld.

6. In strijd met wat doorgaans beweerd wordt, vertoont het formalisme in het procesrecht ook een positieve werking. De procesnormen bieden de partijen zekerheid en creëren, zoals spelregels, voor hen een duidelijk verwachtingspatroon.

7. De gebeurtenissen van de laatste weken hebben bij de burger een grote belangstelling voor de werking van het gerecht gewekt. Er bestaat een grote behoefte aan objectieve informatie daarover. Te midden van de verwarde en soms verwarrende berichtgeving bleef de burger met vele vragen zitten. De overheid mag niet nalaten van de bestaande gevoeligheid gebruik te maken om een degelijke voorlichting te verschaffen, op alle niveaus, van middelbaar onderwijs tot en met het Ministerie van Justitie.

Het Centrum betreurt dat dit hele debat pas op gang kon komen na de gruwelijke ontdekkingen van de jongste maanden. Het verheugt er zich anderzijds over dat vandaag blijkbaar een wezenlijke aanpak in het vooruitzicht kan worden gesteld voor een goed functionerend gerecht met een menselijk gelaat.

Brussel, 4 november 1996

Studiedag: Borgtocht en garantie

Op 28 februari 1997 wordt aan de K.U. Leuven een studienamiddag gehouden over actuele ontwikkelingen op het gebied der persoonlijke zekerheidsrechten.

Programma:

- 14.00u: Verwelkoming
- 14.10u: Borgtocht. Recente ontwikkelingen (prof. dr. E. Dirix)
- 14.30u: Persoonlijke zekerheden van de echtgenoten (prof. dr. S. Stijns)
- 15.00u: Persoonlijke zekerheden en vennootschappen (dhr. A. Cuypers)
- 16.00u: Patronaatsverklaringen. Recente ontwikkelingen (mevr. L. Lanoye)
- 16.15u: Bankgaranties op eerste verzoek (mevr. K. Vliegen)
- 16.45u: Overheidswaarborgen (mr. I. Peeters)

De studienamiddag heeft plaats in het Auditorium Zeger Van Hee, College De Valk, Tiensestraat 41 te Leuven.

Er is betalende parkeergelegenheid in de parking onder het Mgr. Ladeuzeplein.

Inschrijving kan gebeuren door storting van 4.000 fr. per persoon op rekening 431-0375381-58 met vermelding «Studiedag Zekerheden». Voor praktische inlichtingen: mevr. G. Vranckx, tel. (016)32.52.04 of fax: (016)32.51.04.

Veiligheids- en medisch-sociale benadering: complementair of tegengesteld?

NIEUWE UITGAVE !

Redactie: B. De Ruyver
A. De Leenheer

G. Vermeulen
Th. Marchandise

Omvang: 344 pag.
ISBN 90 6215 519 7
Prijs: BEF 2.750,-

Dit boek bundelt op overzichtelijke wijze de referaten die werden gehouden op het derde nationaal congres 'Drugbeleid 2000', dat onder de noemer 'Veiligheids- en medisch-sociale benadering: complementair of tegengesteld?' op 19-20 oktober 1995 te Gent plaatsvond.

Aan het woord komen zowel beleidsverantwoordelijken en onderzoekers als zij die in hun dagelijkse medische, sociale, hulpverlenings-, preventie-, onderwijs-, politie- of gerechtelijke praktijk met diverse aspecten van de drugproblematiek worden geconfronteerd.

Het boek is thematisch opgebouwd en behandelt achtereenvolgens: harm reduction en sociale reïntegratie; straathoekwerk; recreatief druggebruik; drugtoerisme, grensoverschrijdende overlast en strijd tegen het aanbod; rijden onder invloed van medicatie en illegale drugs; veiligheidsbenadering en medisch-sociale benadering; registratie en monitoring, en drughulpverlening tijdens detentie.

MAKLU Uitgevers n.v.

Somersstraat 13/15, 2018 Antwerpen – Tel.: 03/231.29.00 – Fax 03/233.26.59

Vraag onze nieuwe catalogus 1997 aan !

BERICHT VAN PRIJSAANVRAAG

De Europese Commissie zoekt, voor haar Bureau in België **een jurist als deeltijds raadgever**

in het kader van haar voorlichtingstaak ten gunste van de Europese burger.

De opdracht omvat:

- telefonisch en schriftelijk beantwoorden van de door het publiek gestelde vragen in verband met het Europees recht;
- de procedures te omschrijven die voorzien zijn door de communautaire wetgeving;
- aanwezigheid te verzekeren in onze kantoren op iedere donderdagnamiddag (werkdag) van 14 tot 18 uur, heel het jaar door, uitgezonderd tijdens de maand augustus. Als de kandidaat door overmacht belet is, zorgt deze, op eigen verantwoordelijkheid, voor vervanging.

De kandidaat voldoet aan volgende voorwaarden:

- doctor of licentiaat in de rechten zijn (m/v);
- een beroepservaring hebben van minstens drie jaar;
- ervaring hebben op het gebied van Europese en nationale zaken met een Europees perspectief, namelijk de rechten van fysieke en morele personen;
- perfect tweetalig zijn, NL-FR. Kennis van Duits is een pluspunt.

De kandidaten die geïnteresseerd zijn en voldoen aan de criteria, dienen hun kandidatuur onder dubbele omslag aangetekend te zenden, uiterst op 3 januari 1997 op volgend adres:

Europese Commissie - Dehr. Guy Vandebron, Directeur, Bureau in België, Archimedesstraat 73, 1000 Brussel

Bij de brief dient gevoegd te worden:

- kopie van diploma('s);
- curriculum vitae;
- prijsofferte, uitgedrukt in ecu, voor de aanwezigheid op donderdag van 14 tot 18 uur;
- prijsofferte, uitgedrukt in ecu, voor het beantwoorden van schriftelijke vragen, met inbegrip van de kosten voor het secretariaatswerk en andere.

Motorola Tel.co:
eindelijk
iemand die
klare taal spreekt.

Welkom bij Motorola Tel.co! In Europa kozen 400.000 tevreden abonnees voor onze "klare taal". Als onafhankelijk dienstverlener in mobiele communicatie biedt Motorola Tel.co u een brede waaier van diensten.

Het juiste netwerk

Dankzij onze samenwerking met Mobistar kan u onbezorgd en ongelimiteerd mobiel telefoneren.

Het juiste tarief

In functie van uw behoefte kiest u het juiste tarief. Onze dealers volgen alle Mobistar-promoties op de voet. U betaalt dus nooit een frank te veel.

Het juiste toestel

Als grootste fabrikant ter wereld beschikt Motorola over een volledig gamma GSM's. Onze ultralichte toestellen voorzien van de extra krachtige batterijen vestigen nieuwe autonomie-records.

**Gratis
Activering!**

* Van 9 december '96 tot 11 januari '97 op Pro- en Partner-abonnementen.

Bel nu 02/714.52.08
voor onze dealer-adressen

mobistar

MOTOROLA
Tel.co

BRTN

De BRTN, omroep van de Vlaamse Gemeenschap, zoekt voor onmiddellijke indiensttreding een (m/v)

JURIDISCH ADVISEUR

- Functie:** U zorgt voor het juridisch kader van de BRTN door contracten en ontwerp-regelingen op te stellen. U zal ook de juridische problemen inzake de radio- en televisieprogramma's en het personeel mee helpen oplossen door adviezen en geschillenbehandeling. Bovendien wordt u ingeschakeld in beleidsvoorbereidend werk.
- Profiel:**
- opleiding van jurist met bij voorkeur een specialisatie in vennootschapsrecht of handels- en economisch recht of administratief recht
 - vier à vijf jaar praktijkervaring
 - uitstekende communicatieve eigenschappen zowel schriftelijk als mondeling; overtuigend optreden
 - analytische en creatieve geest
 - snel en onder tijdsdruk kunnen werken
 - zelfstandig en in team kunnen werken
 - goed onderhandelaar
- Wij bieden u:**
- een boeiende werkkruis in een mediasector die in snelle evolutie is.
 - een uitdagende, veelzijdige functie met eigen verantwoordelijkheden en ruimte voor initiatief in een bedrijf dat in volle vernieuwing is.
 - salaris volgens inbreng en prestatie.

Stuur een sollicitatiebrief met C.V. vóór 31 december 1996 naar:
BRTN - Afdeling Human Resources - t.a.v. Marc Goovaerts
A. Reyerslaan 52 - 1043 Brussel
☎ 02/741.35.78